

Jidu'um tse'e vya'kx̄tk̄ je Ōy Kats je Ōy Ayook

Ku je Jesucristo vyaaj̄n̄ jets
mínupe'e je Espír̄itu Santo

1 Ñumáj̄iva Teófilo, je mutok̄
nak̄ juu' ats̄ mitse'e ntuknuja'yi,
jemts̄ atse'e njavyejtkujx̄ nujom
juu' jatye'e je Jesús tyon'ukvaan
jets̄ juu' jatye'e je jayu
tyukyak'ixpajk'ukvaan. ²Ve'em
tse'e duton'ukvaaj̄n̄ dukojts'ukvaaj̄n̄
van'it paat ku ve'e chajpejtni, je
Espír̄itu Santo tse'e putajkijup
vye'na namvaate'e dutuk'ix
pan̄ ti ve'e tyóndap kyótstap je
kyukátsivatajk̄ juu' ve'e vyinkoon.
³Ku ve'e je jayu yak'oo'kjini, van'it
tse'e jyoojntypajknuva jetse'e
va'ajts̄ ñaajknuke'xnatajkiji may
nax, ñuja'vidinup tse'e je jayu juu'
ve'e íxjudu mótujudu jets̄ joojntykip
je'e ve'e je Jesús. Vujx̄tkupx̄ xaaj
tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jetse'e
dutukmukojtsti vintso je'e ve'e ku
ve'e je jayu y'itta jem̄ je Nte'yam
y'am kya'm.

⁴Jemna tse'e je Jesús dumaadada
vye'na ku ve'e ña'mux̄jidi:

—Ka'a ve'e yaja Jerusalén
mpítsumdat, yaja tse'e x'a'íxtat
ku ve'e je Dios Tee' je vyaanduk̄
dukutyónut, ve'em ax̄ jo'n

x'amotunajxti ku ats̄ miitse'e
nvaajnjidi. ⁵Tyúvam xa je'e ve'e
jets̄ je tsoxk̄ naaj ve'e je Juan
je jayu tyukyaknapejt, ax̄ vee'nji
tse'e ya it ñáxut, van'litts̄ atse'e jem̄
mja'vin kajx̄mda ntukyaknapéttat
je Espír̄itu Santo, ve'em ax̄ jo'n je
Nte'yam je vyaanduk̄ duyaktaaj̄n̄.

Ku je Jesús chajpejtni

⁶Ku ve'e jem̄ je Jesús
dumaatve'nada, van'it tse'e
du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán,

¿myakvimpijntuvape'e uxyam je
israeejlit jayu je kyutojkun?

⁷Van'it tse'e je Jesús ña'mux̄jidi:

—Ka'a xa miitse'e

mtukkada'akjada jetse'e
xnujavadat pan̄ vin'ite'e je Dios
Tee' nupaamdukā dujayep̄ jetse'e
juu' dutónut; ⁸ax̄ mjayéptap tse'e je
makkin ku ve'e je
Espír̄itu Santo mnukada'akjadat,
van'it tse'e je numay jayu
xvaajnjadat jets̄ pan̄ atse'e. Yaja
ve'e jerusaleenit kyajpun̄ kujx̄
du'ukva'anut, van'it tse'e nujom
yaja judéait y'it jaat, jem̄ samaariait
y'it jootm, jets̄ nujom vinxup to'k it
to'k naxviijn.

⁹Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e je Jesús pyatajkini jetse'e ñajxni jem tsapjootm. Íxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. Van'it tse'e to'k pak je vínuts myejts jetse'e je Jesús duyó'tsni, ve'em tse'e du'ixtókidini.

¹⁰Jemna tse'e pyat'ixta vye'na je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tun to'mayji numejtsk je ángeles pyaa'ténijidi poo'p xaxta, ¹¹jetse'e jidu'um ña'muxjidi:

—Galiléait jáyuda, ¿tise'e mtumpat'íxtup jem tsajm tsov? Ya Jesús, juu' ve'e uxayam tuchajpét, ya'ajyam tse'e miinnuap jado'k nax ax jo'n uxayam tux'ixta tuchajpét.

Ku je Matías je Judas dukuteni

¹²Van'it tse'e je kukatsivatajk choo'ndi joma ve'e je Olivos Kopk jetse'e vyimpíjttinuva jem Jerusalén, ni ka'ajyji kojkm legua dumujékuma je kajpun. ¹³Ku ve'e jye'ydi jem kajpun kajxm, van'it tse'e pyejtti jep mumejtsk nukavyet kujxp joma ve'e tutyanda vye'na. Jeme'e vye'nada je Pedro jets je Santiago, je Juan jets je Andrés, je Felipe jets je Tomás, je Bartolomé jets je Mateo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijit, jets je Judas juu' ve'e je Santiago je y'ónuk. ¹⁴Nujomts je'e ve'e ijtp ñay'amókajada jetse'e chapkotsta. Je'e maatta tse'e je Jesús je y'utsatajk jets je María juu' ve'e je Jesús je tyaak. Jempa tse'e je viijnk ta'axtajkta.

¹⁵Tsapkojtsjts jets to'k muk tse'e y'ijitti, van'it tse'e je Pedro tyeni jeja jaanchja'vivatajk akujk, numókupx ja'ii'px jo'n tse'e vye'nada, jetse'e vyaajñ:

¹⁶—Utsta ajchta utsta tsa'ada, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp ijtp, je'e juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx, je'ets je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Judas kajx, je'e juu' ve'e je jayu duvovje'y jetse'e je Jesús dumátstat. ¹⁷Uu'm maatts je'e ve'e y'ijit je Judas, ntukmaatjayejpumduts uu'm je'e ve'e ya toonk. ¹⁸(Ax je meen juu' ve'e pyajk je kyo'oy to'nun kajx, je'e tse'e yaktukjooy to'k viijn je naax. Je Judas tse'e naxkadaak jetse'e je tyiints pyajva'kxy jetse'e pyítsumni je jyoot je myee'ts. ¹⁹Ax nujom tse'e dunuja'vidi juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e kajxts je'e ve'e yaktukxaaji je naax juu' ve'e yakjooy Acéldama, je jerusaleenit ayookts je'e ve'e. Nuu'pun Naaxts je'e ve'e kyatsapítsum.) ²⁰Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e jep Salmo kujxp vaamp jidu'um:

Va'an je tyajk dutañu tukva'ajts, ni pana ve'e jem kyatsaanat. Vaampap tse'e jidu'um:

Va'ane'e viijnk dukuténa ja dukutsuunaja. Jidu'um tse'e vya'añ.

²¹'Ax ve'em tse'e, jeja xa ve'e uu'm maatta je yaa'tyajkta juu' ve'e tuy'it uu'm maatta nujom vinxupe'e je Maja Vintsán Jesús ñajxy tyajki uu'm maatta ²²van'ítani ku ve'e je Juan je Jesús duyaknapejt jets van'it paat ku ve'e je Jesús chajpejtni. Tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e nuto'k je yaa'tyajk mpa'mumdat juu' ve'e du'ix je Jesús ku ve'e távani jyoojntypajknuva vye'na, je'e tse'e je tuvakojsun dupámup jets ve'emam je'e ve'e.

²³Van'it tse'e dupaamdi numejtsk jetse'e to'k yakvinkónut: je José juu' ve'e Barsabás yaktukxaajivap, yaktijpap tse'e Justo, jets je Matías.

²⁴Van'it tse'e jidu'um chapkojtsti:

—Maja Vintsán, m'ixkujxp mnuja'vikujxp xa mitse'e nujom je jayu je jyoot je jya'vin jets je vyinma'yun, tuk'ixu aats to'k aaj pan pan mitse'e mvinkoon juu' ve'e ya numejtskta ²⁵jetse'e dutónut je kukátsiva toonk juu' ve'e je Judas myasooknu je tyokin kajx jetse'e ñajkxni joma ve'e tyukkada'akyju — jidu'um tse'e chapkojtsti.

²⁶Van'it tse'e je suerte dutoondi jetse'e dunujáavadat pan panele tukkada'akjup. Ax je Matías tse'e ojtts tyukkada'akyju. Van'it tse'e yaktukmupa'midini maat je numakto'k kukátsivada.

Ku je Espíritu Santo kyadaaky

2 Ax ku tse'e dupaaty je pentecostés xaaj, jem tse'e vye'nada nujom je jaanchja'vivatajk to'k ka'ajyi amókada. ²Van'it tse'e tun to'mayji du'amotunajxti kyada'aky jem tsapjootm tsov ax jo'n je makk poj y'amu'u, jetse'e je tajk duyaktuknojkkikujx joma ve'e vye'nada. ³Jetse'e yak'íxjidi je jan'ayee'nst jo'n juu' ve'e naxkadaak jem kyuvajkmda nuto'k nuto'k. ⁴Van'it tse'e je Espíritu Santo je makkín jets je vinma'yun myoojyjidi anañujoma pan pan jatye'e jem ve'nidup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, kyojtstu tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em ax jo'n je Espíritu Santo myo'ojada jetse'e dukóstat.

⁵Jem tse'e Jerusalén vye'nada je israeejlit jáyuda juu' ve'e je'ydu xaajiva, jetse'e je Nte'yam duvinjáavadat duvintsa'agadat; may viijn tse'e je kajpun joma ve'e choo'ndi.

⁶Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e mótop ax jo'n je makk poj y'amu'u, van'it tse'e ñay'amokijidi. Atuva atoki tse'e je numay jayu tyuntankajxti kux je y'aajam je y'ayookame'e y'amotunajxtu to'k jado'k ku ve'e yakmukojtsti. ⁷Atuva atoki tse'e tyuntaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Tis, ka je galiléait jáyuvap ya'a vine'eda juu' ve'e uxym kojststap? ⁸¿Vintsose'e y'oya jetse'e n'amotunajxumda kakje'e ya n'aajamda ya n'ayookamda? ⁹Jeja xa ve'e yaja juu' ve'e tsoo'ndu jem paartiait jets médiait y'it jootmda, jem Elam jets jem Mesopotamia, jem Judea jets jem Capadocia, jem Ponto jets jem Asia, ¹⁰jem Frigia jets jem Panfilia, jem Egipto jets juu' ve'e tsuunidup jem áfricait y'it jootm juu' ve'e najxp javee'n jem Cirene. Jéjadava tse'e je israeejlit jáyuda jets je jayu juu' ve'e je israeejlit je jyaanchja'vin dupanajkxtup juu' ve'e jem Roma tsoo'ndu. ¹¹Nay jéjadava tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem Creta jets jem Arabia. Ax nujom tse'e n'amotunajxumda ya n'avintso aajamda ya n'avintso ayookamda juu' ve'e xtukmukojsmdup je Nte'yam je myajin.

¹²Atuva atoki tse'e tyuntankajxti, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat. Jidu'um tse'e ñay'amotutúvajada vimpit atuj: —¿Tis ya'a vine'e tyijp? —nay ve'empa— ¿Tis ya'a vine'e ñukajtsp?

¹³Ax jempa tse'e juu' ve'e dụnuxiiktu dutukxiiktu je jaanchja'vivatajk. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Mookjudup xa ya'a ve'e. Ta xa ya'a ve'e du'oknaxta je tsaaydum pa'ajk naaj.

Juu' ve'e je Pedro vyaajnjidu je jayu

¹⁴Van'it tse'e je Pedro tyeni maat je viijnk kukátsivada juu' ve'e numakto'k ijttu, jetse'e makk dumukajts je jayu. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Mii'tsta, nmu'israeejlit jáyuda, nujom pan pan jatye'e yájada Jerusalén, amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁵Ka'a xa ya'a ve'e myo'okjada ax jo'n miitse'e mvinmayda, ajópum xaajnume'e uxym. ¹⁶Ya'a juu' ve'e uxym toojnup kojtsjup, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Joel jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e dujaajy:

¹⁷Vaamp xa ve'e je Nte'yam:

“Ku ve'e tyáminit je itakax, mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espíritu nujom je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxvijñ tsuunidup, kyojtsnáxtap tse'e ats je n'ayook je mmajntktajkta jets je mñaaxtajkta, nyak'íxtapts atse'e juu' atse'e ntsajkp je mmuutskit ónukta, kuma'ajtap tse'e je mmújit jáyuda.

¹⁸Mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espíritu pan pan jaty atse'e xmutoondup xmupajktup, je yaa'tyajk jets je ta'axtajk,

jetse'e dukojtsnáxtat ats je n'ayook.

¹⁹Nyakjéjapts atse'e jem tsajviinm juu' jatye'e yaktuk'atúvap, mpámupts atse'e je nuja'vin jem naxviinm:

je nuu'pun jets je jaajn, jets ooy je jok.

²⁰Vinkoo'tsinup tse'e je aampa xaaj, jetse'e nuu'pun jo'n je aampa po'ó cháptsinit, ka'ana ve'e dupaa'ty vye'nat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán kyadaaknit, je xaaj juu' ve'e dụnumájap jetse'e dụnuvinkópkat.

²¹Nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup, je'e tse'e tso'oktap.”

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

²²Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, amotunaxta ya ayook. Oy miitse'e xnujávada je majin jets je mújit atuva jets je mújit nuja'vin juu' ve'e jeja miits mvinkujkta je Nte'yam je kyutojkun kajx tyoon je Jesús, je nazarétit jayu. ²³Je Nte'yam tse'e dụnupaajmtki juu' ve'e je Jesús jájtup náxjup, ñuja'vits je'e ve'e jets yakpámup je'e ve'e jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup. Miits xa je'e ve'e myakjay'oo'kjjudu. Ko'oy jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e yakcruuzpejtjudu. Je'e tse'e tyoonda juu' miitse'e mtsojktu. ²⁴Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntykpajknuva, je oo'kune'e tuknuvaatsjinu, kux ka'a ve'e je oo'kun je kutojkun dujayep

jetse'e aa'k dutunyaktánut. ²⁵Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jujpani je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook.

Jidu'um tse'e vyaajñ:

Nxa'ma'ixp atse'e je Maja

Vintsán jeja ats nvinkujk,
je'e maatts atse'e n'it,
ve'emts atse'e nkativinmay,

²⁶je'e kajx tse'e xyoonduk ats
ya njoot ya nja'vin jets
ats mitse'e nyakmaja
nyakjaancha.

Je'e kajxts atse'e to'k joot n'it,
kux óyam atse'e n'oo'kut,
joojntypajknvaps atse'e.

²⁷Ka'ats mitse'e ats ya njoot ya
nja'vin xmaso'okut jem je
oo'kun kya'm,
ka'a ve'e xyakajtpat jetse'e
mya'atut ats ya nni'kx ya
nkokp, ats, mits je mVa'ajts
Jayu.

²⁸Xtuk'ix ats mitse'e je too' juu'
atse'e nyo'oyup jets atse'e
xa'ma kajx njoojntykinit,
xyakxoondukupts ats mitse'e ku
atse'e n'ijtnit mits maat.

Jidu'um tse'e je David dukojtsnajxy
je Jesús je y'ayook.

²⁹Nmu'israeejlit jáyuda, va'ajts
xa ve'e nnuja'vimda jets oo'ke'e
je njujpit jáyuvamda David,
jetse'e ñaxtajkini, kux jeena ve'e
je it joma ve'e ñaxtajki. ³⁰Ax je
David, je Nte'yam je y'ayookts
je'e ve'e kyojtsnajx, ñuja'vits je'e
ve'e jets tukvinva'niju je'e ve'e
je Nte'yam jets to'ke'e je chaan
je kyooj kyuténajat kyutsaanajat,
je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e
duyakkutojkjap je Nte'yam
je jyayu ve'em ax jo'n je David
duyakkutojkji je njujpit jáyuvamda.

³¹Y'ixts je'e ve'e je David jets
joojntypajknvape'e je Cristo,
ve'eme'e vyaajñ jets ka'a ve'e je
Cristo je jyoot je jya'vin tyuntánut
jem je oo'kun kya'm jets ka'a
ve'e je ñi'kx je kyopk mya'atut.

³²Ax je Cristo, je Jesuusjyams
je'e ve'e. Je Nte'yamts je'e ve'e
duyakjoojntypajknuva. Je'ets
aatse'e mpuump je tuvakojsun jets
n'ix aats je'e ve'e ku ve'e távani
jyoojntypajknuva vye'na. ³³Ax je
Nte'yamts je'e ve'e tuknumájijinu
jeja y'aka'yun pa'ayi, jetse'e
dumooyini je kutojkun jetse'e
dukéxut je Espíritu Santo, ve'em
ax jo'n je Nte'yam tyukvinva'niji.
Ax nujomts ya'a ve'e juu' ve'e
tux'ixta tux'amotunaxta, je Espíritu
Saantots ya'a ve'e duyakjéjip. ³⁴Ka
je Daviijape'e tsajpejt. Jidu'ume'e
viinm vyaajñ:

Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats
je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun
pa'ayi ³⁵namvaat atse'e
nyakvintókida pan pan jatye'e
mtso'oxpajkjjudup.”

Jidu'um tse'e je David du'ava'ni juu'
ve'e je Nte'yam kyojts.

³⁶Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda,
ve'em xa ve'e dutsak jetse'e
va'ajts xnujavadat jets je Jesús,
juu' ve'e myakjacryuuzpejtjudu,
je'ejyam tse'e je Nte'yam pyaam
Maja Vintsán, je Cristo, juu' ve'e
vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁷Ku ve'e du'amotunajxti, van'it
tse'e ñatyukja'vijidi je tyokin jetse'e
du'amotutúvidi je Pedro maat je
myukukatsivatajk:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tis
aatse'e ntónup?

³⁸ Van'it tse'e je Pedro y'latsoojvjidi:

—Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, van'it tse'e mnapéttat je'e kajx jets'e'e nujava tyánut jets je Jesucristo ve'e mpanajkxuvaandup, ve'em tse'e myaktokinmee'kxtat jets'e'e tyákat jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo. ³⁹ Mtukvinva'nijidu xa miitse'e je Nte'yam je Espíritu Santo, yaktukvinva'niduva tse'e je m'ónukta jets nujom pan pan jatye'e jékumda, nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán vyinkaamp, uu'm je nNte'yamamda.

⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je numay jayu dujaa'kkojtsjidi, may viijn tse'e je jayu dutukmukojtsti. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Masooktini je mko'oy joojntykinda, ka'a tse'e xmaatvintókidat ya ko'oy jáyuda.

⁴¹ Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktu je'e je y'ayook, napejttu tse'e. Je xaaj tse'e jyaa'knuyojkidi janutoojk miijl jo'n je jáyuda pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús. ⁴² Ijtp tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je kukátsivatajk tuk'íxjudup jets'e'e to'k aaj to'k joot dujayepta, ve'em tse'e chapkotsta jets'e'e amoka je chapkaaky dutojkva'kxta ax jo'n je Jesús dutuujn maat je y'ixpajkpatajk ku ve'e jado'k nax dumaat'a'óxini.

Vintso je jaanchja'vivatajka oy jayu ñapyajmjidi

⁴³ Tsa'agataandu tse'e nujom je jayu juu' ve'e dukakuvajktu je ayook; ax je kukátsivatajk, ooy tse'e je majin jets je mújtit atuva dutuntoondi je Nte'yam

je kyutojkun kajx. ⁴⁴ Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Maja Vintsán, ijtp tse'e ve'e ñay'amókajada, oy jayu tse'e ñapyámjada maat je myujaanchja'vivatajka. Pan pan tse'e jep juu' dumaat, tyuknu'ayo'vidup tse'e pan pan jatye'e katih'ijtxjudup, ⁴⁵ jets'e'e dutoo'kta juu' jatye'e y'íxtup jyayejptup jets'e'e je meen duyaktonda pan vintso ve'e juu' kya'ijtxjada to'k jado'k. ⁴⁶ Jóvum xaaj tse'e ñay'amókajada jep maja tsaptujkp jets'e'e tajkm tajkm je tsapkaaky dutojkva'kxta jets'e'e to'k muk kyayda. Xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em dutonda, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. ⁴⁷ Ijtp tse'e je Nte'yam dujaa'myésta. Oyja'vijidu tse'e anañujoma je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Jóvum xaaj tse'e je Maja Vintsán dujaa'kyaknuyóka pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup jets'e'e ve'em dujayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku to'k je jayu jyotkadaaky juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijit

3 Toojk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, van'it tse'e je Pedro maat je Juan ñajxkti jep maja tsaptujkp. ² Jóvum xaajts je'e ve'e jep maja tsaptak'aagup y'it to'k je yaa'tyajak juu' ve'e ka'o'yixjup jets'e'e je tyek dutukyo'oyut, ve'emam je'e ve'e kye'x. Yakpatsaampts je'e ve'e jets'e'e najkx jep yakjuk jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj. Jep tse'e je jayu

je meen du'amotu pan pan jatye'e tajkidup jep maja tsaptujkp. ³Ku ve'e je yaa'tyajk du'ix jets jep'e'e maja tsaptujkp je Pedro maat je Juan tyakava'anda, jetse'e du'uk'amotu je meen. ⁴Van'it tse'e je Pedro maat je Juan vyin'ixjidi, jetse'e je Pedro je yaa'tyajk dunuuji:

—Vin'ixu aats.

⁵Van'itts je'e ve'e du'a'ixtk je Pedro maat je Juan, ve'emts je'e ve'e y'ukvinmaajy jets je meene'e yakmo'ovaamp. ⁶Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ka'a atse'e ti oro ka'a atse'e ti plata nmaada. Juu'ts atse'e nmaat, nyajkypts atse'e. Je Jesucristo, je nazarétit jayu, je'e tse'e myakjotkadaakjinup. Tena jets jaamni.

⁷Van'it tse'e je Pedro je yaa'tyajk je y'aka'yun ka'aj dumajtsji jetse'e duyakténini. Tun jatyi tse'e je tyekuyo'kt jets nujom je tyek myakpajkni, ⁸jetse'e yejtsuk. Van'it tse'e yo'y'ukvaanni, jetse'e je Pedro maat je Juan dumaattajkidi jep maja tsaptujkp, yo'ynup, yejtsuknup, jetse'e je Nte'yam dutunyakmájiini dutunyakjaanchini. ⁹Nujom tse'e je jayu y'ixji ku ve'e yo'yni jetse'e dutunyakmájiini dutunyakjaanchini je Nte'yam. ¹⁰Atuva atoki tse'e tyuntaandi, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat kux y'ixada je'e ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijit jets ñuja'vidinupe'e jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je meen du'amótup tuy'it jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj.

Ku je Pedro kya'amaajy joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e

¹¹Je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijit, ka'a tse'e dumasaak je Pedro maat je Juan. Nujom tse'e je jayu atuva atoki noomp ñajxxti joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e. ¹²Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e je numay jayu dunuuji:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tyajxse'e xtuk'atúvada? ¿Tyajxts aatse'e xvin'ixta ax jo'n aats ya'a ve'e kunyaky'o'pyúk aats ya n'avintso makkin kajx aats ya n'avintso va'ajts joot kajx? ¹³Je njujpit jáyuvamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, je'e je Nte'yamda tse'e duyakmaji duyakjaanchi je y'Onuk Jesús, je'e juu' miitse'e mpaamdinu jem je Pilato kya'm. Ku ve'e je Pilato y'ukmaso'okuvaajnji naspaka, ka'ats miitse'e xyakjajtti. ¹⁴Ñojk'óy xa ve'e kux'amótudi jetse'e kuyakmasaak je Jesús, va'ajts jayu je'e ve'e jets tuv je jyáyuvin je jyoojntykin. Ax ka'a tse'e ve'em xtoondi. Je'ets miitse'e m'amótudu jetse'e tyánut naspaka to'k je yakjaju'oo'kpa. ¹⁵Je'ets miitse'e myakjay'oo'kjudu pane'e je joojntykin duyajkp. Ax je Nte'yam tse'e yakjoojntykpajkjinuva. Mpuumpts aatse'e je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e je Jesús ku ve'e távani jyoojntykpajknuva vye'na. ¹⁶Je Jesusjyam tse'e tuduyakjotkadaakni, tudumajumooyini ya yaa'tyajk juu' ve'e m'ixtup jetse'e m'ixada. Je'e

kajx ku aatse'e njaanchjáva je Jesús, je jaanchja'vin tse'e dutoomp jetse'e ya yaa'tyajak tucha'ak, ve'em ax jo'n uxyam x'ixta jo'n.

¹⁷ Miits, jáyuda, maat je myakkutojkpada, myakjay'oo'kjudu tse'e je Jesús. Ax nmuja'vipts atse'e jets ka'a ve'e oy xnuja'vidi juu' ve'e mtoondu. ¹⁸ Ve'em tse'e je Nte'yam dukutyuujn juu' ve'e y'ava'ni je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets je'e ve'e jets tsaachpaa'tupe'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

¹⁹ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, panajxtini je Nte'yam, ve'em tse'e je Nte'yam mtokinmee'kxjadat jetse'e xjayéptat jem mja'vin kajxmda je xoojntkun juu' ve'e je Maja Vintsán mmo'ojadap.

²⁰ Je Nte'yam tse'e dukejxnuvap je Cristo, ²¹ óyame'e vinkopk jetse'e uxyam je Cristo jem tsapjootm tyánut. Ku ve'e je Nte'yam nujom juu' jaty duyak'o'yikáxut, van'it tse'e je Cristo myiinnuvat jado'k nax, ve'em ax jo'n jujpani vyaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²² Jidu'um xa ve'e je Moisés dunuujmi je njujpit jáyuvamda: "Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, je nNte'yamamda, dujayep nuto'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajn, juu' ve'e mkojtsnajxujadap je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e mkats'amotunáxtap. ²³ Pan pan tse'e dukamajapaamp je ayook juu' je'e ve'e kyótsup, ka'ats je'e ve'e y'ítut je Nte'yam je jyayu." Jidu'um tse'e je Moisés vyaajñ.

²⁴ Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Ax ve'em tse'e, van'ítani ku ve'e je Samuel jyoojntyki jets pan pan jatye'e jaa'kmiindu, ñukojtstu tse'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e uxyam toojnup kojtsjup. ²⁵ Uu'm xa ve'e xtsaanimdudup xkoojimdup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Xtukkadaakumdupts uu'm je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidu je njujpit jáyuvamda. Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: "Mits je mtsaan je mkoj je tse'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn." ²⁶ Ku ve'e je Nte'yam je y'Onuk Jesús dukejx yaja naxviijn, too'vajkpts uu'me'e xtuknukejxumdi jetse'e xkunoo'kxumdat, ve'em tse'e nmasookumdinit nujom juu' jatye'e ka óyap.

Ku je Pedro maat je Juan duinténidi pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

4 Jemna tse'e je Pedro maat je Juan dumukotsta vye'na je numay jayu, van'it tse'e ñuje'yjidi je tee'tajk maat je saduceotajk jets je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk, ² je'e ve'e ejkjudup ku ve'e je Pedro maat je Juan je jayu duvaajnjada jets joojntykpajknuva ve'e je Jesús, jetse'e je jayu duvaajniduva jets joojntykpajknuvape'e je jayu je'e kajx ku ve'e je Jesús jyoojntykpajknuva. ³ Van'it tse'e yakmajtsti jetse'e yakpoxuntakpaamdi kux tánani

ve'e van'it je it vye'nini, je kujápite'e duyákpitsumuva'anda jetse'e dutókippayo'oydat. ⁴Ax numay tse'e pan pan jatye'e du'amotunajxtu je ayook juu' ve'e je Pedro tukka'amaajyjudu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús. Tunjaa'knuma'yidu tse'e pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidu, ax ve'em tse'e jye'ydi numugooxk miijl jo'n je yaa'tyajka, apuk je ta'axtajka maat je pi'k ónukta.

⁵Je kujápit tse'e ñay'amojkijidi jem Jerusalén je israeejlit yakkutojkpada maat je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. ⁶Je'e maat tse'e vye'niva je Anás, je tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajka, nay ve'empa je Caifás, je Juan, je Alejandro, jets nujom je tee'tajka je vyintsanda. ⁷Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e dunukejxidi je Pedro maat je Juan. Ku ve'e duyakmiindi, van'it tse'e jeja itakujk dupaamdi, jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxjada jets ya'a ve'e xtóndat? ¿Pane'e ya kutojkun mmooyjudup?

⁸Van'it tse'e je Pedro je Espíritu Santo myooyji je mákkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e vyaajñ:

—Miiitsta, je kajpun je ñuvintsanda, mújit jayutajka, ⁹miits xa aatse'e x'amotutúvidup je y'oy je'e juu' ve'e yaktoojnji to'k je jayu juu' ve'e pajkjud tuy'it. Je'e ve'e mnujavavaandup vintso ve'e y'o'yini. ¹⁰Yájats atse'e miits mvinkujka n'avana jetse'e xnujávadat vintso ve'e ya jayu mvinténajada mákkaatsots. Ax ka

miitsjyap tse'e mnujávadap, nay ve'empa ve'e dunuja'viduvat nujom pan joma jatye'e je israeejlit jayu. Je Jesucristo, je nazarétit jayu, je'e juu' miitse'e myakjacryuuzpejtjudu jetse'e je Nte'yam yakjoojntypajkjinuva, je'e tse'e je kutojkun duyajk jetse'e ve'em ya majin yaktún. ¹¹Ve'em xa miitse'e xtonda ax jo'n je pojtsatajk juu' ve'e dumasooktu to'k je oy tsaaj kuxe'e duk'o'oyja'vidi. Ax ux'ook tse'e je oy tsaaj yakpuujm joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats. Ve'em tse'e xtonda kuxe'e xko'oyjávada je Jesucristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e dunuvintsanikajxnit nujom juu' jatye. ¹²Je Jesusji tse'e o'yixjup jetse'e xmo'yumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ni pana xa ve'e je Nte'yam jado'k dukatuknūvana yaja tsajp pa'tki jetse'e je ntókinam xtuknūvaatsumdat —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹³Ku ve'e du'ixti jets mákka aaj mákka joote'e je Pedro maat je Juan kyotsta, jetse'e dunuja'vidi jets ka'a ve'e y'ixpúkada, atuva atoki tse'e tyuntaandi. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti jets je'eda ve'e je Jesús dumaatvítu. ¹⁴Jempa tse'e vye'niva je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ij, je'e kajx tse'e dukoo'kmutaayvaattini pan vintso ve'e kudunuvampejti. ¹⁵Van'it tse'e yakkejxpítsumdi jetse'e aje'ejyji tyaandi jetse'e dukojtsmótkat. ¹⁶Jidu'um tse'e ñavyaajnidi vimpit atuj:

—¿Tise'e nto'numdap maat ya jáyuda? Ñuja'vidinup xa ve'e

nujom pan pan jatye'e tsuunidup yaja Jerusalén jets ta ya'a ve'e ya jayu duyakjotkada'akta. Ka'a tse'e ñun'oya vintso ve'e nva'numdat jets ka'a ya'a ve'e je majin tudutonda. ¹⁷Va'an tse'e du'atsa'kimda jetse'e ni pana dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e, ve'em tse'e kyajaa'kva'kxtukut ya ayook — jidu'um tse'e ñavyaajnidi.

¹⁸Van'it tse'e duvatsoovdi jetse'e dutukpavaandi jets ni vintsova ve'e je jayu dukoo'kvaajnjdinit ukpu dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e. ¹⁹Ax van'it tse'e je Pedro maat je Juan ña'muxjidi:

—Payo'oyda n'it viinm pan oy je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk jets miitse'e myakkatsapáktat jets ka'a ve'e je Nte'yam. ²⁰Ka'a xa ve'e nvaat jets aats je'e ve'e nka'avánat juu' aatse'e n'ix jets juu' aatse'e n'amotunajx.

²¹Ku ve'e dujaa'ktoondi vintso ve'e du'atsa'agadat, van'it tse'e dumasookti, ka'a tse'e dupaatti ti ve'e tyukkutsaachpaadadap, kux nujome'e je jayu je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx juu' ve'e toojnju kojtsju. ²²Je yaa'tyajx juu' ve'e jotkadaaknu, vujxtkupx joojnt náxyanits je'e ve'e vye'na.

Ku je jaanchja'vivatajx je Nte'yam du'amótudi je mákk aaj je mákk joot

²³Ku ve'e yakmasookti je Pedro maat je Juan, van'it tse'e ñajxkti joma ve'e je myujatyoo'tajkta, jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e ña'muxjidi je tee'tajx je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda. ²⁴Ku ve'e

du'amotunajxti, van'it tse'e nujom chapkojtsi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Maja Vintsán, mits xa ve'e je Nte'yam. Mits tse'e mpaam ya tsajp ya naax, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm jets yaja naxviijn. ²⁵Myajk mitse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo tyukkojtsnajx je David. Jidu'umts je'e ve'e vyaajñ:

¿Tyajx tse'e ñaajkotma'atjada je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je israeejlit jayu duvinmayda jetse'e dutóndat juu' ve'e ka'o'yixjudup?

²⁶Nay'amojkijidu tse'e je naxviijnit yakkutojkpada jetse'e dutso'oxpáktat je Maja Vintsán maat je Cristo.

Jidu'um tse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx.

²⁷Tyúvam xa ya'a ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo kyojts. Navyaatju xa ve'e je Herodes maat je Poncio Pilato je vyinma'yunda maat je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dutso'oxpajktu je mva'ajts ónuk Jesús, juu' mitse'e mvinkoon jetse'e yakkutojknit.

²⁸Ve'emts je'e ve'e dutoondi juu' ve'e mnupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. ²⁹Maja Vintsán, amotunaxu to'k aaj uxyam vintso ve'e vya'anda jets aatse'e x'atsa'agadat. Mooyk aats mitse'e je mákk aaj je mákk joot jets aatse'e ve'em je jayu nvaajnjadat je mkats je m'ayook kaja'vina katsa'kina, aats, mits je mmutoompa je mmupajkpa, ³⁰jets aatse'e mits je mkutojkun kajx je pa'am jayu nyakjotkada'aktat, jets aatse'e

je mva'ajts ónuk Jesús je makkin xmo'ot jets aatse'e ntónut je mújit atuva jets je majin.

³¹ Ku ve'e chapkojtskajxti, van'it tse'e y'ojxi jem joma ve'e vye'nada. Nujom tse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, makk aaj makk joot tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dukojtsti.

Vintso je jaanchja'vivatajk dutukjoojntykidi juu' ve'e y'ixtu jyayejptu

³² Je numay jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. Ni pana tse'e kyava'añ jets y'avintso je'e je'e ve'e pan tii, nujom juu' ve'e y'ixtup jyayejptup, ve'em tse'e dujávada jets nujome'e duje'eda.

³³ Je kutojkun maat tse'e ooy je kukátsivatájk dutun'ava'nidi jets joojntykpajknuva ve'e je Maja Vintsán Jesús. Ooy tse'e je Nte'yam tyunkunoo'kxjada anañujoma. ³⁴ Ka'a ve'e pan pane'le juu' nunka'ijtxjudup, kux je'eda pan pan jatye'e je naax ukpu je tajk dujayeptup, tyoo'ktupts je'e ve'e ³⁵ jetse'e je meen je kukátsivatájk dutukkátákada, ve'em tse'e to'k jado'k yakma'a pan vintso ve'e juu' kya'ijtxjada.

³⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj, Josee'its je'e ve'e xyaaj, chípreit jayu, Bernabé je'e ve'e je kukátsiva tyijjada. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Bernabé, Yakjot'amájiva.) ³⁷ Je Bernabé tse'e

to'k viijn je naax dutoo'k jetse'e je meen dutukkatajki je kukátsivatájk.

Je tokin juu' ve'e tyooundu je Ananías maat je Safira

5 Ax jempa tse'e jado'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaj. Je'e maat je ñuda'ax Safira, je'e tse'e to'k viijn je ñaax dutoo'ktu. ² Van'it tse'e je Ananías dupajkva'kxy je naxtsov jetse'e to'k viijn dutukkatajki je kukátsivatájk, ve'em ax jo'n nujom je meen kuy'ijit. Ñuja'vipts je'e ve'e je ñuda'ax jets ve'eme'e dutonuva'añ. ³ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Ananías:

—Ananías, ¿tyajxts mitse'e je Satanás tux'ituma'a jetse'e tutyaka jem mja'vin kajxm jetse'e ve'em xvin'aa'nuva'añ je Espíritu Santo? Mnapyajm'jup xa mitse'e ax jo'n to'k ka'ajyji je mnaxtsov taa kuxyakmejts; ax ta tse'e xpukán.

⁴ ¿Ka mits je mnaaxap je'e ve'e tuy'it? Ku tse'e tuxtaa'k, ¿ka mits je mmeenaps je'e ve'e tuy'it? ¿Tyajxts mitse'e ve'em tumjátuka? Ka je jáyuvap xa mitse'e mvin'uu'mp; je Nte'yame'e mvin'aa'nuvaampy.

⁵ Ku tse'e je Ananías du'amotunajxy, aa'k tse'e ñaxkadaaky. Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dumótudu vintso ve'e y'aa'k, ooy tse'e tyuntsa'kipajkkajxti.

⁶ Ku ve'e je Ananías y'aa'k, van'it tse'e je vajutyajk tyénidi, jetse'e je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit, jetse'e duyaknajkxtini naxtajkiva.

⁷ Ku ve'e toojk hora jo'n je it ñaxy vye'na, van'it tse'e je Ananías je ñuda'ax jye'y. Ka'ats je'e ve'e dunujava ti ve'e toojnju kojtsju.

⁸ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Vaajnja ats, čvanxúpame'e tumyakmo'oda ku ve'e tuxtoo'kta je mnaax?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vanxúpam xa je'e ve'e.

⁹Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—čTyajx tse'e tuxkojtsmókta jetse'e xvin'aa'ndat je Espíritu Santo?, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm. Uxep xa ve'e tak'aagup myejtstini juu' ve'e ojts je mnuyaa'y tuduyaknaxtajkidini. Uxyamts mits je'e ve'e najkx myaknaxtajkijidinuva —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁰Tun je'yji tse'e ñaxvipp jeja je Pedro vyinkujk jetse'e je jya'vin tyukvaatsjini. Ku ve'e tyajkidi je vajutyajkta, aa'kani tse'e dupaattini. Van'it tse'e duyakpítsumdini jetse'e ojts duyaknaxtajkidini jeja je ñuyaa'y pya'ayi. ¹¹Tsa'kipajktu tse'e je jaanchja'vivatajktta jets nujom pan pan jatye'e dumótudu.

Ku ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva yaktuujn

¹²Tyoondu tse'e je kukátsivatajk jeja je numay jayu vyinkujk ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun myoojyjidi. Jem tse'e je jaanchja'vivatajkt ñay'amókajada y'ijtp to'k ka'ajyjida joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e, to'kji tse'e je jyootta je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda.

¹³Cha'kidup tse'e je numay jayu jetse'e je jaanchja'vivatajkt dumaatnay'amókajadat; óyam tse'e vye'ema, vintsá'kijidup tse'e anañujoma je jayu. ¹⁴Ax

jaa'knuma'y'i'ataatstinu tse'e je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán, je yaa'tyajkt jets je ta'axtajk. ¹⁵Je jayu juu' ve'e jemda, je'e tse'e duyakpítsumdu jem maajntkun kajxm je pya'am jáyuda jetse'e dupaamdi jeja too' aajy joma ve'e je Pedro ñaxuva'añ, ve'em tse'e oyje'e je y'ake'exa pyaa'tjadat jetse'e jyotkada'aktat. ¹⁶Je'yduva tse'e numay je jayu juu' ve'e jem viijnk kajpun kajxm tsoo'ndu juu' ve'e je Jerusalén dumutámidup, yakje'myojktu tse'e je pya'am jáyuda maat je'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxm da je ko'oyjáyuvap. Nujom tse'e duyakjotkadakkajxtini.

Ku je kukátsivatajk yakmajtsti

¹⁷Van'it tse'e jyotma'tti je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je saduceotajk juu' ve'e myaatve'nidup, ¹⁸je'e kajx tse'e je kukátsivatajk duyakjamyajtsjidi jetse'e duyakjapyaaajmjidi jep poxuntujkp. ¹⁹Ax to'k tse'e je Maja Vintsán je ya'angeles koo'ts je poxuntak'aka'a duyak'avaach jetse'e je kukátsivatajk duyakpítsumdi, jetse'e dunuujmidi:

²⁰—Najkxta jep maja tsaptujkp, jep tse'e je numay jayu xvaajnjadat pan vintso ve'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²¹Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e je kujápit tyajkidi jep maja tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajkti.

Ax je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je jayu pan pan jatye'e myaatta vye'na, je'e tse'e

duvomojktu pan pan jatye'e
dunumájiduvap jep tsaptujkp.
Van'it tse'e dunukejxidi je
kukátsivada jep poxuntujkp.

²²Ku ve'e je tsaptakmutoompa
jye'ydi jep poxuntujkp, ka'ats
jepe'e dupampaatti, van'it tse'e
vyimpijtinuva je kats maat,
²³jetse'e vyaandi:

—Oy atuk xa aatse'e je poxuntajk
tumpaa'ty. Jep tse'e vyinténajada
pan pan jatye'e du'ix'ijttup. Ax
kuts aatse'e tunyak'ava'ach, ka'ats
aatse'e jep tumpampaa'ty.

²⁴Ax ku tse'e du'amotunajxti
je tee'tajk je vyintsanda
maat je tsaptakmutoompa
juu' ve'e dunuvintsánip je
tsaptakmutoompatajk, ka'a tse'e
duvinmótudi pan vintso je'e ve'e
najkx kyukaxa. ²⁵Van'it tse'e to'k
je jayu jye'y juu' ve'e tuknuja'vijidu,
jetse'e ña'muxjidi jidu'um:

—Je yaa'tyajkta juu' ve'e
tuxpoxuntakpamda, jepts je'e ve'e
je numay jayu duyak'ixpakta maja
tsaptujkp.

²⁶Van'it tse'e je tsaptakmutoompa
juu' ve'e dunuvintsánip je
tsaptakmutoompatajk maat je
jyayu, je'e tse'e ojts dumatsta
je kukátsivada, ka'a tse'e
dujomtonda dutitonda, je'e ve'e
cha'kidup kux ku ve'e je numay
jayu chaka'atsjadat. ²⁷Ku ve'e
duyakmejtsti, van'it tse'e dupaamdi
jeja je jayu vyinkujkta juu' ve'e
dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it
tse'e ña'muxjidi je tee' juu' ve'e
dunuvintsánikajxp je tee'tajkta:

²⁸—¿Ka mákkap aats miitse'e
ntukpavaandi jets ka'a ve'e je jayu
x'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e?

Ax íxtats n'it juu' ve'e tuxtonda.
Nujom tse'e je jayu juu' ve'e yaja
Jerusalén, ta tse'e dunujávada juu'
miitse'e myak'ixpajktup, jets aatse'e
xtuktokinava'anda ku ve'e je Jesús
y'aa'k.

²⁹Van'it tse'e je Pedro maat je
vijnk kukátsivada y'atsoojvjidi:
—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e
je Nte'yam yakkatsapákut. Ax
pan pyavaampy tse'e je jayu juu'
ve'e kyapaatyp kyah'akeegup
maat je Nte'yam je y'ayook,
ka'a tse'e yaktónut. ³⁰Je njujpit
jáyuvamda je Ntye'yamda, je'e tse'e
duyakjoojntypajknuva je Jesús,
je'e juu' miitse'e myakjay'oo'kjudu
ku ve'e xyakjacryuuzpejtjidi. ³¹Je
Jesús tse'e tsajpejtnu je Nte'yam je
kyutojkun kajx jetse'e je Nte'yam
je majin myoojyjini ku ve'e jeja
y'aka'yun pa'ayi dupaamni, ax
ve'em tse'e je Jesús y'it Yakkutojka
jets Yaktsookpa, ve'em tse'e je
israeejlit jayu vyinmayumpijttinit,
je kyo'oy joojntykin dumasooktinit,
jetse'e je tyokin yakmee'kxjadat.

³²N'ix nmotu aatse'e je Jesús ku
ve'e távani jyoojntypajknuva
vye'na. Ax je Espíritu Santo, juu'
ve'e je Nte'yam myooypan pan
jatye'e katsupajkjjudup, je'e tse'e
je tuvakojsun dupaampap jets
ve'emam je'e ve'e je Nte'yam
dutuujn —jidu'um tse'e vyaandi.

³³Ku ve'e du'amotunajxti, ooy
tse'e tyun'ejkjidi tyunjot'aaajnidi,
je'e kajx tse'e du'ukkojtsmojkti
jetse'e kuduyakjay'oo'kjidi je
kukátsivada. ³⁴Ax je jayu juu' ve'e
dunumájidup jep tsaptujkp, jeja
tse'e je'e y'akujkta vye'na to'k je
fariseo juu' ve'e Gamaliel duxaaj. Je

pava'nüne'e tyukyak'ixpujck. Ooy je'e ve'e je jayu tyunvintsa'agaja. Je'e tse'e teni jetse'e dupavaajñ jetse'e duyakpítsumdat je kukátsivada namvaate'e ve'e'n je it ñaxy. ³⁵ Van'it tse'e dunuujmi je myujatyoo'da:

—Mii'tsta, nmu'israeejlit jáyuda, tumpayo'oyda oy pan ti ve'e mtonuvaandup maat ya'a ya yaa'tyajka. ³⁶ Jem xa ve'e to'k je jayu y'ijit juu' ve'e Teudas duxaaaj, ve'emts je'e ve'e ñapyaajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e dunumájjip. Numaktaaxk mókupx jo'n tse'e je jayu pyanajckxi. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidini, van'it tse'e yo'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajckxjudu. Je vaatji tse'e kyukajxini. ³⁷ Ku ve'e je it ñaxy, van'it ku ve'e je jayu yaknujaaydi, jempa tse'e je Judas, galiléait jayu. Numay tse'e je jayu pyanajckxi. Ax yak'oo'kjuduva tse'e je jayu jetse'e yo'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajckxjudu. ³⁸ Je'e kajx tse'e, kadi xvintso'tonda ya'a ya yaa'tyajka, kadi xtso'oxpáka. Kux pan jayu je'e ve'e juu' ve'e ya kutojckun moojyjudup jetse'e dutóndat juu' ve'e tyoondup, kukáxapts ya'a ve'e; ³⁹ ax pan je Nte'yamts je'e ve'e juu' ve'e ya kutojckun moojyjudup, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e x'amaadaagadat. Nay'ixjada kux juu' ve'e je Nte'yam xtso'oxpákat —jidu'um tse'e je Gamaliel vyaajñ.

⁴⁰ Tuktajckijidu tse'e je kats. Oyam tse'e vye'ema, ku tse'e dunukejxidi je kukátsivada, van'it tse'e duvojpti, jetse'e dupavaandi jets ka'a ve'e je jayu du'ukvaajnjidinit je Jesús

je'e. Van'it tse'e dumasookti.

⁴¹ Van'it tse'e je kukátsivada duvinva'kvaatsti je jayu juu' ve'e dunumájjidup jep tsaptujck; va'ajts xoojntktup tse'e ñajckxtini kux yakajtuxjudu ve'e je Nte'yam jetse'e yakviijnck'ixti je Jesús kajx. ⁴² Jóvum xaaj tse'e duyak'ixpakta jetse'e dukotsta jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojcknit. Ve'em tse'e dutoondi jep maja tsaptujck jets ve'empa tajckm tajckm.

Ku yakvinkoondi nuvuxtojtuk je patto'nivada

6 Ax ku tse'e ñuma'yi'ata'atsta je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup, van'it tse'e chaachvinmapyajkti je'e juu' ve'e dukojtstup je griego aaj. Ve'em tse'e vya'anda jets ka'a ve'e je kyu'aa'k ta'axtajck yak'ixpaa'tta ku ve'e jóvum xaaj je kaaky je naaj vya'kxy. ² Van'it tse'e je numakmejtsk kukátsiva duyaknay'amojckijidi je jaanchja'vivatajckta, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e y'oya jets aatse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ntukka'amay'atúvat jets aatse'e je kaaky je naaj nyakva'kxut. ³ Je'e kajx tse'e, utsta ajckta, vinkonda nuvuxtojtuk je yaa'tyajck amiitsjida juu' ve'e oy yaknukojtstup, juu' ve'e vijta kejtta jets juu' ve'e je Espiritu Santo moojyjudup je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajck, je'e tse'e mtukpava'andap ya toonck, ⁴ ax ve'emts aatse'e ntsapkojsténat jets aatse'e ijtp je jayu ntukyak'ixpáckut

je Nte'yam je kyats je y'ayook — jidu'um tse'e vyaandi.

⁵Y'oyja'vidu tse'e nujom je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dūvinkoondi je Esteban, to'k juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Vyinkoonduva tse'e je Felipe jets je Prócoro, je Nicanor jets je Timón maat je Parmenos, nay ve'empa je Nicolás, antioquáit jayu, to'k juu' ve'e je Nte'yam dūvinja'vip dūvintsa'kip ax jo'n je israeejlit jáyuda. ⁶Ku ve'e dūyakmejtsti jeja je kukatsivatajk vyinkujkta, van'it tse'e je kukatsivatajk je kya'aj tyuknukoobjidi jetse'e ñutsapkojtsjidi.

⁷Yakkajtstva'kx'ataatsp tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, numa'yi'ataatstuvap tse'e jem Jerusalén je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. Numay tse'e je israeejlit tee'tajjk dujaanchja'viduva je Jesús.

Ku je Esteban yakmajch

⁸Je Esteban, je'e tse'e je Nte'yam je maa'yun to'nuxju jetse'e je makkin myoojyji jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk dutuujn je mújit nuja'vin jets je mújit atūva. ⁹Van'it tse'e je Esteban dū maatnakojojtsvintsoojvjidi juu' ve'e yaktukxaajidup Tsaptujkpit Naspaka Jayu, je'e juu' jatye'e tsoo'ndu jem Cirene jets jem Alejandría, nay ve'empa juu' ve'e tsoo'ndu jem cilíciat jets ásiat y'it jootmda. ¹⁰Ax ka'a tse'e

y'o'yixjada vintso ve'e je Esteban dū'amaadaagadat kux je vijin je kejun maate'e je Esteban dukats juu' ve'e je Espíritu Santo moojyup. ¹¹Van'it tse'e dūmujooydi je jáyuda jetse'e vya'andat jets y'amotunajxtu ve'e ku ve'e je Esteban dupakajts je Moisés je pyava'nun jets ku ve'e dūvinkojtspejt je Nte'yam. ¹²Ve'em tse'e dūyakyoojmukti dūyak'ajxukti je numay jáyuda, je'e maatta tse'e je israeejlit je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. Van'it tse'e je Esteban dumajtsti jetse'e dūyaknajxtini joma ve'e ñay'amókajada je jayu juu' ve'e dūnumájidup jep tsaptujkp. ¹³Van'it tse'e dupaamdi je jayu juu' ve'e tyuknūvampéttap jeja je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaandi: —Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu dupakojts'atūva ya maja tsaptajk jets je Moisés je pyava'nun. ¹⁴Ve'em aatse'e n'amotunaxy ku ve'e vyaajñ jets to'ke'e je nazarétit jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'ek tse'e dūyakkutókiyup ya maja tsaptajk jetse'e dūyaktiktškáxut je costumbre juu' ve'e je Moisés xyaktaajnjimdu.

¹⁵Tsuunidup tse'e vye'nada je jayu juu' ve'e nay'amojkijidup, jetse'e dūvin'ixti je Esteban. Ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj kye'x ax jo'n je ángeles kuy'ijit jo'n.

Ku je Esteban dūvinteni pan pan jatye'e dūnumájidup jep tsaptujkp

7 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e dū'amotutūvi je Esteban: —¿Ve'emam mitse'e mva'añ ax jo'n ya'a ve'e vya'anda?

²Jetse'e y'atsaajv:

—Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, je'e tse'e naajknuke'xnatajkiju jeja je njujpit jáyuvamda Abraham vyinkujk ku ve'e jem mesopotámiait y'it jootm vye'na, ka'anume'e ñujkx vye'na tsuuniva jem haraanit kyajpun kajxm. ³Jidu'um tse'e dunuujmi: “Tunmasookni je m'it je mnaax jets nujom je mjayu, jets najkxu joma ve'e je naax juu' ats mitse'e ntuk'ixup.” ⁴Van'it tse'e je Abraham choo'nni jem caldéait y'it jootm jetse'e ñujkx jem Harán. Ku ve'e je tyee' y'oo'kni, van'it tse'e je Nte'yam yakmiijnjini joma ve'e ya it ya naax, joma ve'e n'ijtumda ntsuunimda. ⁵Ka'a tse'e yaja dumoojy je Nte'yam ya naax je Abraham, ni je'e joma ve'e ñaxva'akut; tyukvinva'ni ve'e jets myo'ope'e ya naax je chaan je kyooj, óyame'e van'it ka'a pan je Abraham je y'ónuk vye'na. ⁶Na'muxjuva tse'e je Nte'yam jets jékumit jayu ve'e y'ítat je Abraham je chaan je kyooj jetse'e chaanadat joma ve'e dukanaaxada, jem tse'e maktaaxk mókupx joojnt je jayu jyomtónjadat tyitónjadat jetse'e akee'y yaktónjadat. ⁷Na'muxjuva tse'e jidu'um je Nte'yam: “Ats xa ve'e ntókimpayó'oyup je jayu juu' ve'e je mtsaan je mkoj akee'y duyaktóndap, van'it tse'e je mtsaan je mkoj choo'ndinit jem jets atse'e yaja min xvínjávada xvintsá'agada.” Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ. ⁸Je Nte'yam xa ve'e je kojstán

duyaktaan maat je Abraham. Je'e tse'e tyukpavaan jetse'e je Abraham maat nujom je chaan je kyooj juu' ve'e mix ónukta, je'e tse'e yakpaajmjadap je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, ve'em tse'e duyaknuke'xnatákadat jets kyuvajktupe'e je kojstán. Ax ku tse'e je myajntk Isaac kye'x, kutoodojtuk xaaj tse'e dupaajmji je ixta'nun, nay ve'empa tse'e je Isaac dutoompa maat je myajntk Jacob. Ax ve'empa tse'e je Jacob dutoompa maat je myajntktajkta, uu'm je njujpit jáyuvamda, je'e tse'e duyaktsoo'ntktu je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda.

⁹Je Jacob je myajntktajkta, je'eda tse'e dumu'ejkjudu je y'uts José, jetse'e dutoo'ktini. Ax jem tse'e Egipto yaknajkxjidini juu' ve'e joojyjudu. Y'ix jyayejp tse'e je Nte'yam je José, ¹⁰je'e tse'e tuknuvaatsju nujom juu' ve'e tso'oxajtuxju jetse'e je vijin je kejun myoojyji. Je Nte'yam tse'e je vinma'yun dumoojy je faraón, je egíptovit yakkutojkpa, jetse'e je José dujávát dutsókut. Je faraón tse'e paajmju jetse'e je egíptovit jayu duyakkutojkjat, je faraón je jyaajnt je tyajk paat.

¹¹Van'it tse'e je makk yooj ñajxy jem egíptovit y'it jootm jets yaja canaanit y'it jaat. Ooy tse'e je jayu tyuntsaachpaatti van'it, ka'a tse'e je njujpit jáyuvamda dupaa'tta ti ve'e tyukjoojntykadap. ¹²Ku ve'e je Jacob dumotu jets jeme'e Egipto je tukjoojntykin, van'it tse'e jem dupakejxti je myajntktajk, je njujpit jáyuvamda, je'ets je'e ve'e ku ve'e muto'k nax ñajkxti. ¹³Ku ve'e

mumejtsk nax ñajkxtinuva, van'it tse'e je José ñaajknuke'xnatajkiji jeja je y'uts je y'ajch vyinkujk. Ax ve'em tse'e je egíptovit yakkutojkpa dunuja'vi jets pan jayu je'e ve'e je José. ¹⁴Van'it tse'e je José dunukejxini je tyee' Jacob maat nujom je jyáyuda. Nutoogupxuk makmoxe'e y'ijtti. ¹⁵Ve'em tse'e jyajty jetse'e je Jacob ñajkxni tsuuniva jem Egipto. Jem tse'e y'oo'kni; nay jempa tse'e y'oo'ktini je myajntktajkta, uu'm je nujpit jáyuvamda. ¹⁶Ku tse'e je Jacob je ñi'kx je kyopk duyaknajkxtini jem Siquem, jem tse'e duyaknaxtajkidini jep aajntkup joma ve'e je naax juu' ve'e je Abraham jyooy je plata maat, juu' ve'e je Hamor je myajntktajk tukmutoo'kjüdu.

¹⁷Ku ve'e tyámini vye'na je xaaj ku ve'e duyakpo'oküt je joojnt juu' ve'e je Nte'yam tukna'muxju je Abraham jets je chaan je kyooj ve'e tsaanadap jem Egipto, numáyani ve'e ooy je israeejlit jayu tyunve'nada, ¹⁸van'it tse'e jem Egipto yakkutojk'ukvaajñ to'k juu' ve'e dukanuja'vip jets pan pan je'e ve'e je José y'ijti. ¹⁹Je yakkutojkpa tse'e je njáyuvamda duvin'aa'n jetse'e dujomtuujn dutituujn, jetse'e du'akee'yi jetse'e dumasoo'ktinit je myix ónukta juu' ve'e pi'k maaxna jetse'e ve'em y'oo'ktinit. ²⁰Van'ítani tse'e kye'x je Moisés; ooye'e tyunsoja y'ijti. Toojk po'o tse'e jem je tyee' je tyaak tyak'am yu'uts yak'ijtji. ²¹Ax ku tse'e kyoo'k'o'yixjidini jetse'e yu'uts dujaa'kyak'íttat, van'it tse'e je yakkutojkpa je ñaax pyaatji jetse'e duyakyee'k ax jo'n je y'avintso

ónuk kuy'ijti jo'n. ²²Je'e kajx tse'e je Moisés dunu'ixpajki nujom juu' ve'e je egíptovit jayu jyajttup, viji kej tse'e juu' dutuujn dukajts.

²³Vujxtkupx joojntani tse'e je Moisés vye'na, van'it tse'e ojts du'ix je jyáyuda. ²⁴Jem tse'e du'ix to'k je egíptovit jayu ku ve'e dujomtún dutitún to'k je Moisés je jyayu, van'it tse'e je Moisés duyak'aa'k je egíptovit jayu jetse'e ve'em dukuvaajñ je jyayu. ²⁵Ve'eme'e je Moisés y'ukvinmaajy jets kuduvinmótudi ve'e je jyáyuda jets vyinkónup je'e ve'e je Nte'yam je Moisés jetse'e ve'em dutukyakpítsumdat je myu'israeejlit jayu; ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi. ²⁶Je ku'óxit tse'e je Moisés du'ix jets jeme'e numejtsk je myu'israeejlit jayu ñachii'kjada. Y'ukyaknamyujot'o yavaajnjudupts je'e ve'e du'uktij, je'e kajx tse'e jidu'um dunuujmidi: "To'k jáyují xa miitse'eda. ¿Tyajxse'e mnachii'kjada?" ²⁷Van'it tse'e je nakyutsii'kjuva je Moisés dunasti'tsi, jetse'e dunuujmi: "¿Pants mitse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtokimpayo'oyüt?" ²⁸¿Xyak'oo'kuvaampap ats mitse'e ax jo'n ox xyak'aa'k je egíptovit?" ²⁹Ku ve'e je Moisés du'amotunajxy, van'it tse'e dunuja'vi jets ñuja'vinup je'e ve'e je jayu jets je'e ve'e je jayu tuduyak'aa'k, je'e kajx tse'e kyeek jetse'e ñujkx jem madianit y'it jootm. Ax jékumit jayu tse'e y'ijti ku ve'e jem chuuni; jem tse'e je Moisés ñamyajntkiji numejtsk. ³⁰Vujxtkupx joojnt tse'e je it tuñajxnuva vye'na, van'it tse'e to'k je ángeles yak'ixji jem janjootm

jem ápit kup akójkm jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kopk. ³¹Atuva atóki tse'e je Moisés dutuktaajñ juu' ve'e yak'ixju. Ku ve'e dumutami jetse'e du'ix'óyat, van'it tse'e du'amotunajxy je Maja Vintsán myukatsju. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³²“Áts xa ve'e je mjupit jayu je Nte'yamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob je Nte'yamda.” Van'it tse'e je Moisés myippajkni, tsa'ki tse'e jetse'e je jaajn dujaa'k'ixut. ³³Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji: “Napyakjenju kux kunuu'kx ya'a ve'e ya naax juu' ve'e mtukténip. ³⁴Ta atse'e n'ix vintso ve'e ats je njayu yakjomtonda yaktitonda jem Egipto, ta atse'e nmotu vintso ve'e jem ya'axta jetse'e ñañutsaachvinmáyjada, je'ets atse'e tunnukada'aky jets atse'e nyakpítsumdat. Mínuts n'it, mits atse'e mpakéxup jem Egipto.” ³⁵Ax je Nte'yamts je'e ve'e dUVinkoon je Moisés jetse'e duyakkutojkjat je njupit jáyuvamda jetse'e duyakpítsumdinit jem Egipto. Je Moisés tse'e je Nte'yam kejxju ku ve'e to'k je ángeles du'ix jem janjootm jem ápit kup akójkm. Je Nte'yam tse'e je Moisés dutuknukejx je njáyuvamda, je Moisés juu' ve'e vyijnk'ixtu ku ve'e vyaandi: “¿Pan tse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtókimpayo'oyut?” ³⁶Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e dutoon je mújit nuja'vin jets je mújit atuva jem Egipto jets joma ve'e je Tsapts Maaxy Naaj, je'e tse'e duyakpítsumnu jem Egipto je njupit jáyuvamda jetse'e je majin dujaa'ktuujn je vujxtkupx joojnt

ku ve'e yo'ydi jem vinva'ajts it kajxm. ³⁷Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e je nmu'israeejlit jáyuvamda jidu'um dunuujmidu: “Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, dujayep to'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajn, je'e tse'e mkojtsnajxuxjadap je Nte'yam je y'ayook.” ³⁸Je Moiseespats je'e ve'e juu' ve'e mukojtsju je ángeles jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kopk, jetse'e dukojtsnajxi je njupit jáyuvamda. Je Moisés tse'e yakmooy je ayook juu' kajxe'e je jayu dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, yakmooyts je'e ve'e jetse'e xtuknuja'vimdat. ³⁹Ax ka'a tse'e je njupit jáyuvamda dukatsapajkti je Moisés, ka'a ve'e dumajapaamdi, jeme'e Egipto vyimpituvaandinuva. ⁴⁰Van'it tse'e je Aarón jidu'um dunuujmidi: “Paajmjiks aatse'e to'k aaj to'k je apamnax juu' ve'e nyaknte'yamimdap jetse'e xvintoo'vajkimdat, kux ka'a xa ve'e nuja'vimda ti n'ite'e tujyatyju tuñaxyju je Moisés juu' ve'e jem Egipto xyakpítsumumdu.” Jidu'um tse'e vyaandi. ⁴¹Van'it tse'e to'k je kaaj ónuuk du'apamnajxti, je tánuk duyak'oo'kti, jetse'e dutukvintsa'kidi. Ooy tse'e dutuntukxoojntkti juu' ve'e tyoondu. ⁴²Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidi. Van'it tse'e duvinja'vidi dUVintsa'kidi juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm, je maatsa, je aampa xaaj, jets je aampa po'o. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jatyañ y'it jep nak kujxp juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook

kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e jatyáñ y'it:

Miitsta, israeejlit jáyuda,
 ıMyak'oo'ktu vine'e je tánuk
 jets atse'e xtukvintsa'kidi ku
 ve'e xyo'ydi vujxtkupx joojnt
 je vinva'ajts it?

⁴³ Ax ka'a tse'e,
 mpakaaydu ve'e jem mja'vin
 kajxmda je Moloc je tyajk
 apamnax jets je Renfán je
 myaatsa apamnax,
 miitsts je'e ve'e mpaamdu
 jetse'e xyaktanda jem mja'vin
 kajxmda jetse'e xvinjávada
 xvintsa'agada.

Je'e kajxts ats miitse'e
 nyakpítsumdat joma ve'e
 je m'litta je mnaaxta jetse'e
 mpakéxtat jem Babilonia
 naxy.

Jidu'um tse'e jatyáñ y'it.

⁴⁴ Van'it tse'e je Esteban
 jyaa'kvaajñ:

—Jem tse'e vinva'ajts it kajxm
 dujajeypti je njujpit jáyuvamda je
 tabernáculo joma ve'e je Nte'yam
 duvinjávadat duvintsa'agadat.
 Jem tse'e dukoojnukti je tsatsets
 joma ve'e je Nte'yam je pyava'nun
 dujatyaañ. Ve'em tse'e je
 tabernáculo dupum y'ijt ax jo'n je
 Nte'yam dutukpavaajñ je Moisés
 ku ve'e dunuujmi jets ve'eme'e
 dunupamva'atsut ax jo'n yak'ixji.

⁴⁵ Ax ku tse'e je Moisés y'oo'kni,
 je Josué tse'e yaktukkatajkinu
 je kutojkun, je'e tse'e duyakje'y je
 njujpit jáyuvamda joma ve'e uxyam
 n'ijtumda ntsuunimda. Je Nte'yam
 tse'e duputajki je njujpit jáyuvamda
 jetse'e duyakkutó'kidi je jayu juu'
 ve'e yaja tsuunidup y'ijt. Je njujpit

jáyuvamda tse'e duyakmejtstu
 je tabernáculo, je'e maatta tse'e je
 tabernáculo y'ijt van'it paat ku ve'e
 je yakkutojkpa David jyoojntyki.
⁴⁶ Jya'vits je'e ve'e je Nte'yam je
 David. Chojk tse'e je David jetse'e
 kudupaamdi to'k je tsaptajk joma
 ve'e chaanat je Jacob je Ntye'yam.
⁴⁷ Ax je Salomoonts je'e ve'e juu'
 ve'e dupaam je Nte'yam je chaptajk,
⁴⁸ óyame'e je Nte'yam kyatsuuna
 jep tsaptujkp juu' ve'e je jayu
 pyuump, ve'em ax jo'n je Nte'yam je
 y'ayook kojtsnajxpa dutukkojtsnajxy
 jidu'um:

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je kutojkun
 tsuujntkun,
 ve'em tse'e yaja tsapjaat joma
 atse'e ntsuuna.
 Ve'em xa ve'e jem naxviinm ax
 jo'n je va'kpejtun joma atse'e
 ya ntek kunyukkán.
 ıTi tsaptajkts je'e ve'e juu' ats
 miitse'e xpaajmjavaandup,
 ukpu joma ve'e je it joma ats
 miitse'e kuxyakpoo'kxta?

⁵⁰ Ats xa ve'e mpamkajx nujom juu'
 jaty.

⁵¹ Van'it tse'e je Esteban
 jyaa'kna'muxjidi:

—Miitsta, oo'ye'e tyunmakka
 je mkuvajk xpmamda, ve'em ax
 jo'n je tsaa, ka'a ve'e je Nte'yam
 je y'ayook mtuktákajada
 jetse'e xkamotuvuva'anda.
 Mxa'matso'oxpajktup xa miitse'e
 je Espíritu Santo. Ve'em xa
 miitse'eda ax jo'n je njujpit
 jáyuvamda. ⁵² Je njujpit jáyuvamda
 xa ve'e dujomtoondu dutitoondu
 nujom je Nte'yam je y'ayook
 kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e
 duyak'oo'ktu pan pan jaty'e'e

dunukojtstu jets mínupe'e je'e pane'e tuv jáyuvip joojntykip. Ax kuts je'e ve'e myiijn, miiitsts je'e ve'e jem je viijnk jayu kya'm mpaamdinu jetse'e xyakjay'oo'kjidini. ⁵³Yakmo'yumdu xa ve'e je pava'nun juu' ve'e je angelestajk tukkatajkiju je Moisés; ax ka'a tse'e xkuvakta je pava'nun —jidu'um tse'e je Esteban dunujumi je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp.

Ku je Esteban y'oo'kni

⁵⁴Ku ve'e du'amotunajxti, jotma'ttu tse'e, je'e kajx tse'e ooy tyunnatyatskaa'tjada, je Estébane'e tyunmu'ejk'oo'kjjudup. ⁵⁵Ax je Esteban, je Espíritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, pat'ix tse'e jem tsapjootm tsov jetse'e je Nte'yam je myajin du'ix, jetse'e du'ixpa je Jesús tyena jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ⁵⁶Van'it tse'e je Esteban vyaajñ: —iXta! N'ixp xa atse'e je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jéjats je'e ve'e tyena je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ⁵⁷Van'it tse'e dutuk'ayaaxti je Esteban, jetse'e ñatyaatskmajtsjidi, jetse'e dununajxxti. ⁵⁸Van'it tse'e dumajstini jetse'e duyaknajxxtini jep kajpun pa'ap. Jep tse'e ojts duyak'oo'ktini tsaka'achji. Pan pan jatye'e ve'em játkidu, jep tse'e je vyit duyaktaandi joma ve'e to'k je mootsk ónuk juu' ve'e Saulo duxaaj. ⁵⁹Namvaate'e duka'atsta, van'it tse'e je Esteban chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán Jesús, kuvaku to'k aaj ats ya njoot ya nja'vin.

⁶⁰Van'it tse'e kyoxkteni jetse'e makk jidu'um vyaajñ:

—Maja Vintsán, kadi ya tokin xtukkuvetta.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'oo'kni.

8 Y'oyja'vits je'e ve'e je Saulo ku ve'e je Esteban duyak'oo'kti.

Ku je Saulo dujomtuujn dutituujn je jáyuda juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup

Ax van'it tse'e ooy tyunyakjomton'ukvaandi tyunyaktiton'ukvaandi jem Jerusalén je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Nujom tse'e y'ayo'vya'kxkajxti jem judéait jets samaariait y'it jootm, je kukatsivatajki tse'e taandu jem Jerusalén. ²Jeme'e je jayu juu' ve'e duvinja'vidup duvintsa'kidup je Nte'yam, je'e tse'e duyaknaxtajkidinu je Esteban jetse'e ooy dutunnuyaaxti. ³Ax je Saulo, y'ixtipts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dukoo'kjaanchja'vidinit je Jesús, tajkm tajkm tse'e tyaka jetse'e duyakjavya'ampítsumjada pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

Ku je oy kats je oy ayook yaktukka'amaajy jep samaariait kyajpun kujxp

⁴Ax je'eda pan pan jatye'e yo'vya'kxxtu, y'ava'nidupts je'e ve'e je oy kats je oy ayook nujom pan joma tso ve'e ñajkxta. ⁵Je Felipe

tse'e ojts jem samaariait kyajpun kajxm jetse'e jem je jayu duvaajnji je Cristo jye'e. ⁶Nay'amojkijidu tse'e numay je jayu jetse'e to'k joot du'amotunaxta juu' je'e ve'e kyajtsp; y'ixtuvapts je'e ve'e je mújit nujá'vin juu' je'e ve'e tyuump. ⁷Yakjotkadaaktinu tse'e numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, ayaaxp tse'e je ko'oyjáyuvap tyukvaatsjidini; yakjotkadaaktuva tse'e je mojkpa jayu jets je uxket jayu. ⁸Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyunxoojntkti jem kajpun kajxm.

⁹Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e Simón duxaaj, je'e tse'e je samaariait jayu duvin'aa'n ku ve'e vyaajñ jets ñumájip je'e ve'e. ¹⁰To'k joot je'e ve'e je jayu y'amotunaxjjuduva y'ljt, je mújit je muutskit. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Je Nte'yam je myaja kutojkun maat xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

¹¹Myajapaamdudup tse'e kux jeke'e tyunvin'aa'njidi je maayk kajx.

¹²Ku ve'e je Felipe tyukmukojsjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e vya'nuxjidi je Jesucristo jye'e, numay tse'e dujaanchja'vidi je Jesucristo jetse'e ñapejtti, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

¹³Jyaanchja'viva tse'e je Simón juu' ve'e je Felipe tukmukojsju jetse'e ñapejtpa, jetse'e je Felipe dumaaatnáxy dumaaatáka, je'e ve'e tyuk'atúvip je majin jets je mújit nujá'vin juu' ve'e toojnjup.

¹⁴Je kukatsivatajk juu' ve'e jem Jerusalén taandu, ku tse'e je kats dumótudi jets kyuvajktu ve'e je samaariait jayu je oy kats je oy

ayook, van'it tse'e jem dukejxti je Pedro maat je Juan. ¹⁵Ku ve'e jye'lydi, van'it tse'e dunutsapkojstti je samaariait jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup jetse'e ve'em je Espíritu Santo tyákat jem jya'vin kajxmda, ¹⁶kux ni pana ve'e jem jya'vin kajxmda kya'itna vye'na je Espíritu Santo, napetji ve'e vye'nada ku ve'e vyaandi jets je Maja Vintsán Jesuuse'e pyanajkxuvaandup. ¹⁷Van'it tse'e je Pedro maat je Juan je kya'aj tyuknukoojnjidi. Ku ve'e ve'em dutoondi, van'it tse'e je Espíritu Santo tyajki jem je jayu jya'vin kajxmda.

¹⁸Ku ve'e je Simón du'ix jets tajkipe'e jem je jayu jya'vin kajxm je Espíritu Santo ku ve'e je kukátsivada je kya'aj tyuknukoojnjidi, van'it tse'e je meen dujavampejtjidi, ¹⁹jetse'e vyaajñ:

—Mooyduva ats to'k aaj je kutojkun jets ku atse'e opyana ya nka'aj ntuknukónut, van'it tse'e je Espíritu Santo tyákat jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁰Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—iKjpxe'e je mmeen xmaatvintókiyut je'e kajx ku ve'e ve'em mvinmay jets o'yipe'e jetse'e je meen yaktukjóyut juu' ve'e je Nte'yam yajkyp je myaa'yun kajx! ²¹Ka'a xa mits ya'a ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtónut ya toonk aats maat kux ka'a ve'e je mjoot je mja'vin y'oia jeja je Nte'yam vyinkujk.

²²Vinmayumpijtni, masookni je mko'oy joojntykin, jets munoo'kxtuku je Nte'yam. Oyape'e

mme'e'kxuxjut je ko'oy vinma'yun juu' ve'e mjayejpp, ²³kux ta atse'e n'ix jets ooye'e je ko'oy joot xtunjayep, je tokin tse'e mka'mijup.

²⁴Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:
—Nutsapkotsta ats to'k aaj, ve'emts atse'e xkajátut xkanáxut juu' ve'e tuxkotsta jets atse'e nkavintókiyut —jidu'um tse'e y'atsaajv.

²⁵Ku ve'e je kukátsivada je jayu dūvaajnidi je Nte'yam je kyats je y'ayook jets ti ve'e y'ixtu myótudu ku ve'e je Jesús dūmaatvítti, van'it tse'e vyimpijttini jem Jerusalén. Namvaate'e jem ñajxxtini, van'it tse'e dū'ava'nidi je oy kats je oy ayook jem may kajpun kajxm juu' ve'e jem samaariait y'it jootm.

Je Felipe jets je etiopíait jayu

²⁶Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles dumukajts je Felipe. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Pojtuku jets najkxu jem vinva'ajts it kajxm, je'e tse'e mpákup je too' juu' ve'e tsóo'mp jem Jerusalén jetse'e jem Gaza ñujkx.

²⁷Van'it tse'e je Felipe pyojtük jetse'e ñujkx. Jem tse'e ñujkx vye'na ku ve'e dūmaatnavyaatji to'k je yaa'tyajk, etiopíait jayu je'e ve'e; je Candace, to'k je etiopíait yakkutojkpa ta'axtajk, je'ets je'e ve'e je tyoompa, je'e je myeen tse'e kyá'mip. Jemts je'e ve'e Jerusalén je yaa'tyajk y'ats, ojs je'e ve'e jem je Nte'yam dūvinjava dūvintsá'aga, ²⁸vimpijnup je'e ve'e vye'na jem tyak'am. Jemts je'e ve'e ñakukáts vye'na carreta jootm juu' ve'e

je caballo pyavuu'mp, je'e tse'e kyajtsp juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay. ²⁹Van'it tse'e je Espíritu Santo dunuujmi je Felipe:

—Mutama xi carreta.

³⁰Ku ve'e ñaajktámiji je Felipe, van'it tse'e dū'amotunajxy jets je'e ve'e kyajtsp je nak juu' ve'e je Isaías jyatyaan. Van'it tse'e dū'amotutuvi:
—¿Mvinmótupts ya'a ve'e juu' ve'e mkajtsp?

³¹Van'it tse'e y'atsaajv:
—¿Vintsos atse'e nvinmótuvut pan ka'a ve'e pan pan pan atse'e xtukvinmótuvup?

Jetse'e je Felipe yak'amotu jetse'e pyétut jem carreta jootm jetse'e dupaa'ajxtukat.

³²Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e kyajtsp vye'na, jidu'umts je'e ve'e vya'añ:

Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e je y'oo'kun yaktuk'avo'vip, ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e ama'at taamp ku ve'e yaknukee'p, ka'ats je'e ve'e ti dukáts ku ve'e je jayu yak'oo'kuva'añju.

³³Je naax je po'ox jo'nts je'e ve'e yakpuujm jetse'e kyayak'otyokimpayo'y. ¿Pants vine'e va'anup jets jem'e je je chaan je kyooj?
Yak'oo'kjudu xa ve'e je jayu yaja naxviijn.

Jidu'umts je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ juu' ve'e kyojts.

³⁴Van'it tse'e je yakkutojkpa ta'axtajk je tyoompa dū'amotutuvi je Felipe:
—Vaajnijkts ats to'k aaj. ¿Viinme'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa

ñatyijju ku ya'a ve'e dujaajy, ukpu viijnk jayu je'e ve'e tyijp?

³⁵Van'it tse'e je Felipe vya'nuxji je oy kats je oy ayook, tyuknuja'vi ve'e je yaa'tyajk je Jesús jye'e. Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e y'ixtu jetse'e dukojtsti, je'e tse'e kyojtsvaats too'vajkp. ³⁶Ku tse'e ñaxta vye'na jem too' am, jetse'e je tsoxk naaj du'ixpaatti, van'it tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Uxyaja xa ve'e je tsoxk naaj, ¿ax ti tse'e dukayak'o'yip jets atse'e nnapétut?

³⁷Van'it tse'e je Felipe vyaajñ:

—Pan to'k aaj to'k joot xa ve'e je Jesucristo xjaanchj'ava, o'yip tse'e.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Njaanchja'vip xa atse'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesucristo.

³⁸Van'it tse'e je tyoompa dunuujmi jetse'e duyak'atúvat je carreta. Ku ve'e y'atúvi, van'it tse'e vyajntkti je Felipe maat je yaa'tyajk jetse'e duyaknapejt. ³⁹Ku ve'e pyítsumdini jem najootm, van'it tse'e je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm, je'e tse'e je Felipe to'mayji duyaknajxk viijnk tsov, ka'a ve'e y'uk'ixjini je yaa'tyajk. Xoojntkp tse'e je yaa'tyajk ñajkní.

⁴⁰Ax je Felipe, jemts je'e ve'e azótovit kyajpun kajxm ojts yak'ix, kajpun kajpun tse'e ñajxy jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jem Cesarea paat.

Ku je Saulo dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesús

(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

9 Ax vintso tse'e je it ñaxy, ka'ajyam tse'e je Saulo

dutuk'atsa'ki'atúva je oo'kun pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. Je'e kajx tse'e ojts du'ix je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ²Je'e tse'e chajkp jetse'e myo'ojut je nak jetse'e ñajkxut jem damaascovit kyajpun kajxm jetse'e jep chaptujkpta du'ixtat pan pan jatye'e dupanajkxtup je Maja Vintsán, ve'em tse'e duyakjamyátsjadat jetse'e jem Jerusalén duyaknajkxtat, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk. ³Jeena tse'e too' aajy vye'na, je damaascovit kyajpun mutámani, van'it tse'e tun to'mayji je tsapjootmit ajajtk ooy tyunnujajji tyunnuta'kxji. ⁴Van'it tse'e je Saulo ñaxvipp jetse'e du'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xtso'oxpúk?

⁵Van'it tse'e je Saulo vyaajñ:

—¿Pants mitse'e?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Ats xa ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujpk. Viinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun.

⁶Van'it tse'e je Saulo cha'kikuujx jetse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ¿tise'e mtsajkp jets atse'e ntónut?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Pojtukú jets najkxu jem kajpun kajxm, ax jem tse'e myakvaajnjat pan ti ve'e mtónup.

⁷Je Saulo je myujatyoo'da, va'ajts tsa'kidupts je'e ve'e kux myótudu ve'e je ayook; ax ka'a tse'e pan du'ixti. ⁸Van'it tse'e je Saulo pyojtuk. Ku ve'e jyavin'ixva'kxy, ka'a tse'e y'uk'ixni. Van'it tse'e je

myujatyoo' myajtsjidi jem kya'm jetse'e pyavijtsjidi jem damaascovit kyajpun kajxm. ⁹Jem tse'e y'lijt toojk xaaj, ka'a tse'e y'ix, ka'a tse'e kyay y'uuk.

¹⁰Jem tse'e damaascovit kyajpun kajxm y'lijt to'k je jaanchja'viva juu' ve'e Ananías duxaaj, je'e tse'e je Maja Vintsán yak'ixju jetse'e ña'muxji:

—iAnanías!

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Uxyaja ats, Maja Vintsán.

¹¹Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Pojtuku jets najkxu joma ve'e je too' juu' ve'e duxaaj Tuv, jem tse'e je Judas tyak'am x'amotutúvat to'k je yaa'tyajak juu' ve'e Saulo duxaaj, tsapkojtspts je'e ve'e. ¹²Ta je'e ve'e yak'ixju mtaka joma ve'e y'it jetse'e je mka'aj xtuknukán jetse'e vyin'ixpajknuva.

¹³Ku ve'e je Ananías du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ooyani xa atse'e je kats ntunmotu vintso je'e ve'e je yaa'tyajak dutsaachtún je mjáyuda jem Jerusalén; ¹⁴ax yaja tse'e tumyets je kutojkun maat juu' ve'e mooyju je tee'tajk je vyintsanda, jetse'e duyakjamyátsjut duyakjachómjut nujom pan pan jatye'e mjaanchja'vijidup.

¹⁵Ax jidu'um tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Najkxu, kux ats je'e ve'e nvinkoon jetse'e ats nje'e duvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeelit jáyuvap, je yakkutojkpada, jets je israeelit jáyuda. ¹⁶Ats xa ve'e ntuknujávap jets ooy atse'e xtunkutsaachpaadat.

¹⁷Van'it tse'e je Ananías ñujkx jem je jayv tyak'am joma ve'e je Saulo vye'na. Ku ve'e tyajki, van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajv jetse'e dunuujmi:

—Uts Saulo, je Maja Vintsán Jesús, juu' ve'e myak'ixju jeja too' aajy, je'ets atse'e tuxkex jetse'e mvin'ixpajknuvat jetse'e je Espiritu Santo mmo'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e xtónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁸Tun jatyi tse'e je Saulo vyinvaatsji juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n je ajkx nameen, jetse'e vyin'ixpajknuva. Van'it tse'e je Saulo tyeni jetse'e ñapejt. ¹⁹Van'it tse'e kyaajy y'uuk jetse'e myajuvajknuva. Jem tse'e ve'e'n je it duyaknajxy damaascovit kyajpun kajxm maat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

Ku je Saulo kya'amaajy jep Damasco

²⁰Jem tse'e je Saulo kya'amay'ukvaajñ jep je damaascovit chaptujkpta, je'e tse'e y'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. ²¹Nujom pan pan jatye'e amotunajxjudu, atuva atoki tse'e tyuntaandi, jetse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e jem Jerusalén dujomtoomp dutitoomp tuy'it pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup? ¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e yaja miimpa jetse'e duyakjamyátsjut pan pan jatye'e dujaanchja'viduvap je Jesús jetse'e tsum duyaknajkxut joma ve'e je tee'tajk je vyintsanda? — jidu'um tse'e ñay'amotutúvijidi.

²²Ax je Saulo, yakmakpajk'ataatsnupts

je'e ve'e je kya'ama'yun jetse'e duyaknuke'xnatáka jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e y'amaadaagajadat je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Damasco.

Ku je Saulo je myu'israeejlit jayu dukukeek

²³May xaajani tse'e je it ñaxy vye'na jetse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti, ²⁴jóvum xaaj jóvum tsooj tse'e je Saulo yak'a'ix jeja kajpun naa'páts aka'aajy jetse'e kuduyak'oo'kti. Ku ve'e je Saulo dunuja'vi ti ve'e tyonuvaandup, ²⁵van'it tse'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem tójum jetse'e koo'ts ñasta'yijidi jeja ne'ev viijn tsov juu' ve'e je kajpun tuknaa'pats'ijtp, ve'em tse'e je Saulo kyeek.

Ku je Saulo jep Jerusalén vye'na

²⁶Ku ve'e je Saulo jye'y jem Jerusalén, jyamaatnay'amokavaajnjudu tse'e je jaanchja'vivatajka; ax tsá'kidu tse'e nujomda kux ka'a ve'e dujaanchjávada jets jyaanchja'vinup je'e ve'e je Jesús. ²⁷Ax je Bernabé tse'e dutuknuvoov je kukátsivada, van'it tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je Saulo du'ix je Maja Vintsán jeja too' aajy, vintso ve'e je Nte'yam myukojsji, jets vintso ve'e je Saulo makk aaj makk joot je Jesús jye'e dutukka'amaayni jem damaascovit kyajpun kajxm. ²⁸Van'it tse'e je Saulo tyaajñ jem Jerusalén, je'e ve'e myaatnajxyp

myaattajkip, kaja'vina katsa'kina tse'e je Maja Vintsán jye'e je jayu dutuknujávada ²⁹jetse'e dumaatnakyojtsvintsávju je israeejlit jayu juu' ve'e je griego aaj dukojtstup. Ax ka'a tse'e dukuvajkti je ayook juu' ve'e je Saulo kyojts, je'e kajx tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti. ³⁰Ku tse'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e je Saulo duyaknajxiti jem Cesarea jetse'e dupakejxti jem taarsovit kyajpun kajxm.

³¹Van'it tse'e oy joot chuunidini nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesucristo jem judéait jets galiléait jets samaariait y'it jootmda, ve'em tse'e ñumáyada jetse'e je jyoot je jya'vin myakkpajk'ata'atsta je Jesús maat, vyinja'vidup vyintsá'kidupts je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je Espíritu Santo yakjot'amájajada.

Ku je Eneas jyotkadaaky

³²Najkx tse'e je Pedro may viijn, je'e tse'e najkx duku'ixta je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada. Ojts tse'e duku'ixpa je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada juu' ve'e tsuunidup jem lídait kyajpun kajxm. ³³Jem tse'e dupaaty to'k je mojkpa jayu juu' ve'e Eneas duxaaj, toodojtuk joojntanits je'e ve'e pya'amma'aj vye'na. ³⁴Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Eneas, je Jesucristo xa ve'e myakjotkadaakjinup. Pojtukni jets pakmojkni ya mmaajntkun.

Tun jatyi tse'e je Eneas pyojtukni. ³⁵Íxjudu ve'e nujom pan pan jatye'e joojntykidup jem lídait jets saroonit kyajpun kajxm, ve'em tse'e

dumasookti je ko'oy vinma'yunda jetse'e je Maja Vintsán dupanajkxti.

Ku je Dorcas jyoointykpajknuva

³⁶Jem tse'e je jópeit kyajpun kajxm y'ijit to'k je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip, Tabita je'e ve'e xyaa, Dorcas je'e ve'e kyatsapítsum je griego aaj. Je ta'axtajk, ooyt je'e ve'e je jayu je maa'yun dutuntuujnja jetse'e duputaka pan pan jatye'e katih'ijituxjudup. ³⁷Ax ku tse'e je Pedro vye'na jem lídait kyajpun kajxm, van'it tse'e je Dorcas pya'ampejt jetse'e y'aa'k. Távani tse'e duyaksi'ivda je ñi'kx je kopk, van'it tse'e dupaamdi jep mumejtsk nukavyet kujxp. ³⁸Je Jope, myutámipst je'e ve'e je lídait kajpun, jem joma ve'e je Pedro vye'na. Myótuduts je'e ve'e je jaanchja'vivatajk jets jeme'e vye'na, van'it tse'e dutuknukexxti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumunoo'kxtuktat jidu'um:

—Uk mtónupe'e je maa'yun jetse'e njja'mdat jem Jope.

³⁹Ku ve'e je Pedro yakvaajnji, van'it tse'e tyeni jetse'e dumaadi. Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e duyaknajkxti jep nukavyet kujxp joma ve'e vye'na je ni'kx je kopk. Nujom tse'e je ku'aa'k ta'axtajkta nunyaaxnup dutuk'ixti je Pedro je vit je xox juu' ve'e je Dorcas pyaam ku ve'e dumaatve'nada.

⁴⁰Van'it tse'e je Pedro je jayu duyakpitsumkujx, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. Van'it tse'e je oo'kpa dvin'ix jetse'e dunuujmi:

—Tabita, pojtukni.

Van'it tse'e je Dorcas vyin'ixva'kxni. Ku ve'e je Pedro

du'ix, van'it tse'e y'ajxtk. ⁴¹Van'it tse'e je Pedro myajtsji jem kya'm jetse'e yakténiji. Van'it tse'e je Pedro dyaaxji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada maat je ku'aa'k ta'axtajkta, jetse'e je ja vyinkujkta joojntyk dutuk'ixti je Dorcas.

⁴²Yaknuja'vits ya'a ve'e nujom jem jópeit kyajpun kajxm; numay tse'e dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

⁴³Jem tse'e je Pedro tyaañ jek jaty jem je akukoo'tspa Simón tyak'am.

Je Pedro maat je Cornelio

10 Jem tse'e cesaréait kyajpun kajxm vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, Cornelio je'e ve'e xyaa. Itáliait je'e ve'e xyaa to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je Cornelio kya'mip. ²Vyinja'vip vyintsakipts je'e ve'e je Nte'yam maat nujom je jyaajn je tyajk, yajkpap tse'e ooy je meen jetse'e je israeejlit jayu yaktukputaka, ijtpst je'e ve'e tyuntsapkat. ³To'k nax tse'e, toojk yaaxp jo'n vye'na xuujun, jetse'e je Cornelio yak'ixi to'k je Nte'yam je yaangeles. Je'e tse'e nutajkiju joma ve'e vye'na jetse'e ña'muxji:

—iCornelio!

⁴Van'it tse'e je Cornelio maj dvin'ix je ángeles, ooy tse'e tyuntsa'ki, jetse'e du'amotutuvi: —¿Tise'e?

Van'it tse'e je ángeles vyaajñ: —Mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkat, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijituxjudup. ⁵Pakéxuts n'it je yaa'tyajkta jem Jope jetse'e duyakméststat je Simón juu' ve'e

duxaaživap Pedro. ⁶Jeme'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am. Jem maaxy napa'am je'e ve'e je jayu chuuna.

⁷Ku ve'e je ángeles ñajkxni juu' ve'e mukojtsju, van'it tse'e je Cornelio dıvatsaajv numejtsk je tyoompa jets to'k je tojpa juu' ve'e to'k aaj to'k joot mutoojnju. ⁸Van'it tse'e dutukmumaajntykti juu' ve'e toojnju kojtsju jetse'e dupakejxti jem jópeit kyajpun kajxm.

⁹Ax je ku'óxit tse'e, jeenats je'e ve'e too' aajv vye'nada, myutámidinupe'e jem Jope, van'it tse'e je Pedro pyejt jem azotea ni'kxm tsapkojtspa, ¹⁰ooye'e tyunyu'aa'kju vye'na jetse'e tyunkayuva'añ. Ax namvaat tse'e je kaaky je tojxk y'avaada, van'it tse'e va'ajts yak'ixji ¹¹je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e jem tso' chaa'n je'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n to'k je maja vit, maktaaxk esquina tse'e tsum, jetse'e ñukada'akyju. ¹²Jem tse'e vit jootm numay je tánuk, je eey je tıkuts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyoydup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk. ¹³Van'it tse'e to'k je ayook dumotu:

—Pedro, pojtu'ku, yak'oo'ku, jets ja'kxu.

¹⁴Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, Maja Vintsán; ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.

¹⁵Van'it tse'e je ayook dumótunuva, jetse'e yaknuujmi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtıjıt ka va'ajtsap.

¹⁶Toojk nax tse'e ve'em jyajty jeejyi jeejyi, van'it tse'e je vit pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹⁷Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na pan ti ve'e ñukajts juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e jye'ydi je yaa'tyajta juu' ve'e je Cornelio kejjjudu, y'amotutúvidup tse'e je jayu vye'nada jetse'e dunujávatat pan joma ve'e chuuna je akukoo'tspa Simón. Ax ve'em tse'e jye'ydi je'e tyak'aajy. ¹⁸Van'it tse'e du'amotutúvidi pan jep'e'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Simón duxaaaj, juu' ve'e duxaaživap Pedro. ¹⁹Je'ena tse'e je Pedro pyayo'yp vye'na juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e je Espíritu Santo ña'muxji:

—Ixu n'it, uxep xa ve'e m'ıxtajada nutoojk je yaa'tyajk. ²⁰Ténats, vánuku, jetse'e xmaadadat. Ka'a tse'e xtivinmáyt, ats ya'a ve'e tunkexta.

²¹Van'it tse'e je Pedro vyajntyk joma ve'e vye'nada je yaa'tyajta juu' ve'e je Cornelio kejjjudu, jetse'e jidu'um dunuujmıdi:

—Ats xa je'e ve'e pane'e m'ıxtıdup. ¿Tise'e tuxnumında?

²²Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je tojpa juu' ve'e dunvintsánip numókupx je tojpatajk, juu' ve'e Cornelio duxaaaj, je'ets aatse'e xkejxp. Je'e tse'e je Nte'yam dıvinja'vip dıvıntsá'kip, tıvts je'e ve'e je jyáyuvın je jyoojntykin, nujom tse'e je israeejlit jayu jyávajada chókjada. Je Nte'yam je y'aangeses tse'e tuña'muxju jetse'e mnukéxajat, ve'em tse'e du'amotunáxut juu' mitse'e mtuknujávap.

²³Van'it tse'e je Pedro yaktajkijidi jep tujkp jetse'e je tsooj jem

myataandi. Je ku'óxit tse'e je Pedro dumaadidi, jeme'e je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem jópeit kyajpun kajxm juu' ve'e mujatyoo'lijidu.

²⁴Je ku'óxit tse'e jye'ydi jem Cesarea. Jem tse'e je Cornelio y'alíxjada vye'na jem tyak'am maat je jyuu'tta je myugo'okta jets juu' ve'e myaatnayja'vijidup.

²⁵Ku ve'e je Pedro jye'y, van'it tse'e je Cornelio je Pedro du'anajkxi jetse'e divinkoxkteni, jetse'e du'ukvinjavavaajñ du'ukvintsa'agavaajñ. ²⁶Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Tena, jáyuva xa atse'e ax jo'n mits.

²⁷Namvaate'e dumaatnakyátsju, van'it tse'e duyaktajki jep tujkp joma ve'e amoka vye'nada numay je jayu. ²⁸Van'it tse'e je Pedro ña'muxjidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e jets ka'a ve'e aats je mpava'nun duyakjaty jets aatse'e nku'íxtat ukpu aatse'e n'ítut je'e maatta juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax je Nte'yamts atse'e xtuk'ix jets ni pana atse'e nkatíjut ka va'ajtsap.

²⁹Paatyts atse'e jatyji tunmín, ka'ats atse'e je it nyaknajxy jets atse'e too'vajkp mpayo'oyut, je'lets atse'e nnujavavaampy pan ti atse'e xtuknukejxip.

³⁰Van'it tse'e je Cornelio y'atsaajv:

—Maktaxxaaj it atse'e yaja nve'na ntak'aajy, tsapkojtsp jets ayoojpts atse'e nve'na. Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, ve'em ax jo'n uxyam, van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles, va'ajts ajajp ata'kxp je vyit

je xyox. ³¹Jidu'umts atse'e xnuujmi: “Cornelio, mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkats, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijituxjudup. ³²Nukéxats jem jópeit kyajpun kajxm je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. Jem tse'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am, jem maaxy napa'am je'e ve'e chuuna.” Jidu'umts atse'e xnuujmi. ³³Ax paatyts ats mitse'e jatyji nnukejxi. Oy tse'e tuxtún ku ve'e to'k aaj tummets. Ax uxyamts aatse'e yaja je Nte'yam vyinkujk, je'e aatse'e n'amotunaxuvaampy pan juu' ve'e je Maja Vintsán tumtukupava'añju jets aatse'e xtuknujávát.

Ku je Pedro kya'amaajy jep je Cornelio tyak'ap

³⁴Van'it tse'e je Pedro vyaajñ: —Uxyam atse'e oy nmujava jets ka'a ve'e je Nte'yam pan duvijnk'íx, ³⁵y'oyja'vip je'e ve'e opyana pan pane'e vinja'vijup vintsa'kijup jetse'e dutún juu' je'e ve'e chajkp. ³⁶Je Nte'yam xa ve'e je y'ayook je israeejlit jayu dutuknukejx. Ya oy kats ya oy ayooks je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesucristo jye'e, je'e pane'e nujom je jayu dunvintsánip jetse'e je jayu duyaknamyujot'óyaja je Nte'yam maat. ³⁷Oy miitse'e xnujávada jets ya ayooke'e va'kxtk jem judéait y'it jootm, jeme'e galiléait y'it jootm choo'ntk, távani tse'e je Yaknapajtpa Juan je jayu duvaajnjada vye'na jetse'e vvinmayumpijttinit, je kyoo'oy joojntykinda dumasooktinit, jetse'e ñapéttat. ³⁸Je Jesús, je nazarétit

jayu, je'e tse'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e dujayejpnit je Espíritu Santo jets je kutojkun, je'e tse'e je y'oy je'e dutoon jetse'e duyakjotkadaakni nujom pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap yaktsaachpaatjudup vye'na. Ve'em je'e ve'e dutuujn kux ijtpe'e je Nte'yam je'e maat. ³⁹N'ixts aats je'e ve'e nujom juu' ve'e je Jesús tyoon kyojts jem judéait y'it jootm jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Van'it tse'e je jémit jayu je Jesús duyakjay'oo'kjidi ku ve'e duyakjacryuuzpejtjidi.

⁴⁰Ax je Nte'yamts je'e ve'e yakjoojntypajkjnuva kutoojk xaaj jetse'e duyaknukexnatajki joojntyk jeja aats nvinkujk. ⁴¹Ka jéjap xa je'e ve'e duyaknukexnatajki nujom je jayu vyinkujk, jeejyji ve'e aats nvinkujk, je'e ve'e ku aatse'e je Nte'yam xvinkaajn jémani jets aatse'e je jayu nvaajnjadat juu' aatse'e n'ix nmotu. Nmaatkaay nmaat'ook aats je'e ve'e ku ve'e távani jyoojntypajkjnuva vye'na.

⁴²Je Nte'yam aatse'e xtukpavaan jets aatse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, jets aatse'e je tuvakojsun mpámüt jets je'e ve'e dupaam jets je Jesusjyame'e dutokimpayoy'nup pan pan jatye'e joojntykidup jets pan pan jatye'e aa'kanda. ⁴³Ñukojtstuts ya'a ve'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, ve'eme'e vyaandi jets nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús, yakmee'kxjadapts je'e ve'e je tyókinda.

Ku je Espíritu Santo tyajki jem jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁴⁴Kojtspna tse'e je Pedro vye'na ku ve'e je Espíritu Santo dunukadaaky pan pan

jatye'e du'amotunajxtup vye'na. ⁴⁵Je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús jets juu' ve'e je Pedro myaatje'ydu, atuva atoki tse'e tyaandi kuxe'e je Nte'yam dupuujm je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ⁴⁶y'amotunajxtup tse'e ku ve'e dukotsta je ayook juu' ve'e kyavinmótudup jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada.

⁴⁷Van'it tse'e je Pedro vyaajñ: —¿Pan tse'e dukayakjátup jetse'e ya jayu ñapéttat? Ta xa ve'e je Espíritu Santo tyaka jem jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n uu'mda.

⁴⁸Van'it tse'e je Pedro dupavaajñ jetse'e ñapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo je'e ve'e pyanajkxuvaandup. Van'it tse'e je Pedro dumunoo'kxtkti jetse'e jamejtsk jatoojk xaaj jyaa'kmaattá njadat.

Juu' ve'e je Pedro tyukmumaajntyktu je jaanchja'vivatajk jep Jerusalén

11 Je kukátsivatajk maat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea ve'nidup, myótuduts je'e ve'e je kats jets kyuvajktuva ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²Ku ve'e je Pedro vyimpijtnuva jem Jerusalén, kyo'oyja'vidu tse'e je'eda pan pan jatye'e duyakvinkópkidup jetse'e je jayu yakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je israeejlit jayu dutonda, ve'eme'e vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e je Pedro tyoon. ³Jetse'e je Pedro du'amotutúvidi:

—¿Tis, mitse'e ojts xku'ix jetse'e xmaatkaaydi pan pan jatye'e kayakpaajmjidu je ixta'nun?

⁴Van'it tse'e je Pedro tyukmumaajntykjidi nujom juu' ve'e toojnju kojtsju. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵—Tsapkojtsp atse'e nve'na jem jópeit kyajpun kajxm, van'litts atse'e xyak'ix jets jeme'e tsapjootm chaa'n to'k je maja vit jo'n juu' ve'e maktaaxk esquina tsum, jets atse'e xnukadaaky. ⁶Ku atse'e oy n'ix pan ti ve'e myaat je vit, jem tse'e dumaada may je tánuk, je eey je tíkuts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyo'ydup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk.

⁷Van'litts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: “Pedro, pojtukú, yak'oo'ku, jets ja'kxu.”

⁸Van'litts atse'e nvaajñ: “Ka'a, Maja Vintsán, ni vin'lita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.” ⁹Van'litts atse'e je tsapjootmit ayook xnuujminuva: “Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtíjút ka va'ajtsap.” ¹⁰Toojk naxts ya'a ve'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹¹Van'it tse'e jye'ydi nutoojk je yaa'tyajk juu' ve'e jem Cesarea tsoo'ndu, yaktukpavaandu ve'e jets atse'e ojts x'íxtada. ¹²Je Espíritu Saantots atse'e xkejx maat je'eda jets atse'e xnuujmi jets ka'a atse'e ntivinmáyut.

Nmaat'ojtstuvats atse'e ya nutojtuk utsta ajchta. Nujomts aatse'e ntajki jep to'k je jayu tyujkp, ¹³je'ets

aatse'e xtukmumaajntyk vintso ve'e jep tyujkp du'ix to'k je Nte'yam je ya'angeles juu' ve'e na'muxju: “Nukexa jem Jope je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro, ¹⁴je'e tse'e mva'nuxjup pan ti ve'e mtónup jetse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa ve'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp.” ¹⁵Ku ats je'e ve'e nmukojts'ukvaandi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñukadaakjidi, ve'em ax jo'n uu'me'e xnukadaakumduva jo'n ku ve'e too'vajkp myiijn.

¹⁶Van'litts atse'e njaa'myejts vintso ve'e je Maja Vintsán vyaajñ: “Tyúvam xa ve'e jets je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapelj; ax ntukyaknapéttaps ats miitse'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxmda.” Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ. ¹⁷Ax pan je Nte'yam tse'e dukejx je Espíritu Santo, juu' ve'e tajki jem je jayu jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n tyajkiva yam uu'm nja'vin kajxmamda, uu'mda, pan pan jatye'e je Maja Vintsán Jesucristo dujaanchja'vidup, ¿pants atse'e jets atse'e nkayakjátut juu' ve'e je Nte'yam tyonuvaampy? —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁸Ku ve'e du'amotunajxti je utsta je ajchta juu' ve'e jem Jerusalén, ka'a tse'e du'ukko'oyja'vidini juu' ve'e je Pedro tyoon, jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e, to'nuxjudupts je'e ve'e je Nte'yam je maa'yun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em y'o'yixjada jetse'e

vyinmayumpijttinit, je kyo'oy
joojntykinda dumasooktinit, jetse'e
dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e
xa'lma kajx ijtp.

**Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e
nay'amojkijidu jep Antioquía**

¹⁹Ku ve'e duyak'oo'kti je Esteban,
van'it tse'e dujomtoondi dutitoondi
je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidu
je Jesús, je'e kajx tse'e
y'ayo'vya'kxkajxti. Jem tse'e pan
pan jatye'e najkxtu jem fenícaiat
jets chípreit y'it jootmda, jempa
tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem
antioquíait kyajpun kajxm. Jem
tse'e duvaajnidi je oy kats je oy
ayook je'ejyjida pan pan jatye'e
israeelit jáyuda. ²⁰Ax jem tse'e
je jaanchja'vivada juu' ve'e jem
Chipre jets Cirene tsoo'ndu, je'e
tse'e je'ydu jem Antioquía jetse'e
dutukmukojtstuva pan pan jatye'e
ka je israeelit jáyuvap je oy kats je
oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu
yakvaajña je Maja Vintsán Jesús
jye'e. ²¹Putajkijidu tse'e je Maja
Vintsán, ve'em tse'e numay je jayu
je Jesús dujaanchja'vidi.

²²Ku ve'e je kats dumótudi je
jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem
Jerusalén, van'it tse'e dupakejxti je
Bernabé jem Antioquía. ²³Ku ve'e
je Bernabé jye'y jetse'e du'ix vintso
ve'e je Nte'yam kyunoo'kxjidi,
ooyts je'e ve'e tyunxoojntk jetse'e
anañujoma dunuujmidi jets makk
aaj makk joot'e je Maja Vintsán
dujaa'kpanajkxtat, ²⁴kux oy jayu je'e
ve'e je Bernabé, to'k aaj to'k joot
je'e ve'e dujaanchjáva je Jesucristo
jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je
makkín jets je vinma'yun jetse'e

dutónut juu' ve'e je Nte'yam
chajkp. Ve'em tse'e numay je jayu
dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

²⁵Van'it tse'e je Bernabé ñujkx
jem taarsovit kyajpun kajxm, je
Saulo ve'e ojts du'ixta. Ku ve'e
dupaaty, van'it tse'e duvaajv
jem Antioquía. ²⁶Jem tse'e y'ljitti
to'k joojnt je jaanchja'vivatajk
maatta; numay tse'e je jayu
duyak'ixpajkti. Jem Antioquía tse'e
je jaanchja'vivatajk yaktij'ukvaandi
je Cristo je jyáyuda.

²⁷Ku ve'e jem duyak'ixpajkti,
van'it tse'e jye'ydi jem
Antioquía je Nte'yam je y'ayook
kojtsnajxpatajka, jeme'e Jerusalén
choo'ndi. ²⁸Van'it tse'e nuto'k
je'eda juu' ve'e Agabo duxaaj, je'e
tse'e teni jeja uts ajch jets uts tsa'a
akujkta, jetse'e vyaajñ jets jéjape'e
je makk yooj to'k it to'k naxviijn,
je Espíritu Santo tse'e ve'em je
vinma'yun moojyju. Ax ve'emam
tse'e tyoojnji kyojtsji van'it ku ve'e
yakkutojpk vye'na juu' ve'e duxaaj
Claudio. ²⁹Van'it tse'e je antioquíait
jaanchja'vivatajk dunupaajmtkidi
jetse'e je putajkin dutuknukéxtat
je utsta je ajchta maat je utsta
je tsa'ada juu' ve'e jem Judea
tsuunidup, ve'em tse'e dukéxtat
pan vintso ve'e y'o'yixjada nuto'k
nuto'k. ³⁰Tyoondu tse'e ve'em,
tyuknukejxtu tse'e pan pan jatye'e
dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk
jem Judea; je Bernabé jets je Saulo,
je'e tse'e tyukmukejxidu je putajkin.

**Ku je Santiago y'oo'kni jetse'e
je Pedro yakpoxuntakpuujm**

12 Ax ve'emts je'e ve'e
jyajty van'it, jetse'e

jem je jaanchja'viva juu' ve'e je yakkutojkpa Herodes yakjamyajtsjudu; ²je tsojxts je'e ve'e tyukyakyaj'oo'kju je Santiago, je Juan je y'ajch. ³Ku ve'e je Herodes du'ix jets y'oyja'vidu je'e ve'e je israeejlit jáyuda, van'it tse'e je Pedro duyakjamyajtsjuva. Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat. ⁴Ax ku tse'e je Pedro duyakjamyajtsji, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmji. Jep tse'e je tojpada numaktojt juu' ve'e ix'ijjtjudup, numaktaaxk jatyts je'e ve'e natyíkutsjada. Ve'eme'e je yakkutojkpa du'uknupaajmtki jetse'e je Pedro kuduyaknuxe'natajki jeja je jayu vyinkujk ku ve'e je pascua xaaj náxut. ⁵Ix'it tse'e je Pedro vye'na jep poxuntujkp; ax to'k aaj to'k joot tse'e ñutsapkótsjada je jaanchja'vivatajka.

Ku je Nte'yam je Pedro duyakjapyítsumji jep poxuntujkp

⁶Ax je kujápit tse'e je Herodes du'uknupaajmtki jetse'e kuduyakjapyítsumji je Pedro. Je tsooj tse'e je Pedro maap vye'na jeja numejtsk tojpa akujk jets mejtsk je cadena tuk'atsommuk je kya'aj ado'om ado'om maat je tojpa je kya'aj. Jep tse'e vye'niduva numejtsk je tojpa juu' ve'e je poxuntak'aka'a du'ix'ijjtup. ⁷Tun to'mayji tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Pedro dvinukuva'ki, jetse'e jep poxuntujkp y'ajaj y'atú'kx. Van'it tse'e je ángeles duti'tsti je Pedro to'k ado'om jetse'e duyakjotvij. Van'it tse'e dunuujmi:

—Pojtuku jatyji.

Van'it tse'e je cadena jem je Pedro kya'm kyustajkikujx, ⁸jetse'e je ángeles ña'muxji:

—Natyíintsómju jets pamu je mka'ajk.

Ku ve'e je Pedro ve'em dutuujn, van'it tse'e je ángeles ña'muxjinuva: —Naxyoxju jets paminu ats.

⁹Van'it tse'e je Pedro dupapítsum je ángeles, ka'a ve'e dunujava pan tyúvame'e juu' ve'e je ángeles tyuump, ve'eme'e vyinmay jets tónaji ve'e ve'em yak'ixju. ¹⁰Van'it tse'e dvinnajxti je muto'k tojpa juu' ve'e je tak'aka'a du'ix'ijtp. Van'it tse'e je mumejtsk tak'aka'a joma ve'e jado'k je tojpa du'ix'ijtpa. Ax ku tse'e jye'ydi joma ve'e je pojxun zaguán joma tso ve'e pyítsumdinit jem kajpun jootm, viinm tse'e je pojxun zaguán y'aye'pvaach. Ku ve'e pyítsumdini jetse'e vee'n yo'ydi, van'it tse'e je ángeles myasookjini. ¹¹Van'it tse'e je Pedro oy je nuja'vin dupujk, jetse'e vyaajñ:

—Uxyamts atse'e tuuv nmujava jets je Maja Vintsándame'e je y'aangeles tudukex jets atse'e je Herodes tuxtukkava'ach, nay ve'empa ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu y'a'ixtup vintso atse'e xtóndat.

¹²Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na, jetse'e ñujkx jem je María tyak'am, je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos, je'ets je'e ve'e je tyaak. Jem tse'e numay je jayu ñay'amókajada tsapkojtspa. ¹³Ku ve'e je Pedro je zaguán duyaknajk, van'it tse'e to'k je jajtspa pyítsum juu' ve'e Rode duxaaj jetse'e du'ixut pan pan jepe'e. ¹⁴Ku ve'e duyukmotukajpy jets je Pedro ve'e kojtsp, ka'a tse'e

duyak'avaach; ñojk'óye'e va'ajts
xoojntkp noomp vyimpijtkojni
jetse'e ojts duvaajnjikaj je
jaanchja'vivatajk jets jepe'e zaguán
aagup je Pedro tyena. ¹⁵Van'it tse'e
yakuujmi:

—iKa'a mits vine'e mvija!

Van'it tse'e y'atsaajv jets
vaampame'e. Van'it tse'e
jyaa'kvaandi:

—Ka je'ep je'e ve'e, je y'aangeles
xa je'e n'ite'e.

¹⁶Jepna tse'e je Pedro je zaguán
dujaa'kyaknák. Ku ve'e je zaguán
duyak'avaatsti jetse'e du'ixti, atuva
atoki tse'e tyuntaandi. ¹⁷Van'it
tse'e je Pedro je kya'aj dukoojnuk
jetse'e y'amo'ottat. Van'it tse'e
dutukmumaajntykti vintso ve'e je
Maja Vintsán duyakjapyítsumju jep
poxuntujkp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Vaajnjada je Santiago jets je
utsta je ajchta.

Van'it tse'e pyítsum jetse'e viijnk
tso ñujkx.

¹⁸Ku ve'e je it iyajtk, atuva atoki
tse'e je tojpatajk tyuntaandi kux
ka'a ve'e dunujávada pan ti ve'e
toojnju je Pedro maat. ¹⁹Van'it
tse'e je Herodes duyakjay'íxtiji.
Ku ve'e dukapaatti, van'it tse'e
je tojpada dutokimpayo'y jetse'e
duyakjay'oo'kjidini. Van'it tse'e je
Herodes choo'nni jem Judea jetse'e
ñujkx tsuuniva jem Cesarea.

Ku je yakkutojkpa Herodes y'oo'kni

²⁰Myu'ejkjp tse'e je Herodes
je jáyuda juu' ve'e tsuunidup
jem tiirovit jets sidoonit
kyajpun kajxmda. Je jayu tse'e
dukajtsmojktu vintso ve'e najkx
dumukotsta je Herodes, je'e tse'e

tyoondu vintso ve'e y'oyjávajadat
je Blasto juu' ve'e duyakkutojkjip
je toompatajk jep je Herodes
tyujkp. Je Blasto tse'e du'amotu
je yakkutojkpa jetse'e oy joot y'ítut
je jayu maatta, kux je yakkutojkpa
je ñaax je'e ve'e tyukjoojntykidup.
²¹Ku ve'e je xaaj dupaaty ku
ve'e je yakkutojkpa Herodes
dunupaajmtki jetse'e je jayu
dumukótstat, van'it tse'e dupuujm
je y'oy vit, jetse'e y'ajxtk jem joma
ve'e tyokimpayo'oy, jetse'e je jayu
dumukajts. ²²Van'it tse'e je numay
jayu y'aa'mitaakti, makx tse'e
vyaandi:

—iYa'a juu' ve'e kojts, nte'yamts
ya'a ve'e, ka jáyuvap!

²³Tun jatyji tse'e to'k je Maja
Vintsán je y'aangeles je Herodes
duyakpa'ampejt kux ka'a ve'e
je Herodes je Nte'yam duyakmaji
duyakjaanchi; tánukinuts je'e ve'e,
van'it tse'e y'oo'kni.

²⁴Ax je Nte'yam
je kyats je y'ayook,
jaa'kyakkojtsva'kx'ataatspts je'e
ve'e may viijn.

²⁵Ku ve'e je Bernabé maat je
Saulo je tyoonk duyakukajxidi
jem Jerusalén, van'it tse'e
vyimpijttinuva jem Antioquía,
myaatnajkxtuva ve'e je Juan juu'
ve'e Marcos duxaajivap.

**Ku je Bernabé jets je Saulo
ñajkxti ka'amaayva**

13 Je jaanchja'vivatajk juu'
ve'e nay'amokijidu jem
Antioquía, jem tse'e aje'ejyjida je
Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajk
jets je yak'ixpajkpatajk. Jem tse'e
je Bernabé, jem tse'e je Simón juu'

ve'e yaktijpa Yak Jayu, jem tse'e je Lucio juu' ve'e ciréneit jayu, jempa tse'e je Manaén juu' ve'e kijpx dumaatyee'k je Herodes juu' ve'e je galiléait jayu duyakkutojkji, nay jempa tse'e je Saulo. ²Vyinja'vidup vyintsa'kiduups je'e ve'e vye'nada je Nte'yam jetse'e y'ayoojada ku ve'e je Espíritu Santo jidu'um ña'muxjidi:

—Yak'apúkada je Bernabé jets je Saulo je toonk kajx juu' ats je'e ve'e ntuknuyaaxjidu.

³Távani tse'e y'ayoojada jetse'e chapkotsta vye'na, van'it tse'e je kya'aj dutuknukoondi je Bernabé maat je Saulo, jetse'e dumasooikti.

Ku je kukátsiva kya'amaaydi jep Chipre

⁴Van'it tse'e choo'ndi je Bernabé maat je Saulo, je Espíritu Santo tse'e kejxjudu, jetse'e ñajkxti jem seléuciait kyajpun kajxm. Ax jem tse'e Seleucia dupajkti to'k je barco jetse'e ñajkxti jem Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokm. ⁵Ku ve'e jye'ydi jem joma ve'e je kajpun duxaaja Salamina, van'it tse'e dutukka'amaaydi je Nte'yam je kyats je y'ayook jep je israeejlit jayu chaptujkpta, myaadiduva tse'e je Juan Marcos jetse'e pyutákajadat. ⁶Ax ku tse'e dutukyo'vyatskajxti je it jetse'e je jayu duvaajnidi je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jye'ydi jem páfosit kyajpun kajxm. Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, israeejlit jayu je'e ve'e, Barjesús je'e ve'e xyaj. ⁷Jem tse'e vye'niva to'k je yakkutojkpa juu' ve'e Sergio Paulo duxaaj, kuvijts

je'e ve'e. Van'it tse'e je Sergio Paulo duyakjañukejxiji je Bernabé maat je Saulo kux je'e ve'e chajkp jetse'e du'amotunáxut je Nte'yam je kyats je y'ayook. Jem tse'e je Sergio Paulo dumaada vye'na je maayva. ⁸Ax je maayva, yaktijpaps je'e ve'e Elimas, ka'ats je'e ve'e duyakjatuva'añ jetse'e je yakkutojkpa du'amotunáxut juu' je'e ve'e kyojtstup. ⁹Van'it tse'e je Saulo, yaktijpaps je'e ve'e Pablo, je'e tse'e je Espíritu Santo mooyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e makk duvin'ix je maayva, ¹⁰jetse'e dunuujmi:

—Mits, vin'aa'mpa, je ko'oyjáyuvap je jyayu, mtso'oxpujpk xa mitse'e nujom je y'oy je'e, évin'it tse'e xyakma'tatúvat je Maja Vintsán je tyoo'? ¹¹Uxyamts n'ite'e je Maja Vintsán mtukkuvétjut, mtánup tse'e viints, jeke'e xkah'alíxtukut je xaaj je y'ajajtk.

Ax tun jatyji tse'e tyaañ viints jetse'e je it kyoo'tsijxi. Van'it tse'e dujatoondi dujamajtsti jem kya'm pan pane'e kupyavijsjini. ¹²Ku ve'e je yakkutojkpa du'ix ti ve'e toojnu, van'it tse'e dujaanchja'vi je Nte'yam je kyats je y'ayook, atuva atoki tse'e dutuktaajñ je Maja Vintsán je y'ixpajkun.

Ku je Pablo maat je Bernabé vye'nada jep Antioquía juu' ve'e

jep pisidiait y'it jaatp

¹³Ku ve'e je Pablo maat je myujatyoo' choo'ndi jem barco jootm jem Pafos, van'it tse'e jye'ydi

jem Perge, to'k je kajpun juu' ve'e jem panflliait y'it jootm. Jem tse'e je Juan Marcos myasookjidini jetse'e vyimpijitni jem Jerusalén.

¹⁴Ax ku tse'e choo'ndi je Pablo maat je Bernabé jem Perge, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía, to'k je kajpun juu' ve'e jem pisidiait y'it jootm. Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e tyajkidi jep je israeejlit jayu chaptujkp jetse'e y'ajxtkti. ¹⁵Ku ve'e yakkojtskujx je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, van'it tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsanda yakjaña'muxjidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan jem xa ve'e juu' ve'e mkotsuvaandup, nvaat tse'e xkótstat.

¹⁶Van'it tse'e je Pablo tyeni jetse'e je kya'aj duyakpojtuk, je jayu ve'e yak'amá'tp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e je Nte'yam ñvinja'vidup ñvintsá'kidup, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁷Je Nte'yam, juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsá'kimdup, je'e tse'e ñvinkoon uu'm je njujpit jáyuvamda jetse'e duyaknuma'yidi ku ve'e chaanadana vye'na jem egíptovit y'it jootm. Ku ve'e máyani ooy tyunve'nada, van'it tse'e je kyutojkun maat jem duyakpítsumdini. ¹⁸Vujxkúpj joojnt jo'n tse'e je Nte'yam ñmuteni vintso ve'e je jayu jyáyuvada ku ve'e vyitti jem vinva'ajts it kajxm, ¹⁹van'it tse'e duyakkutó'kidi vuxtojtuk viijn je jayu juu' ve'e ñvintsuunidup y'ijt je canaanit it jetse'e duyakva'kxjidi

je naax je njujpit jáyuvamda. ²⁰Ku ve'e jem chaanada vye'na maktaaxk mókúpj jagojkm joojnt jo'n, van'it tse'e je Nte'yam myoojyjidi pan pane'e tokimpayo'oyjadap. Ve'em tse'e ñtuuujn van'it paat ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Samuel. ²¹Van'it tse'e je jayu je Nte'yam ñ'amótudi to'k je yakkutojkpa. Van'it tse'e je Nte'yam ñvinkaajñ je Saúl jetse'e yakkutojkuxjadat, je Cis je'e ve'e je myajntk, je Benjamín je chaan je kyooj. Ax vujxkúpj joojnt tse'e je Saúl yakkutujk. ²²Ku ve'e je Nte'yam yakpítsumjini, van'it tse'e ñpuujm je David jetse'e yakkutó'kut, je Isaí je myajntk. Ax jidu'um tse'e je Nte'yam ñkojtsiji: “Ta atse'e mpaa'ty pane'e ats ya njoot ya nja'vin ñumaatnavyaatjup, je'e ve'e ñtónup ñujom juu' atse'e ntsajkp, Daviijts je'e ve'e xyaa, je Isaí je myajntk.” ²³Ax je David tse'e je chaan je kyooj je Jesús, juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e je israeejlit jáyuda duyaktso'okut, ve'em ax jo'n je káts duyaktaajñ. ²⁴Ax ka'anum tse'e je Jesús je jayu ñvinkunajkxada vye'na, jetse'e je Yaknapéjtpa Juan ñtukka'amaajy jetse'e ñujom je israeejlit jayu vyinmayumpijttinit, jetse'e ñmasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat. ²⁵Ax ku tse'e je Yaknapéjtpa Juan je y'oo'kun tyámini, van'it tse'e je jayu ñnuujmidi: “Ka átsap xa je'e ve'e pan miitse'e mtijtp, miimpnum xa je'e ve'e pane'e ñjaa'knunájip jets ka'a ve'e ats, ni je'ets atse'e nkavinmachju jets ats je'e ve'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat.”

²⁶Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, je Abraham je chaanda je kyoojta, pan pan jatye'e je Nte'yam duvinja'vidup duvinta'kidup, miitse'e mtuknukejjudup ya oy kats ya oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vintso ve'e dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁷Kux je'e juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén maat je vyintsanda, ka'ats je'e ve'e dunujávada pan pan je'e ve'e je Jesús. Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e duyakjay'oo'kjidi, kyutyoondu tse'e je ayook juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je ayook juu' ve'e je israeejlit jayu kyoytstup vimpoo'kxtkun xaaj jep chaptujkpta. ²⁸Ku ve'e je jayu je tokin dukapaatjidi je Jesús jetse'e y'oo'kut, y'amótudu tse'e je Pilato jetse'e duyakjay'oo'kjut. ²⁹Ax ku tse'e dukutyonkajxti je ayook juu' ve'e javyétani ve'ninup je Jesús kajx, van'it tse'e duyakvajntkti jem cruz kajxm jetse'e duyaknaxtajkidi. ³⁰Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntykpajknuva. ³¹Je jayu juu' ve'e dumujatyooidu je Jesús ku ve'e jem Galilea choo'ndi jetse'e ñajkxti jem Jerusalén, je'e tse'e may xaaj íxjidinuva joojntyk, je'e tse'e je numay jayu dutuknuja'vidu jets joojntykpajknuva je'e ve'e je Jesús. ³²'Ax nay ve'empats aatse'e uxyam n'ava'niva je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je njujpit jáyuvamda. ³³Kyutyoonst je'e ve'e uu'm maatta je ayook juu' ve'e tyukvinva'nidu, uu'mda, je'e je chaanda je kyoojta, je'e tse'e kyutyoon ku ve'e je

Jesús duyakjoojntykpajknuva. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n javyet jep mumejtsk salmo kujxp: "Áts xa mitse'e xTee'ip, uxyamts áts mitse'e ntoonkma'a." Jidu'umts je'e ve'e javyet. ³⁴Ax je'e ku ve'e je Nte'yam duyakjoojntykpajknuva je Jesús jetse'e ve'em je ñi'kx je kyopk ni je vin'ita kyama'atut, jidu'um tse'e vyaajñ: "Nkunoo'kxtap xa áts miitse'e, ve'em ax jo'n atse'e ntukvinva'ni je David." ³⁵Paaty tse'e vyaampa jado'k je salmo: "Ka'a ve'e xyakjátut jetse'e je mVa'ajts Onuk je ñi'kx je kyopk mya'atut." Jidu'um tse'e vya'añ. ³⁶Ax ka je David kajxapts ya'a ve'e yakkajts, kux oo'knu ve'e je David, ve'em ax jo'n je jyujpit jayu y'oo'ktinuva, jetse'e je ñi'kx je kyopk mya'tni, távani tse'e dumutún dumupuk vye'na je jyayu ax jo'n je Nte'yam dutsak. ³⁷Ax ka'a tse'e ve'em je Jesús je ñi'kx je kyopk jyajty, ka'a tse'e mya'ty; je Nte'yame'e yakjoojntykpajkjinuva. ³⁸Nmu'israeejlit jáyuda, nujávada tse'e jets je Jesuuse'e je jayu dutokinmee'kxp. ³⁹Je'e kajx tse'e nujom pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, yakmee'kxjidupty je'e ve'e je tyókinda; ax je Moisés je pyava'nun kajx, ni pana tse'e kyayaktokinmee'kx. ⁴⁰Nay'íxjadats miitse'e kux ku ve'e mtukkada'akjadat juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e dujatyaaandi juu' ve'e je Nte'yam kyoyts: ⁴¹Íxtats n'it, jáyuda juu' ve'e dukamaj'íxtup

dukajaanch'ixtup ats je
n'ayook,
tuk'atúvada jets vintókida.
Kux juu' xa atse'e ntónup van'it
ku ve'e mjoointykatad,
ka'ats miits je'e ve'e
xjaanchjávadat óyame'e
mjayaktukmumaayduktat.

⁴²Ku ve'e je Pablo jets je jayu
choo'ndi jep tsaptujkp, van'it
tse'e ña'muxjidi je'eda pan pan
jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets
ku ve'e jado'k je poo'kxtkún xaaj
to'k aaj jyaa'ktukmukótsjadat
je ayook juu' ve'e tyukka'amaay.
⁴³Ku ve'e ñavya'kxjidini je'eda
pan pan jatye'e nay'amojkijidu
jep tsaptujkp, numay tse'e je jayu
dupanajkxti je Pablo maat je
Bernabé, ve'em je israeejlit jáyuda
ve'em pan pan jatye'e ka je'epta
juu' ve'e je Nte'yam dūvinja'vidup
dūvintsa'kidup ax jo'n je israeejlit
jáyuda. Van'it tse'e je Pablo maat
je Bernabé kyojtsuxjidi, ve'eme'e
ña'muxjidi jets to'k aaj to'k joot'e
ñaajk'ítjadat je Nte'yam maat, ijtp
tse'e dupayo'oydat vintso ve'e
je Nte'yam je jayu dutoojnjada je
maa'yun.

⁴⁴Ax ku tse'e je poo'kxtkún
xaaj dupaatnuva, jave'e'n tse'e
kyanay'amojkikajxjidi je kajpun,
je Nte'yam je kyats je y'ayook
tse'e y'amotunaxuvaandup. ⁴⁵Ku
tse'e je israeejlit jayu dū'ixti
jets va'ajts numaye'e je jayu
tyunnay'amojkijidi, ejkjūdu
jot'aajnjūdu tse'e. Van'it tse'e
dukojtsvintsoovdi je Pablo jetse'e
dūvinkojtspejtti. ⁴⁶Van'it tse'e je
Pablo maat je Bernabé makk aaj
makk joot kyojtsti, jetse'e vyaandi:

—Mii'tsta, nmu'israeejlit jáyuda,
tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e
je Nte'yam je kyats je y'ayook
too'vajkp myakvaajnjadat. Ax
je'e kajx tse'e kuxe'e xkakovakta
jetse'e mkanatyukvinmátsjada je
joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp,
paatyts aatse'e uxayam nmunujkx
pan pan jatye'e ka je israeejlit
jáyuvap. ⁴⁷Kux ve'em aatse'e
xtukpavaajñ je Maja Vintsán ku
ve'e vyaajñ:

Ta xa ats miitse'e mpamda ax
jo'n je kujajpa je kuta'lkxpa,
jets miitse'e xvaajnjadat je jayu
pan nuvinxupe'e chaanada
to'k it to'k naxviijn
jets vintso ve'e dūjayejptinit
je joojntykin juu' ve'e xa'ma
kajx ijtp.

⁴⁸Ku ve'e dū'amotunajxti pan
pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,
xoojntktu tse'e jetse'e vyaandi
jets oye'e je Maja Vintsán je kyats
je y'ayook; jyaanchja'vidu tse'e
je Jesús nujom pan pan jatye'e
je Nte'yam vyinkoon jetse'e
dūjayejptinit je joojntykin juu' ve'e
xa'ma kajx ijtp. ⁴⁹Ax ve'em tse'e
yakkojtsva'lkxy je Maja Vintsán je
kyats je y'ayook jem nujom pisídiait
y'it jootm. ⁵⁰Je israeejlit jayu
juu' ve'e dukakovajktu juu' ve'e
je Pablo maat je Bernabé kyojtstu,
je'e tse'e dumaatnakyojtsjūdu
je ta'axtajkta juu' ve'e jem
dūnumájidup jetse'e je Nte'yam
dūvinjávada dūvintsa'agada; nay
ve'empa tse'e je yaa'tyajkta juu'
ve'e dūnukajpūnkuvajkidup, je'e
tse'e dū'akojtsidu je jayu jetse'e
dūtso'oxpáktat je Pablo maat je
Bernabé. Ax yakvojppitsumdu tse'e

jem. ⁵¹ Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé je kya'ajkta dūvinxijtti, jetse'e dūyakkeeki je naxvay jetse'e dūyaknūke'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup. Van'it tse'e ñajkxti jem icóniovit kyajpun kajxm. ⁵² Juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, xoojntktuts je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

Ku je Pablo maat je Bernabé vye'nada jep Iconio

14 Jem tse'e Iconio je Pablo maat je Bernabé tyajkidi jep je israeelit chaptujkpta. Jep tse'e kya'amaaydi. Ve'em tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesucristo, ve'em je israeelit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta. ² Ax je israeelit jáyuda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e du'akojsidu pan pan jatye'e ka je israeelit jáyuvap jetse'e duko'oyjávadat je jaanchja'vivatajk. ³ Jek jaty tse'e jem tyaandi je Pablo maat je Bernabé, makkk aaj makkk joot tse'e je jayu dutuk'ixti je Maja Vintsán je y'ayook. Je Maja Vintsán tse'e je makkin moojyjudu jetse'e dutóndat je mújit nuja'vin jets je mújit atuva, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstup; je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnjp je jayu, je'e tse'e y'ava'nidup. ⁴ Ax ka'a tse'e je kukajpunda kijpx je vinma'yun dūjayejpti: jem tse'e pane'e dūmaatnapyajkjūdup je israeelit jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, nay jempa

tse'e pane'e dūmaatnapyajkjūdupap je Pablo maat je Bernabé. ⁵ Van'it tse'e pan pan jatye'e israeelit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dū'ukkojtsmojkto maat je yakkutojkpada jetse'e kudujomtoondi kudutitoondi jetse'e kuduka'ts'oo'kti. ⁶ Ax ku tse'e dunuja'vidi je Pablo maat je Bernabé, keektu tse'e jetse'e ñajkxti jem Listra jets jem Derbe, mejtsk je kajpun juu' ve'e jem licaóniait y'it jootm, jetse'e ñajkxtuva jem kajpun kajxmda juu' ve'e myutámip. ⁷ Jem tse'e je oy kats je oy ayook du'ava'niduva.

Ku je Pablo yaktsaka'ch jep Listra

⁸ Jem tse'e liistrait kyajpun kajxm vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutukyo'oyut, tsuunip tse'e tyun'it, kux ve'emam je'e ve'e kye'x, ni vin'ítam je'e ve'e kyayo'oy. ⁹ Ax y'amotunajxypts je'e ve'e vye'na juu' ve'e je Pablo kyajtsp. Van'it tse'e je Pablo je yaa'tyajk du'ix jetse'e dunuja'vi jets o'yixjup je'e ve'e jetse'e je jyaanchja'vin kajx jyotkada'akut. ¹⁰ Van'it tse'e makkk jidu'um ña'muxji: —Tukténini je mtek. Van'it tse'e je yaa'tyajk jatyji tyeni jetse'e yo'pyajkni. ¹¹ Ku ve'e je numay jayu du'ixti juu' ve'e je Pablo tyoon, van'it tse'e je licaóniait aaj makkk dukojtsti. Jidu'um tse'e vyaandi: —iNte'yamda xa ya'a ve'eda juu' uu'me'e tuxnukadaakumda jayu jo'n! —jidu'um tse'e vyaandi. ¹² Vyinja'vidu vyintsá'kidu tse'e je jáyuda may juu' ve'e ka

je Nte'yamap. Mejtsc juu' ve'e vyinja'vidu vyints'a'kidu, Júpiter jets Mercuuriots je'e ve'e dutijta. Kux je Pablo ve'e nujojck kojtsp, je'e kajx tse'e je jayu dutijta Mercurio. Ax je Bernabé, je'e tse'e tyijtp Júpiter. ¹³Van'it tse'e je tee' juu' ve'e toomp joma ve'e je Júpiter yakvinjava yakvints'a'aga, joma ve'e je tsaptajk juu' ve'e taamp jeja kajpun pa'ayi, je'e tse'e noomp ojtsc du'ixta je puj jets je tsapkaaj, je'e ve'e tyukvints'a'agavaandup jeja je numay jayu vyinkujk. ¹⁴Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé je kats dumótudi jets je'e ve'e yaktukvints'a'agavaandup, van'it tse'e je vyit ñatyuknukaa'tsvaatsjidi jetse'e duyaknuke'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyonuvaandup, jetse'e noomp tyajkidi jeja numay jayu akujk, makk tse'e vyaandi:

¹⁵—¿Tyajxse'e ve'em mjátukada? Jáyuva xa aatse'e, ya'aam xa aatse'e nnumiimp jets aats miitse'e nnaajmadat jetse'e xmasoocktinit ya'a juu' ve'e ni vinxupa katoomp, van'it tse'e xpanajkxtinit je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e dupaam ya tsajmit it, ya naxvijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. ¹⁶Yakjajtuxjuts je'e ve'e jetse'e je jáyuda juu' ve'e joojntykidu jujpani jets juu' ve'e joojntykidup uxyam paat, je'e tse'e dutóndap pan juu' ve'e chojktup; ¹⁷jyave'ema tse'e, xa'ma kajx tse'e je Nte'yam ñaajknuke'xnatákaja jetse'e ve'em yak'íxat, je'e ve'e ku ve'e je y'oy je'e dutún. Je'e xa ve'e xkejxjimdud je tooj jetse'e je naax dukunuu'kx jetse'e ty'a'ma ku ve'e je ta'ma aats

dupaaty, xmo'yumdupts je'e ve'e juu' ve'e nka'yumdup nja'kxumdup jets juu' jatye'e tsojkjup jetse'e ntukxoojntkumdat —jidu'um tse'e je jayu dunuujmidi.

¹⁸Oyam tse'e je Pablo maat je Bernabé ve'em vyaandi, tso'ox tse'e y'ijit jetse'e dunaxkótstat je jayu jetse'e dukayak'oo'ktat je tsapkaaj jetse'e dutukvints'a'agadat.

¹⁹Van'it tse'e jye'ydi je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsoo'ndu jem Antioquía jets jem Iconio, je'e tse'e du'uk'akojtsidu je numay jayu jetse'e je Pablo kudu'yak'oo'kti tsaka'achji. Ax kya'tstu tse'e. Ku ve'e dunasja'vidi jets távani ve'e duyak'oo'kta, van'it tse'e duvaa'mpítsumdi jem kajpun pa'am. ²⁰Ax ku tse'e je jaanchja'vivatajk ñaa'va'kvíttjidi, van'it tse'e je Pablo pyojtuk jetse'e kyajpuntajkinuva. Je ku'óxit tse'e je Bernabé dumaattsaa'n jetse'e ñajxkti jem deerbeit kyajpun kajxm.

²¹Ku ve'e je jayu duvaajnidi je oy kats je oy ayook jem Derbe, van'it tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesús. Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé vyimpjittinuva jem Listra, jem Iconio, jets jem Antioquía. ²²Jem tse'e dukojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e dunuujmidi jets makk aaj makk joote'e je Jesucristo dujaanchjávadat, ve'eme'e vyaandi jets ooye'e je jayu tyuntsaachpaa'ttat pan tajkidupe'e jem je Nte'yam y'am kya'm. ²³Ku tse'e dupaamdi pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajk kaktok'k vijin joma ve'e ñay'amókajada, van'it tse'e

chapkojtsti jetse'e y'ayoojidi, jetse'e jem je Maja Vintsán y'am kya'm dupaamdi je ñuvinténivatajkta.

**Ku je Pablo maat je Bernabé
vyimpijttinuva jep
Antioquía juu' ve'e**

jep siiriat y'it jaatp

²⁴ Van'it tse'e dutuknajxti jem pisídiat y'it jootm jetse'e jye'ydi jem panfíliat y'it jootm. ²⁵ Ku ve'e dutukka'amaaydi je oy kats je oy ayook jem peergeit kyajpun kajxm, van'it tse'e ñajkxti jem Atalia. ²⁶ Jem tse'e je barco dupajkti jetse'e ñajkxti jem Antioquía, je kajpun joma ve'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem je Nte'yam y'am kya'm je toonk kajx juu' ve'e tyoondu. ²⁷ Ku ve'e jem jye'ydi, van'it tse'e duyaknay'amokijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e dutukmumaajntykti nujom juu' jatye'e tyoondu je Nte'yam je kyutojkun kajx, vintso ve'e je Maja Vintsán je maa'yun tyo'nuxjidi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ²⁸ Jek jaty tse'e je Pablo maat je Bernabé jem dumaattaandi je jaanchja'vivatajk.

**Ku je jaanchja'vivatajk
ñay'amokijidi jep Jerusalén**

15 Van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je yaa'tyajkta juu' ve'e jem Judea tsoo'ndu jetse'e dutuk'ix'ukvaandi je jaanchja'vivatajkta. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ka'a xa miitse'e myakpaajmjada je ixta'nun jetse'e

xni'kxmadat xkojmadat ax jo'n je Moisés dupavaajñ, ka'a tse'e m'o'yixjadat jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

² Ax je Pablo maat je Bernabé, je'e tse'e vaandu jets ka'a je'e ve'e ve'em dupaa'ty du'akeega. Je'e kajx tse'e makk dumaatnakyojtsvintsoojviji. Ka'a tse'e dukojts'o'yidi. Van'it tse'e yakpaamdi je Pablo maat je Bernabé maat je utsta je ajchta juu' ve'e vyinkoondu, jetse'e ñajkxtat jem Jerusalén jetse'e jem dukojts'óyadat, je'e ve'e najkx dutukmaatkojtsmókta je kukátsivatajk maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda. ³ Je'eda ve'e pakejxjudu je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amokijidup jem Antioquía.

Ku ve'e ñajkxti, najxtu tse'e jem feníciait jets samaariait y'it jootmda. Jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dumasooktu je kyo'oy joojntykinda jetse'e uxyam dujaanchjávada je Jesucristo. Nujom tse'e je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada pan pan jatye'e du'amotunajxtu, tyukxoojntktuts je'e ve'e.

⁴ Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé jye'ydi jem Jerusalén, oy tse'e kyuvajkjidi pan pan jatye'e jem nay'amokijidup, je'e maat tse'e vye'niva je kukátsivatajk jets je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dutukmumaajntykti nujom juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maat. ⁵ Van'it tse'e tyénidi je fariséoda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, jetse'e vyaandi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat je jaanchja'viva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, jetse'e yaktukpava'andat jetse'e dukutyóndat je Moisés je pyava'nun.

⁶Van'it tse'e ñay'amojkijidi je kukátsivatajk maat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmótkat, dupayo'oydat. ⁷Jékani tse'e dukotsta vye'na, van'it tse'e je Pedro tyeni, jetse'e vyaajñ:

—Utsta ajchta, mnuja'vidup xa miitse'e jets jémani atse'e je Nte'yam xvinkán jets atse'e nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁸Je Nte'yam, juu' ve'e du'ixp dunuja'vip je jayu je jyoot je jya'vin, je'e tse'e dūvinkoompaa juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, yaknūke'xnatajki tse'e ku ve'e dupaajmji jem jya'vin kajxmda je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'e ve'e dupuujm yam uu'm nja'vin kajxmamda je Espíritu Santo. ⁹Tsojkjudupap xa je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Nte'yam uu'm xtsojkumda jo'n. Je'e tse'e je jya'vinda yakvaatsuxjudu kux jyaanchja'vidup je'e ve'e je Jesucristo, ve'em ax jo'n uu'm ya nja'vinamda duyakvaach ku ve'e je Jesucristo njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹⁰¿Ax tyajx tse'e x'ixuva'anda joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk, jetse'e je jaanchja'vivatajk xtuknujokuva'anda juu' ve'e ni uu'ma xka'o'yixumjudup jetse'e nkuty'o'numdat jetse'e ni je njujpit jáyuvamda kya'o'yixjidi jetse'e

kudukutyoondi? ¹¹Je'e tse'e njaanchja'vimdup jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxe'e njaeypumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets nay je'e je myaa'yun kajxe'e dujayejpuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹²Ku ve'e je Pedro ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'amot'kajxti jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je Bernabé maat je Pablo tyukmumaajntykjidi je mújit nuja'vin jets je mújit atuva juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maatta ku ve'e y'otsta jem je jayu y'it jootmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹³Ku ve'e kyojtskajxti, van'it tse'e je Santiago vyaajñ:

—Utsta ajchta, amotunaxta ats. ¹⁴Ta xa ve'e je Simón Pedro xtukmumaajntykumda vintso ve'e je Nte'yam je y'ayook yakvaajnji'ukvaandi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je Nte'yamts je'e ve'e dūvinkoonduva jetse'e y'ijttuvat je'e je jyayu. ¹⁵Navyaatjup ya'a ve'e ax jo'n dujatyaaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e dujatyaaandi:

¹⁶Ku xa ve'e tyónjūt je ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, van'litts atse'e nmiinnuvat. Ve'em ax jo'n je jayu duyakpojtuknuva to'k je tajk juu' ve'e kitu, ve'emts atse'e mpámūt jets atse'e je jayu xvinjávadat xvintsá'agadat ax jo'n dūtoondi ku ve'e jyoojntyki je yakkutojka David.

¹⁷ Je'e kajxts atse'e ve'em ntónut jets atse'e je jayu xjaanchjávadat juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'emts atse'e anañujoma xjaanchjávadat juu' atse'e nvinkoon.

¹⁸ Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ, juu' ve'e dukutyoomp ti ve'e kyajtsp.

Jujpanam tse'e je jayu yaktuknuja'vi'ukvajaajñ.

¹⁹ Van'it tse'e je Santiago jyaa'kvaajñ:

—Je'e kajxts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e nyaktso'oxjajtumdat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e dumasooktup je kyo'oy joojntykinda jetse'e dupanajkxta je Nte'yam. ²⁰ Je'ejyji ve'e chajkp jetse'e nnuja'yimdat jets ka'a ve'e duja'kxtat je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsá'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a ve'e je kats dutukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, ka'a ve'e duja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuksum'oo'kp, jets ka'a ve'e duja'kxtat je nuu'pun. ²¹ Kux jémani ve'e jyéjada kakkajpun pan pan jatye'e du'ava'nidup je Moisés je jyatyán, je'e ve'e ku ve'e je nak yaktukvinkótsada jep tsaptujkp vimpoo'kxtkun xaaj.

²² Van'it tse'e je kukatsivatajk jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk maat nujom pan pan jatye'e nay'amojkjidup, je'e tse'e dvinkeoondú aje'ejyjida jetse'e dukejxti jem Antioquia, jetse'e dumaadadat je Pablo maat je Bernabé. Vyinkoondú ve'e je Judas juu' ve'e duxaajivap Barsabás, jets je Silas, ñumájidup je'e ve'e

je jaanchja'vivatajk maatta. ²³ Je'e tse'e tyukmukejxidu je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: “Aats, je Nte'yam je kyukátsivada jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, maat je utsta je ajchta, máyam aatse'e je Dios ntuknukex je utsta je ajchta maat je utsta je tsalada juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap jem Antioquia jets jem siiraiat jets cilíciat y'it jootmda. ²⁴ Nmotu aatse'e je kats jets najkxtu ve'e jem je jayu juu' ve'e yaja tsoo'ndu. Akujaaxkup je'e ve'e ñajkxti, ka'ats aats je'e ve'e nvintsonuujmidi. Je'e tse'e mvinma'yunmoojyjudup je'e kajx juu' ve'e kyojtstup jetse'e mkojtsjotmootskajada ku ve'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat jetse'e je Moisés je pyava'nun xkutyóndat. ²⁵ Je'e kajx tse'e kux aatse'e tunkojtsmúk, oys tse'e njava jets a'aatsji ve'e tunvinkán jetse'e najkx mku'íxjada. Je'e tse'e dumaadadap je Bernabé jets je Pablo, je utsta je ajchta juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup ²⁶ jetse'e ñapyaajmjidi jem kutsa'aga jootm je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ²⁷ Ax ntuknukexxtup tse'e je Judas maat je Silas, je'eda ve'e aviinm ah'am mva'nuxjadap jetse'e mtukvinjávajadat. ²⁸ Y'oyja'vi xa ve'e je Espiritu Santo jets ve'empa aats, jets ka'a aatse'e ntuknujókut je cho'ox je'e, ya'ajyji ve'e chajkp jetse'e yaktónut: ²⁹ Ka'a tse'e xja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsá'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a tse'e xja'kxtat je nuu'pun, ka'a tse'e xja'kxtat je tánuk tsu'uts juu'

ve'e yuktsu'm'oo'kp, jets ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjajeyptup. Pan ka'a tse'e xtonda ya kyo'oy je'e, oys je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. Dios maate'e mtaandini."

³⁰Ku ve'e yakpakejxti, van'it tse'e ñajkxti jem Antioquía. Jem tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e je nak dutukkatajkidi. ³¹Ku ve'e je nak dutukvinkojtsidi je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada, ooyts je'e ve'e tyunxoojntkti jetse'e jyot'amájidi. ³²Kyojtsnajxtup tse'e je Nte'yam je y'ayook je Judas maat je Silas, je'e tse'e dukojtsjidup je jaanchja'vivatajkta may viijn jetse'e dukojtsmákkidi.

³³Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je utsta je ajchta yakmasooktini jetse'e vyimpijttinit jem Jerusalén, ve'em tse'e dunuujmidi jets máyame'e je Dios dumo'odat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda. ³⁴Ax je Silas, jem Antioquíaji tse'e tyaajñ maat je Pablo jets je Bernabé. ³⁵Jem tse'e je jayu dutuk'ixti dutukka'amaaydi je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, numay tse'e juu' ve'e ve'em tukputajkijidu, je oy kats je oy ayook dutuk'ixtuva.

Ku je Pablo mumejtsk nax ñujkx ka'amaayva

³⁶Jaa'knajx tse'e je it. Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je Bernabé:
—Ja'mus duku'íxumnuva je jaanchja'vivatajkta nujom je kajpun joma ve'e n'ava'nim je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e n'íxumut pan vintso ve'e jemda.

³⁷Chojkts je'e ve'e je Bernabé jetse'e dumaadat je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos; ³⁸ax ka'a tse'e je Pablo du'oyjava jetse'e dumaadat kux masookjidinu ve'e jem Panfilia jets ka'a ve'e y'ukputajkijidini.

³⁹Ka'a tse'e dukojts'o'yidi, je'e kajx tse'e kakje'e je tyoo' dupajkti. Je Bernabé, myaatnajkxts je'e ve'e je Juan Marcos jetse'e jem barco jootm ñajkxti jem Chipre; ⁴⁰je Pablo, je Sílasts je'e ve'e vyooov. Ku ve'e je utsta je ajchta dumunoo'kxtkti je Maja Vintsán jetse'e duyak'ítut je myaa'yun maat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas choo'ndi, ⁴¹jemele ñajkxti siiriat jets cilíciat y'it jootmda. Jem tse'e je Pablo je jaanchja'vivatajk dukojtsmákki.

Ku je Timoteo dumujatyoo'i je Pablo maat je Silas

16 Ku ve'e je Pablo maat je Silas jye'ydi jem deerbeit jets liistrait kyajpun kajxmda, jem tse'e dumaatnavyaatjidi to'k je jaanchja'viva juu' ve'e duxaaj Timoteo, israeejlit jáyuts je'e ve'e tyaakip, je'e tse'e dujaanchja'viva je Jesucristo. Ax ka je israeejlit jáyuvapts je'e ve'e tyee'ip. ²eñukojtsjidupts je'e ve'e je Timoteo je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem Listra jets jem Iconio. ³Chojke'e je Pablo jetse'e je Timoteo myujatyoo'ajat. Van'it tse'e je ixta'nun dupaajmji jetse'e duni'kxmat dukojmat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je'e kajx tse'e ve'em dutuujn jetse'e kyako'oyjavajadat je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup, kux ñuja'vidinup je'e ve'e anañujoma jets

ka je israeejlit jáyuvap je'e ve'e tyee'ip.
⁴Ax nujom tse'e je it joma ve'e ñajkxti, vyaajnjidu tse'e je jaanchja'vivatajka je'e juu' ve'e ñupaajmtkidu je kukátsivada maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jem Jerusalén. ⁵Ve'em tse'e dukojtsmákkidi pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo; jóvum xaaj tse'e ñuma'yi'ata'atsta.

**Ku je Pablo yak'ixji to'k
 je macedóniait yaa'tyajk**

⁶Ka'a tse'e je Espíritu Santo yakjajtuxjidi jetse'e je oy kats je oy ayook du'avánadat jem ásiait y'it jootm, je'e kajx tse'e dutuknajxti jem frígiait jets galáciait y'it jootmda, ⁷ve'em tse'e jye'ydi jem to'k ado'om mísiait y'it jootm. Jem tse'e tyakava'anda bitíniait y'it jootm. Ax ka'a tse'e yakjajtuxjíduva je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesús jya'vin kajxm. ⁸Van'it tse'e jem mísiait chova am ñajxti jetse'e jye'ydi jem troasit kyajpun kajxm. ⁹Jem tse'e je Pablo koo'ts yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk tyena, jetse'e myunoo'kxtkji: “Minu to'k aaj yaja macedóniait y'it jaat jets aatse'e xputákat.”

¹⁰Tun koojyji tse'e je Pablo je'e yak'ixji, van'itts aatse'e n'apaajmtki jets aatse'e jem Macedonia nnajkxut, nuja'vinup aatse'e jets je Nte'yam aatse'e xkejxp jets aatse'e jem nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

**Ku je Pablo maat je Silas
 vye'nada jep Filipos**

¹¹Jemts aatse'e Troas je barco mpujk jets aatse'e tuvji nnujkk jem Samotracia. Je ku'óxitts aatse'e

nje'y jem Neápolis. ¹²Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e jem Filipos nmujkx, to'k je kajpun juu' ve'e dunumájip jem macedóniait y'it jootm. Je rómaít yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip, je'e tse'e duyakjajtji je filíposit jáyuda jetse'e dutóndat juu' ve'e je jayu tyoondup jem rómaít cyiudaaj kajxm. Jemts aatse'e Filipos je it nyaknajxy.

¹³Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'itts aatse'e nkajpumpítsum jeja maja napa'ayi, jeja joma aatse'e nnasja'vi jetse'e je jayu chapkats. Van'itts aatse'e n'ajxtk jets aatse'e nvaajnjudi je oy kats je oy ayook je ta'axtajka juu' ve'e jeja nay'amojkijidup. ¹⁴Nuto'k je ta'axtajka, vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam, Lidia ve'e xyaaj, tiatiirait jayu je'e ve'e, je oojyit tso'ojmk vit je'e ve'e tyaa'kp. Ku ve'e je Lidia du'amotunajxy juu' ve'e je Pablo kyajtsp, van'it tse'e je Maja Vintsán yak'avaatsuxji je jya'vin jetse'e dukuvákut je Pablo je y'ayook. ¹⁵Ku ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp, van'itts aatse'e xmunoo'kxtk jidu'um:

—Pan ve'em xa ve'e xpayo'oyda jets njaanchja'vip atse'e je Maja Vintsán, tándats jem ats ntak'am.

Ax je'e kajx tse'e kux aatse'e xmunoo'kxtk, paatyts aatse'e nnujkk.

¹⁶To'k nax ku aatse'e nnujkk joma ve'e je jayu chapkats, van'itts aatse'e nmaatnavyaatji to'k je kiixuta'ax juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je jayu duyakmaayp; ooy je'e ve'e

tyunnumeempákjada je vyintsanda ku ve'e may. ¹⁷ Je kiixuta'axtsaatse'e xpa'ux'ooki jetse'e makk vyaajñ:

—Ya yaa'tyajta, je Nte'yam ya'a ve'e myutoondup myupajktup, ya'a tse'e je jayu duvaajnjidup vintso ve'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ve'em tse'e jyátuka y'ijit may xaaj. Ku ve'e je Pablo ñuu'kx kuxe'e ve'em vane'em yakkats, van'it tse'e vyimpijt jetse'e dunuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e jem je kiixuta'ax jya'vin kajxm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Je Jesucristo kajx xa ats mitse'e ntukpava'añ jetse'e mpítsumnit jem ya'a jya'vin kajxm.

Tun jatyi tse'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap.

¹⁹ Ku ve'e je kiixuta'ax je vyintsán du'ixti jets ka'a ve'e y'uk'o'yini jetse'e dunumeempáktat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas dumajtsti jetse'e duyaknajkxti jem kumoon. ²⁰ Ku ve'e jye'ydi jem, van'it tse'e jeja je tokin payo'yva vyinkujkta dupaamdi jetse'e vyaandi:

—Ya israeejlit jáyuda xa ve'e duyakyoojmuktup duyak'ajxuktup je njáyuvamda, ²¹ je'e ve'e tyuk'íxtup je costumbre juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij jetse'e nkuvajkumdat ukpu nkutyonumdat, kux rómaít jayu uu'me'eda.

²² Ku ve'e je numay jayu ñupojtukjidi, van'it tse'e je tokin payo'yva dupavaandi jetse'e yaknujéndat jetse'e yakvóptat je kup maat. ²³ Távani tse'e ooy tyunyakvopta vye'na, van'it tse'e

duyakjapyoxuntakpaajmjidi jetse'e dupavaandi je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e oy du'ix'íttat. ²⁴ Ku ve'e ve'em yaknuujmi, jep tse'e duyaktajkidi joma ve'e dunukaaka jep poxuntujkp jetse'e je tyekta dupaamdi jep pu'u tukpaajva'ach akujkp, vimpenmúk tse'e je tyek tyaandi.

²⁵ Ax tso'm jo'n tse'e vye'na ku ve'e je Pablo maat je Silas chapkojtsti jetse'e ya'avdi, myótudu tse'e je myupoxuntakjáyuda, ²⁶ van'it tse'e to'mayji ojts makk tyun'ojxa, xyijte'e je poxuntakne'ev jep naaxyp paat. Van'it tse'e nujom je poxuntak'aka'a y'avaach jetse'e myukejikujx nujom je poxuntakjayu je kyadénada. ²⁷ Ku ve'e jyotvij je poxuntak'ix'ijtpa, jetse'e du'ix jets távani ve'e je poxuntak'aka'a y'avatskux, van'it tse'e du'ukyakpítsum je chojx jetse'e kuñaajk'oo'kji, ve'eme'e vyinmay jets távani ve'e je poxuntakjayu kyekajxtini. ²⁸ Ax van'it tse'e je Pablo makk myukojsji:

—Kadi mnavyintsotunju, uxyp xa aatse'e nujom.

²⁹ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je ta'kxpa du'amotu je tyoompa jetse'e kyakno'mi. Ooy tse'e tyuntsa'ki jetse'e tyunmipp. Van'it tse'e je Pablo maat je Silas divinkoxkteni jetse'e je vyiijn je y'aaj je naax dutukpaaty je vintsá'kin maat. ³⁰ Van'it tse'e duyakpítsumdi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tise'e tsojkkup jets atse'e ntónut jets atse'e ntso'okut?

³¹ Van'itts je'e ve'e y'atsoovdi:

—Jaanchjáva je Maja Vintsán Jesucristo, ve'em tse'e xjayéput

je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pan jyaanchja'viduvap tse'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp, jyayejtvapts je'e ve'e je joojntykimpa juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³² Van'it tse'e je Pablo maat je Silas dujaa'ktukmukojtsti je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, je'e maat je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³³ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je Pablo maat je Silas je xya'ajka dupuj. Van'litts je'e ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³⁴ Van'it tse'e jem tyak'am duvoovdi kaayva; ooy tse'e je jyayu dutunmaatukxoojntk kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

³⁵ Je kujápit tse'e je tokin payo'yva dukejxti je kutoonktajkta jetse'e dunaajmadat je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e dumaso'oktat je jayu. ³⁶ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa dunuujmi je Pablo:

—Ta xa atse'e xtukpava'anda je tokin payo'yvada jets ats miitse'e nmaso'oktinit. Nvaatts miitse'e mnajkxtinit to'k aaj to'k joot.

³⁷ Van'it tse'e je Pablo dunuujmide je kutoonkta:

—Oyam aatse'e rómaít jayu jets aatse'e nkayaktokimpayo'oy, jéjats aatse'e je numay jayu vyinkujk tunyakvap; ¿ax ayu'utsjits aatse'e xmaso'okuva'anda? iKa'a xa je'e ve'e dupaa'ty du'akeega! Va'ane'e viinm dumetsta jets aatse'e xyakpítsumdat.

³⁸ Tyukmumaajntyktuts ya'a ve'e je kutoonkta je tokin payo'yvada. Van'it tse'e ooy tyuntsa'kidi ku

ve'e je kats dumótudi jets rómaít jayu je'e ve'eda, ³⁹ paaty tse'e ojts je mee'kxun du'amótuda je Pablo maat je Silas, jetse'e jep poxuntujkp duyakpítsumdini, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kajpun dutukvaatstinit. ⁴⁰ Ku tse'e jep poxuntujkp pyítsumdini, van'it tse'e ñajxxti jem je Lidia tyak'am. Ku ve'e duku'ixti je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jetse'e dukojtsjidi jets makke'e ñaajk'ijtidinit to'k muk je Cristo maat, van'it tse'e choo'ndini.

Ku je numay jayu yoojmukti y'ajxukti jep Tesalónica

17 Ku ve'e je Pablo maat je Silas choo'ndi jem Filipos, van'it tse'e ñajxti jem anfípolisit jets apolóniait kyajpun kajxmda, jetse'e jye'ydi jem tesalónicaít kyajpun kajxm. Jem tse'e y'ijt to'k je tsaptajk juu' ve'e je israeejlit jayu jye'eda. ² Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún ku ve'e jyajuu'kajpunkujxa jye'ya. Toojk náxani tse'e je Pablo duyaknajxy je poo'kxtkun xaaj jep tsaptujkp jetse'e je jayu dumaatnakyaátsju je Kunuu'kx Jatyán kajx, ³ je'e tse'e je jayu dutukvinja'vidup, va'ajts tse'e dutuk'ixta jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e chaachpaa'tut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ax ku tse'e aa'kani vye'nat, van'it tse'e jyoojntykpajknuvat. Jidu'um tse'e dunuujmide:

—Je Jesús, juu' ats miitse'e ntuknuja'vidup, je'e jyamts je'e ve'e je Cristo.

⁴Jeme'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukuvajktu je Pablo maat je Silas je y'ayookta jetse'e je Cristo dujaanchja'vidi, jyaanchja'viduva tse'e numay je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je Nte'yam duvinjávada divintsa'agada, nay ve'empa ve'e numay je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup jem kajpun kajxm.

⁵Ax jémdava tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktu je'e je y'ayookta jetse'e dumujotma'tti je Pablo maat je Silas maat je jayu juu' ve'e amotunajjudup. Je'e tse'e divomojktu je ko'oy jáyuda juu' ve'e nooxvítup jetse'e je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti. Jem je Jasón tyak'am tse'e du'íxtidi je Pablo maat je Silas, yakpitsumuvaandup je'e ve'e jetse'e dupámdat jem je yakkutojkpa kya'm jeja je numay jayu vyinkujk.

⁶Ax ku tse'e dukapaatti, van'it tse'e duvaa'njátsundi je Jasón jets je viijnk jaanchja'vivada jeja je yakkutojkpa vyinkujkta. Van'it tse'e dunuxa'aidi jidu'um:

—Je jayu juu' ve'e ya naxviijnit it dutukvittkajxtup jetse'e je jayu duyakinmama'atta, ta tse'e yaja myejststava. ⁷Je'e tse'e vaandup jets jéjake'e jado'k je yakkutojkpa, Jesusuk je'e ve'e xyaaj. Ax ve'em tse'e dukakuvakta je rómaait yakkutojkpa je pyava'nun. Ya Jasón tse'e tuyakmatánjada.

⁸Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e dutunvinmaaydi je numay jáyuda jets pan pan jatye'e je kajpun duyakkutojkjidup. ⁹Van'it tse'e dunuujmidi je Jasón jets je myujatyoo'da jetse'e je meen dupámdat. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ku ve'e je jayu ñajxxtinit juu' ve'e je'ydu, van'itts aats miitse'e je meen nmoyumpijtnit.

Ax ku tse'e je meen dupaamdi, van'it tse'e yakmasooktini.

**Ku je Pablo maat je Silas
vye'nada jep Berea**

¹⁰Van'it tse'e je jaanchja'vivatajk jatyji dupakejxti koo'ts je Pablo maat je Silas jem Berea. Ku ve'e jem kajpun kajxm jye'ydi, van'it tse'e ñajxkti jep je israeejlit jayu chaptujkp. ¹¹Nuyojk oy jáyuts je'e ve'eda je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup jets ni ka'a ve'e juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup, kux to'k jootee'e dukuvajkti je oy kats je oy ayook jetse'e jóvum du'íxtada jep Kunuu'kx Jatyán kujxp pan pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e yaktukmukojtstup. ¹²Ax ve'em tse'e numay je israeejlit jayu dujaanchja'vidi je Jesucristo, jyaanchja'viduva tse'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'em tse'e je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup, nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta. ¹³Ax ku tse'e dunuja'vidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup jets jeme'e beréait kyajpun kajxm je Pablo dutukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, van'it tse'e jem dununajxkti jetse'e je Pablo dutso'oxpajkti. ¹⁴Ku ve'e ve'em jyajty, jatyji tse'e je jaanchja'vivada je Pablo dukejxti jeja maaxy napa'ayi namvaate'e je Silas maat je Timoteo tyaandi jem Berea. ¹⁵Pan pan jaty tse'e dumujatyoo'idu je Pablo, jem tse'e aténasit kyajpun kajxm duyaknajxkti. Van'it tse'e

je Pablo ña'muxjidi jets jatyji ve'e je Silas maat je Timoteo ñunajxjadat jem Atenas.

Ku je Pablo vye'na jep Atenas

¹⁶Namvaate'e je Pablo du'a'ix je Silas maat je Timoteo jem Atenas, ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji ku ve'e du'ix jets ooye'e jem je apamnax. ¹⁷Je'e kajx tse'e dumaatn akyojtsvintsoojvjidi jep tsaptujkp je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vidup duvinta'kidup; jóvum xaaj tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjuduva jem maa'y jootm pan pan jatye'e jem ve'nidup. ¹⁸Jeme'e je yaa'tyajka juu' ve'e yaktijtip epicuureoda, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Epicuro yaktaan. Jempa ve'e je yaa'tyajka juu' ve'e yaktijtip estoícada, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Zeno yaktaan. Je'e tse'e dum aatnakyojtsvintsoojvjudup je Pablo. Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—¿Tis ya'a ve'e kyajtsp ya apajxun?

Jem tse'e viijnk juu' ve'e vaanduvap:

—Ya'a xa n'ite'e du'ava'nip viijnk juu' ve'e yakvinja'vip yakvinta'kip.

Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux tukmukojsjudupe'e je Pablo je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesús jye'e, y'ava'nivap je'e ve'e jets joojntypajktinuvape'e je jayu jado'k nax ku ve'e aa'kani vye'nadat. ¹⁹Van'it tse'e duvoovdi joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Areópago, jem je'e ve'e ñay'amókajada y'ijt ku ve'e juu'

dukojtsmokuva'anda. Van'it tse'e je Pablo dunuujmidi:

—Nvaate'e jets aatse'e nnujávát ti nam ixpajkune'e myakmiimp myakje'yp. ²⁰Ka'ana aatse'e n'amotunaxy vintso mitse'e xkats, je'e aatse'e nnujavavaampy pan ti ya'a ve'e tyijp.

²¹Jidu'ume'e vyaandi kux nujome'e pan pan jatye'e kukajpunidup jem Atenas jets pan pan jatye'e jem je'ydu tsuuniva, je'ejyjits je'e ve'e tyonuvaandup jetse'e dukótstat jetse'e du'amotunáxtat juu' jatye'e nam ixpajkun.

²²Van'it tse'e je Pablo tyeni jem je'e vyinkojkmda jem Areópago, jetse'e vyaajñ:

—Mii'tsta, aténasit yaa'tyajka, nujom juu' jaty atse'e yaja tun'ix mkajpun kujxta, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets ooye'e je vinta'kin xtunmo'oda juu' jatye'e mvinja'vidup mvinta'kidup. ²³Kux ku xa atse'e nnaxy ntaka, jets atse'e n'ix joma jatye'e mvinjávada mvinta'agada, jemts atse'e to'k je yojxpejtun mpaaty juu' ve'e jidu'um nuja'a: “Je Nte'yam Juu' ve'e Kayak'ixa.” Ax je'e tse'e juu' ve'e mvinja'vidup mvinta'kidup, óyame'e xka'ixada, je'ets ats miitse'e ntukmukojsjudup.

²⁴Je'e pane'e ya naxviijnit it dupaam jets nujom juu' jaty jéjip, je Nte'yamts je'e ve'e, je'e tse'e duka'mip ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Ka'a je'e ve'e chuuna jep tsaptujkp juu' ve'e jayu pum, ²⁵ka'a je'e ve'e kyatih'iftuxju jets je'e ve'e je jayu je maa'yun tyo'nuxjut, je'e ve'e viinm je jayu

dujoojntykinmooyp, je'e tse'e je jayu duyakxej̄p jetse'e xmo'yumda nujom juu' jaty.

²⁶Je Nte'yam tse'e to'k je jujpit jayu kajx duyakjeji nujom je jayu, ve'em tse'e duyakvintojkkáxtat vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dunupaajmtki je xaaj ku ve'e jyoojntykadat jets je it joma ve'e chaanadat. ²⁷Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu du'íxtadat vintso ve'e je Nte'yam du'íxtat jetse'e dupaa'ttat, óyame'e xkamujékumimda to'k jado'k, ²⁸kux je'e ve'e xmo'yumdup je njoojntykinamda, je'e kajx tse'e nnaxyi'numjada jetse'e n'íjtumda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n vyaanduva juu' ve'e písumdu jeja miits mvij jayu akujkta: “Je Nte'yam je chaan je kyooj xa uu'me'eda.” Jidu'um tse'e vyaandi.

²⁹Ax pan je Nte'yam je chaan je kyoojts uu'me'eda, ka'a tse'e nvaat nvinma'yumdat jets ve'eme'e je Nte'yam ax jo'n je apamnax juu' ve'e oro, juu' ve'e plata, ukpu tsaa, juu' ve'e ve'em pum ax jo'n je jayu dumutaayvaa'ty. ³⁰Ka'a tse'e je jayu jujpani dunuja'vidi jets ooy je'e ve'e kyatun'oya juu' ve'e tyoondu kyojtstu. Ve'emji ve'e je Nte'yam duyaknajxy ku ve'e je jayu ve'em dutoondi; ax uxyam, je'e tse'e nujom je jayu tyukpavaampy jetse'e vyinmayumpijttinit, je kyo'oy joojntykin dumasooktinit, jetse'e je tuvutoo' dupanajxtinit. ³¹Je'e kajx tse'e ve'em dutsak kux to'ke'e je xaaj dunupaajmtki ku ve'e je jayu dutokimpayo'ynit vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. To'k tse'e je jayu kajx ve'em dutónut juu' ve'e

vyinkoon. Va'ajts tse'e je Nte'yam ya'a duyaknuké'xnatajki ku ve'e duyakjoojntykpajknuva —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

³²Ku ve'e du'amotunajxti jets joojntykpajktinuvape'e je oo'kpatajak jado'k nax, jem tse'e juu' ve'e dunuxiiktup dutukxiiktup. Jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap:

—Van'it aats'e n'amotunajxnuvat jado'k nax ku aats mitse'e xtukvinkojsinuvat.

³³Van'it tse'e je Pablo myasookjidi.

³⁴Jem tse'e je jayu juu' ve'e dumaatnapyajjudu je Pablo jetse'e dujaanchja'vidi je Jesús. Dionisio ve'e to'k xyaaj, kuvijts je'e ve'e jetse'e je myujatyoo' dumaatnay'amókaja jem joma ve'e je Areópago. Jempa tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e duxaaj Dámaris. Nay jempa tse'e juu' ve'e viijnktava.

Ku je Pablo vye'na jep Corinto

18 Van'it tse'e je Pablo jem Atenas chaan' jetse'e ñujkx jem coriintovit kyajpun kajxm. ²Jem tse'e dumaatnavyaatji to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Aquila duxaaj. Póntovit jayu je'e ve'e. Nam je'yanume'e je Aquila maat je ñuda'ax Priscila. Jem Italia ve'e pyísumdi kux je yakkutojkpa Claudio ve'e dupavaan jetse'e pyísumdinit jem rómaait cyiudaa kajxm nujom pan pan jatye'e israeejlit jayu. Ojts tse'e je Pablo kyu'íxjada. ³Je vit juu' ve'e yaktuktaknupaamp, je'ets je'e ve'e yak'o'yidup, je toonkyam juu' ve'e je Pablo tyuump. Je'e kajx tse'e jem dumaattaandi jetse'e kijpx je vit duyak'o'yidi. ⁴Vimpo'o'kxtkun xaaj

tse'e je Pablo jep tsaptujkp ñujkx, jep tse'e dumukats je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'lepta, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo.

⁵Ku ve'e je Silas maat je Timoteo choo'ndi jem macedóniait y'it jootm jetse'e jy'e ydi jem Corinto, je'le yji tse'e je Pablo tyukka'amaay je oy kats je oy ayook, va'ajts tse'e duvaajnja je israeejlit jáyuda jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ⁶Ku ve'e je Pablo dutso'oxpajk'ukvaandi jetse'e duvinkojtspejt'ukvaandi, van'it tse'e je Pablo je vyit duvinxijt jetse'e je jayu dunuujmidi:

—Viinm xa miitse'e xtókinadat ku ve'e xa'ma kajx mtsaachpaattinit, ka'ats atse'e ntókinat; je'e kajxts ats miitse'e uxyam nmaso'okta jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁷Van'it tse'e pyísum jep tsaptujkp jetse'e ñujkx jeja to'k je yaa'tyaj tyak'aaaj juu' ve'e Justo duxaaaj, to'k je'e ve'e y'ijit juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vip duvintsak'ip, tun jee'yji je'e ve'e tsaptakpa'ayi chuuna. ⁸Je Crispo, je tsaptujkpit je ñuvintsán, maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'viduva je Maja Vintsán. Jyaanchja'viduva tse'e numay je coriintovit jáyuda ku ve'e du'amotunajxti je oy kats je oy ayook, van'it tse'e ñapejtiti. ⁹To'k tse'e je tsooj van'it je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Kadi mtsa'aga. Jaa'kka'amáyu mits. Ka'a tse'e m'amo'otut. ¹⁰Ats

mitse'e n'ixp njayejpp, ni pana ve'e kya'o'yixju jetse'e vintso mtónjut. Numay xa ya'a ve'e ya jáyuda juu' atse'e xjaanchjávadap yaja kajpun kujx.

¹¹Ax ve'em tse'e je Pablo chuuni to'k joojnt jagojkm jem Corinto jetse'e ooy dutunjaa'ktukyak'ixpajkti je jayu je Nte'yam je kyats je y'ayook.

¹²Yakkutojkp tse'e vye'na je Galión jem acáyait y'it jootm. Van'it tse'e je israeejlit jáyuda dukojtsmojkti jetse'e je Pablo dutso'oxpáktat, jetse'e duyaknajxti jem je yakkutojka Galión vyinkojkm. ¹³Van'it tse'e dunuujmidi je Galión:

—Ya'a xa ve'e je jayu duyakvinmamyattup, ve'eme'e je jayu dutukjaanchjávada jets jéjake'le jado'k viijn vintso ve'e je Nte'yam yakvinjávát yakvintsá'agat; ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun.

¹⁴Kotsuvaamp tse'e je Pablo vye'na ku ve'e je Galión jidu'um dunuujmi je israeejlit jáyuda: —Israeejlit jáyuda, pan ka óyap je'e ve'e juu' ve'e kudutún, uk pan je maja tókin'e'e kuy'it, xtukkadaakpts atse'e jets atse'e miits je m'ayookta nmuténat jets ats miitse'e n'amotunáxtat. ¹⁵Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xyakts'oxada je mkátsjida je m'ayookjida jets je mpava'nunjida, kojts'óyadats amiitsjida; ats, ka'ats atse'e ntituktákat.

¹⁶Van'it tse'e yakpavojptini. ¹⁷Van'it tse'e nujom juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dumajsttu je Sóstenes, je tsaptujkpit je ñuvintsán, jetse'e jeja je Galión

vyinkujk duvojpti; ax ka'ats je'e ve'e je Galión dumajapuujm.

Ku je Pablo vyimpijtnuva jep Antioquia jetse'e cha'a'n mutoojk nax ka'amaayva

¹⁸May xaaj ve'e je Pablo jem Corinto jyaa'k'ijit. Van'it tse'e kyojtskukajxi joma ve'e je jaanchja'vivatajk jetse'e ñujkx jem Cencrea. Jemts je'e ve'e Cencrea vye'na ku ve'e yakkukee'pkujx. Je'e kajx tse'e ve'em yaktuujn kuxe'e je vaanduk dupuujm je Nte'yam maat jetse'e juu' dutónut. Ax je'e kajx tse'e jetse'e nujava tyánut jetse'e je vaanduk dupuujm, ka'a tse'e je vyaajy dukee'p vi'name'e dukakutyún juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni. Van'it tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e ñujkx jem siiriat y'it jootm. Myaatnajkxtu ve'e je Priscila maat je Aquila.

¹⁹Namvaate'e ñajkxti, van'it tse'e jye'ydi jem éfesovit kyajpun kajxm. Jeme'e tyaandi je Priscila jets je Aquila. Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp jetse'e ojts dumaatnakyátsju je israeejlit jáyuda juu' ve'e jep nay'amokijidup.

²⁰Je'e tse'e munoo'kxtkjudu jetse'e jem dujaa'kmaattándat; ax ka'a tse'e dukuvujk. ²¹Van'it tse'e kyojtskukajxini jidu'um:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e nxaajat jem Jerusalén; ax pan vaamp tse'e je Nte'yam, mínupts ats miitse'e nku'ixtinuva.

Van'it tse'e je barco dupujk jetse'e choo'nni jem Éfeso. ²²Ku ve'e jem Cesarea jye'y, van'it tse'e je Pablo vyimpejt jem Jerusalén jetse'e ojts dukojtspaa'kx

je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada. Van'it tse'e kyadaaky jem Antioquia. ²³Jem tse'e je it duyaknajxy. Van'it tse'e ñajkxnuva, jetse'e ojts du'ayo'oy to'k jado'k je it joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada jem galáciait jets frígiat y'it jootmda, jetse'e ojts dukojtsmákkada je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda.

Ku je Apolos kya'amaajy jep Éfeso

²⁴Je'y tse'e jem Éfeso to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Apolos duxaaj, jem Alejandría ve'e kyukajpuna. Oy ka'amaayvats je'e ve'e y'ijit jets oy tse'e dunujava juu' ve'e jatyán ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ²⁵ñu'ixpajkip je'e ve'e je Maja Vintsán jye'e, to'k aaj to'k joot tse'e je jayu dutuk'ix, va'ajts tse'e je y'ixpajkun dupuujm je Jesús kajx, óyame'e je'ejyji dunujava juu' ve'e je Yaknapejtpa Juan tyukka'amaay. ²⁶Kaja'vina katsa'kina tse'e je Apolos kyajts jep tsaptujkp. Ku ve'e je Priscila jets je Aquila y'amotunajxjidi, van'it tse'e duvoovdi jem tyak'amda jetse'e dujaa'kkojtsvaach je Nte'yam jye'e. ²⁷Najkxuvaan tse'e je Apolos jem acáyait y'it jootm. Ku ve'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e dunuujmidi jets oy je'e ve'e jetse'e jem ñajkxut. Van'it tse'e dunuja'yidi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda jetse'e oy yakxón dukuváktat. Ku tse'e je Apolos jem jye'y, ooy tse'e dutumputajki je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam je myaa'yun kajx dujaanchja'vidup je Jesucristo.

²⁸Ooy tse'e dutumputajkidi kux yaknuke'xnatajkipe'e jeja nujom je jayu vyinkujk joma ve'e je israeejlit jayu tyoo'tólkida, ka'a tse'e pan y'ol'yixjada jetse'e dununkakuváktat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojts, je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e dutuk'ix jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Pablo vye'na jep Éfeso

19 Jem tse'e Corinto je Apolos vye'na ku ve'e je Pablo najxy jem ton'am tsoy jetse'e jye'y jem éfesovit kyajpun kajxm. Jem tse'e dumaatnavyaatji je jaanchja'vivada, ²jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tajki ve'e jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ni je'e xa aatse'e nkamotu jets jeja ve'e je Espíritu Santo.

³Van'it tse'e je Pablo y'amotutúvijidi:

—¿Pan kajxts miitse'e mnapejtti?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em aatse'e nnapet ax jo'n je Yalnapejtpa Juan je jayu dutuk'ix.

⁴Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Yalnapejt xa ve'e je Juan je jayu ku ve'e vyinmayumpijtti jetse'e dumasookti je kyo'oy joojtykinda; ax ñuujmi tse'e je numay jayu jets jyaanchjávadape'e je'e pane'e pa'ux'ookijup, je Jesuusts je'e ve'e, je Cristo.

⁵Ku ve'e du'amotunajxti, napejttu tse'e je Maja Vintsán Jesús kajx. ⁶Ku ve'e je Pablo je kya'aj tyuknukojnjidi, van'it tse'e

je Espíritu Santo ñukadaakjidi, kyojstsup tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta.

⁷Numakmejtsk jo'ne'e je yaa'tyajik y'ijtti.

⁸Toojk po'lo tse'e je Pablo najkxténi jep tsaptujkp. Jep tse'e kaja'vina katsa'kina dutuk'ix vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'em tse'e dukajts jetse'e je jayu dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁹Ax jem tse'e juu' ve'e je vyinma'yun dumakkpaamdu jetse'e dukakuvajkti je oy kats je oy ayook. Van'it tse'e je numay jayu juu' ve'e jem nay'amojkijidup, jeja tse'e vyinkujkta vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya je ayook juu' ve'e je Pablo tukmukojsjudup. Van'it tse'e je Pablo duvaajv pan pan jatye'e dukuvajktu je y'ayook jetse'e duyaknujx joma ve'e je Tiranno je jayu duyak'ixpuk. Jem tse'e je Pablo je jayu dutuk'ix jóvum xaaj. ¹⁰Ve'em tse'e mejtsk joojnt dutuujn; y'amotunajxtu tse'e je Maja Vintsán Jesús je kyats je y'ayook nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiat y'it jootm, ve'em tse'e je israeejlit jáyuda ve'em tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹Je mújit atuva tse'e je Pablo tyoon je Nte'yam je kyutojkun kajx, ¹²je paayu paat tse'e ukpu je viijnk vit juu' ve'e je ñi'kx je kyopk tyukpaatyp, je'e tse'e yaknajkxtup joma ve'e je pa'am jáyuda. Ku ve'e ve'em dutonda, van'it tse'e jyotkadaaktini pan pan jatye'e pajkjudup jetse'e tyukvaatsjidini je ko'oyjáyuvap pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap.

¹³Jem tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e muxim muyam duyakpítsumdu je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je'e tse'e du'uknupaajmtkidu jetse'e je Maja Vintsán Jesús je xyaaj dukojtspaa'ttat jetse'e duyakpítsumdat. Jidu'um tse'e dunaajmada je ko'oyjáyuvap:

—Je Jesús, juu' ve'e je Pablo tyukka'amaayp, je'e kajxts ats miitse'e ntukpava'anda jetse'e jem ya jayu jya'vin kajxm mpítsumdinit.

¹⁴Ve'eme'e jyátukada y'ijit je Esceva n̄vuxtojtuk je myajntkta. Je Esceva, je israeejlit jáyuts je'e ve'e, je tee'tajk je vyintsán. ¹⁵Ku ve'e ve'em jyátkidi to'k nax, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap y'atsoojviji:

—N'ixa xa ats je'e ve'e je Jesús, nnuja'vivapts atse'e jets pan je'e ve'e je Pablo, jets miits, źtits miitse'e mnatyijjada?

¹⁶Van'it tse'e n̄yeyetsukjidi je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jetse'e tyuntsi'kjidini jetse'e y'amaadaaguijidi; ax ve'em tse'e kyeektini nuva'ajts axva'ajts jets tum tsaachada tum xa'ajkada.

¹⁷N̄uja'vidupts ya'a ve'e nujom pan pan jatye'e jem Éfeso tsuunidup, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta. Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyuntsa'kidi jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Maja Vintsán Jesús.

¹⁸Nay ve'empa numay pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús, y'ava'niduts je'e ve'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup y'ijit. ¹⁹Numayda tse'e juu' ve'e maaydup y'ijitti, je'e tse'e duyaknajxtu je ñakta joma ve'e dutoonkada y'ijit je maayk

jetse'e duyaktooydini je ñakta jeja je numay jayu vyinkujk. Ku ve'e yakpayo'y pan vinxup je'e ve'e dutsova je ñakta, mókupx jatoogupx joojnt numutún jo'n tse'e vyinjajty to'k ka'ajji je ñakta. ²⁰Ax ve'em tse'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook vya'kxtk'atu'uts jetse'e myakkpajk'atu'uts.

²¹Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Pablo dunupaajmtki jetse'e najkx duku'ixnuva je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem macedóniait jets acáyait y'it jootmda jetse'e ux'ook ñajkxut jem Jerusalén. Ve'em tse'e vyaampa jets ku ve'e jem Jerusalén ñajkxut, jets vinkopk je'e ve'e jetse'e ñajkxpat jem Roma. ²²Van'it tse'e dunukejxidi jem macedóniait y'it jootm numejtsk je pyatto'niva, Timoteo jets Erasto je'e ve'e xyaajta, namvaat je'e ve'e javee'n jyaa'ktáñ jem ásiait y'it jootm.

Ku je jayu yoojmukti y'ajxukti jep Éfeso

²³Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji van'it, jetse'e je jayu yoojmukti y'ajxukti, jotma'ttu ve'e je'e kajx ku ve'e numay je jayu je Jesucristo dujaanchja'vidi. ²⁴Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Demetrio duxaaj, je platero toonk je'e ve'e tyukjoojntykip. Je Diana juu' ve'e vyinja'vidup vyintsá'kidup, je'e tse'e je chaptajk y'apamnajxyp je plata maat. Ooyts je'e ve'e dutuntoonkma'a je'e juu' ve'e du'apamnajxtuvap je tsaptajk. ²⁵Je Demetrio tse'e duyaknay'amojkijidu pan pan jatye'e nay je'e je toonk dutoondupap, jetse'e dunuujmidi:

—Yaa'tyajta, mnua'vidup xa miitse'e jets ya toonk je'e ve'e juu' ve'e je jayu nujojck duyakmeempaap. ²⁶M'ixtup mmótudup xa miitse'e ti ve'e je Pablo tyuump kyajtsp. Ve'em tse'e vya'añ jets ka'a ve'e je vintsa'kin dujayepta juu' jatye'e je jayu y'apamnajxyp. Numay tse'e je jayu dutukvin'uu'n jetse'e dutukkuvuk juu' ve'e kyajtsp. Ka yaajyap tse'e éfesovit kyajpun kujx ve'em jyátuka, ve'empa ve'e yaja nujom ásiat y'it jaat. ²⁷Kutsa'agats ya'a ve'e jets ya ntoonkamda vyintókinik; ka ya'ajyap tse'e, nay ve'empa ve'e vyintókiat je vintsa'kin juu' ve'e yakmooyp je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsa'kimdup, ve'em tse'e yakviinj'ixnit je'e juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsa'kidup yaja nujom ásiat y'it jaat jets vinxup to'k it to'k naxviijn.

²⁸Ku ve'e du'amotunajxti, ejkjudu jot'ajnjudu tse'e ooy, jetse'e makk vyaandi:

—iÑumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip yaja Éfeso!

²⁹Nujom tse'e je jayu jem kajpun kajxm yoojmukti y'ajxukti. Tun to'mayji tse'e ñay'amojkijidi jep kumoon tujkp. Jep tse'e dupavaa'ndi je Gayo jets je Aristarco, macedóniait jáyuda je'e ve'e, je Pablo je myujatyoo'da. ³⁰Jyatuktakavaants je'e ve'e je Pablo, ax ka'a tse'e je jaanchja'vivatajk duyajakjtti.

³¹Nay ve'empa tse'e je ásiat yakkutojkipada juu' ve'e je Pablo myaatnayja'vijidup, je'e tse'e je Pablo je kats dutuknukejxtu jets

ka'a ve'e tyákat jep kumoon tujkp. ³²Jep tse'e yoojmukti y'ajxukti joma ve'e ñay'amojkijidi. Jep tse'e to'k viijn juu' ve'e makk kojstsup, nay jeppa tse'e jado'k viijn juu' ve'e makk kojststuvap, ax numay tse'e je jáyuda juu' ve'e dukanuja'vidup pan tyajxe'e ñay'amojkijidi. ³³Ax jeppa tse'e je jáyuda juu' ve'e je Alejandro duvaajnjudu. Van'it tse'e je israeejlit jayu duti'tspítsumdi jeja je numay jayu vyinkujk. Tukvinja'vijidu tse'e je Alejandro je kya'aj maat jetse'e y'amo'ottat kux kyukotsuvaampye'e je israeejlit jáyuda jeja je numay jayu vyinkujk. ³⁴Ku ve'e dunuja'vidi jets israeejlit jayu je'e ve'e, van'it tse'e mejtsk hora jo'n makk vyaandi:

—iÑumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip yaja Éfeso!

³⁵Van'it tse'e je jaayva je numay jayu duyak'ama't, jetse'e vyaajñ:

—Éfesovit yaa'tyajta, ípants vine'e dukanuja'vip jets ya éfesovit kajpune'e tukkadaakjup jetse'e du'ix'ijtnit je Diana je chaptajk jets je kunuu'kx tsaaj juu' ve'e jem tsapjootm kadaak? ³⁶Ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e dununkakuvákut. Je'e kajxts atse'e nva'añ jets yaknaxkada'akta je m'aahta je mjootta jetse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e mtonuvaandup.

³⁷Kux ya yaa'tyajta juu' ve'e tuxyakmetsta, ka'ats ya'a ve'e divinkojtspétta je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsa'kimdup, ni ka'a tse'e juu' dumee'tsta joma ve'e yakvinjava yakvintsa'aga. ³⁸Pan nuxa'aavaajnjudup tse'e je Demetrio jets pan pan jatye'e myaattoondup,

va'an tse'e dúnuxa'aada. Je'e kajx tse'e jyeja je tokin payo'yvada jets pan pan jatye'e yakkutojktup, jeja je'e vyinkujkta tse'e dukótstat kakje'e pan ti jatye'e natyuknuxa'ajjidup. ³⁹Pan viijnkts je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup, kojts'óya tse'e dutsak jep kumoon ku ve'e kátsani jetse'e je jayu ñay'amókajadat. ⁴⁰Ka'a tse'e y'oya jets uu'me'e uxuyam nyoojmukumdat n'ajxukumdat. Pan myótudup xa je'e ve'e pan pan jatye'e je maja kutojkun dujayejptup jetse'e xvats'o'vumdat, tso'oxpaatumdap tse'e, kux ka'a xa ve'e tii ti ve'e nvaajnjudap.

⁴¹Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jayu dúnuyjmidu jetse'e ñajkxtinit.

**Ku je Pablo ñujkx jep
Macedonia jets jep Acaya**

20 Ku ve'e ñajxy je yoojmuk je ajxuk, van'it tse'e je Pablo duyaxmujk je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmákki. Van'it tse'e ñachee'njidi jetse'e ñavya'kxjidi. Van'it tse'e ñujkx jem macedóniait y'it jootm. ²Ku ve'e jem vye'na, ooy tse'e dutunkojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, van'it tse'e ñajkxpa jem acáyait y'it jootm. ³Jem tse'e chuuni toojk po'o. Van'it tse'e je barco du'ukpakuvaanni jetse'e jem siiriat y'it jootm vyimpjintnuvat. Ku ve'e dúnuja'vi jets ta ve'e je israeelit jayu du'ukkojtsmókta jets yak'oo'kuvaampye'e, van'it tse'e dúnupaajmtkitfksnuva jetse'e je tyoo' du'avimpjintnuvat, je macedóniait it dutuknajxnuvat.

Ax ve'em tse'e dutuujn.

⁴Mujatyoo'ijidu tse'e je beréait Sópater, je tesalónicait Aristarco, je tesalónicait Segundo, je deerbeit Gayo, je Timoteo, je ásiait Tíquico, jets je ásiait Trófimo. ⁵Je'eda tse'e too'vajktu jets aatse'e x'alix jem Troas. ⁶Ku ve'e ñajxy je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, van'itts aatse'e jem Filipos ntsaa'n jem barco jootm jets aatse'e kumugoxxaaj nmaspaadi je'eda jem Troas. Vuxtojtk xajts aatse'e jem n'ijit.

Ku je Pablo y'ats jep Troas

⁷Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jets aatse'e nnay'amojkiji jets aatse'e je tsapkaaky ntojkva'kxut, van'it tse'e je Pablo duyak'ixpujk je jaanchja'vivatajk. Je kujápit tse'e je Pablo choo'nuva'añ vye'na, je'e kajx tse'e kya'amaajy tso'm jo'n paat. ⁸Jemts aatse'e nnay'amojkiji jep mutoojk nukavyet kujxp joma ve'e vye'na may je ta'kxpa. ⁹Jem tse'e chuuna vye'na ventana am to'k je mootsk ónuk juu' ve'e Eutico duxaaj. Paatjinu tse'e je tsooj ku ve'e je Pablo jek tyunkojtsni, van'it tse'e myanajxy jetse'e kyustajki jem ventana am jep mutoojk nukavyet kujxp. Van'it tse'e duvijtsukti aa'kani. ¹⁰Ku tse'e jep ñukadaakji je Pablo jetse'e yakpojtukji, jetse'e chee'nukji, van'it tse'e vyaajñ:
—Kadi mtsa'agada, joojntykip xa ya'a.

¹¹Van'it tse'e je Pablo pyejtnuva, jetse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky, jetse'e je jaanchja'vivatajk dumaaatkaajy. Ve'em tse'e

dutuujn ax jo'n je Jesús dutuujn ku ve'e je y'ixpajkpatajk jado'k nax dumaat'a'óxidi. Van'it tse'e jyaa'kkajts je kujápit paat. Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni. ¹²Je mootsk ónuk juu' ve'e kustajki, joojntykts je'e ve'e duyaknajkxtini, jot'amaj tse'e nujom tyaandini.

**Ku choo'ndi jep Troas jetse'e
jye'ydi jep Mileto**

¹³Van'itts aatse'e jem barco jootm ntsaa'n jets aatse'e nnujkk jem asoonit kyajpun kajxm, jemts aatse'e je Pablo nmaatnavyaa'tjut kux ve'em aatse'e tunkojtsmúk, tékum je'e ve'e ñujkx. ¹⁴Ku aatse'e nmaatnavyaa'tji jem Asón, van'itts aatse'e nmaatnujkk jem barco jootm jem mitiléneit kyajpun kajxm. ¹⁵Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e je ku'óxit nmajxy jeja quóovit myu'avinkujk, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. Je kumaaxkitts aatse'e nje'y jem Samos. Je kumadookitts aatse'e nje'y jem Mileto. ¹⁶Ka'a tse'e je Pablo jek y'ituvaañ jem ásiat y'it jootm, je'e kajx tse'e kyanujkx jem Éfeso, jatyi ve'e jye'yavaañ jem Jerusalén kux chajkpe'e jetse'e jem duyaknáxut je pentecostés xaaj.

**Ku je Pablo dumukajts pan pan
jatye'e dunuvinténidup vye'na
je éfesovit jaanchja'vivatajk**

¹⁷Ku aatse'e nje'y jem milétovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Pablo dunukejxi pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je jaanchja'vivatajk jem Éfeso. ¹⁸Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunujmidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e vintso atse'e juu' ntuujn nkajts, van'ítani atse'e ve'em nton'ukvaañ nkojts'ukvaañ ku atse'e yaja ásiat y'it jaat nje'y. ¹⁹Nmutoon nmupajkts atse'e je Maja Vintsán je nuu'k aaj je nuu'k joot maat, je jayu atse'e nnuyaaxtu kuxe'e dukakuvakta je Nte'yam je y'ayook; juu'ts atse'e ntoon nkojts, je'e kajxts atse'e je israeejlit jayu ooy xtunyaktsaachpaatti. ²⁰Ax ijtpst ats miitse'e nvaajnidi juu' ve'e mtuk'o'yidup, jeja atse'e je numay jayu vyinkujk jets jep mtujkpta je jayu nyak'ixpajkti, ²¹ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta. Ve'em atse'e nnuujmidi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e vyinmayumpijttinit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajkxtinit, jetse'e dujaanchja'vidinit je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ²²Uxyamts atse'e jem Jerusalén nmujkx, je Espíritu Santo tse'e ats ya nja'vin duvooop, ka'ats atse'e nnujava vintso atse'e jem je jayu xtóndat, ²³je'ejyji atse'e nnuja'vip, pan joma atse'e nnujkk, ve'emts atse'e xnuujma je Espíritu Santo jets je poxuntajk atse'e n'a'ixp jets je tsaachpaatun. ²⁴Ax ni tíats atse'e nkavinmay, ni viinma ats ya njoojntykin, je'ejyji ve'e jets atse'e nyakpooknit je toonk juu' atse'e xtuknuva'ni je Maja Vintsán Jesús, atse'e n'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e too'vajkp tuje'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu

yakvaajñja vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjada.

²⁵Ntukka'amaayduts ats miitse'e anañujoma vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'litta jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax nmuja'vipts atse'e jets ka'a atse'e x'uk'íxtinuvat yaja naxviijn. ²⁶Pan mtsaachpaattinup tse'e xa'ma kajx jyapana miitsta, yaja ats miitse'e mvinkujkta nnaajmada jets ka'a atse'e ntókinat, kux nvaajnjidu xa ats miitse'eda vintso ve'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ²⁷ntuknuja'viduts ats miitse'e nujom juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki, ka'a ve'e tii juu' ats miitse'e nkavaajnjidu. ²⁸Naajkkópkejada viinm jets ix'litta nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e je Espíritu Santo mpaajmjidu jetse'e x'ix'íttat, je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukje'eiju ku ve'e je y'Onuk kyu'oo'kijidi. ²⁹Nnuja'vip xa atse'e jets ku atse'e yaja nko'o'k'ijtnit, mnuje'yajadaps miitse'e je viijnk jayu jetse'e mtónjadat ax jo'n je mu'uk lobo dutonda jo'n je carneeroda. ³⁰Jeja tse'e miitsam m'akujkta jyéjat pan pan jatye'e je jayu je taay dutukyak'ixpáktap, je'e tse'e chóktap jetse'e je Maja Vintsán je jyayu pyanajkxadat. ³¹Mnay'íxjadap tse'e je'e kajxta, jaa'myé'tsta jets toojk joojnt ats miitse'e nunyaaxnup jóvum xaaj jóvum tsooj to'k jado'k ntuk'ixti.

³²Utsta ajchta, uxayamts ats miitse'e mpamda jem je Nte'yam y'am kya'm jets je maja maa'yun maat juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'ets je'e ve'e je ayook juu' ve'e je jayu yakvaajnijp jetse'e

y'o'yixju jetse'e dumakkpaamnit je mjootta je mja'vinda, ve'em tse'e xjajejptinit je puk jem tsapjootm maat nujom je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam apuk pyaam jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu. ³³Ka'a atse'e tunnas'ayova je viijnk jayu je myeen ukpu je viijnk jayu je vyit je xyox. ³⁴Va'ajts xa miitse'e xnujávada jets ya nka'ajam atse'e ntuktoon jetse'e jyeji juu' atse'e xka'ijtji jets juu' ve'e ka'ijtuxjudu ats je nmujatyoo'da. ³⁵Ve'emam xa ats miitse'e ntukyak'ixpakta jetse'e je jayu tyónut jetse'e yakputákadat pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup, jetse'e yakjaa'myé'sut juu' ve'e je Maja Vintsán Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ: "Nuyojk tse'e je xoonduk joot njajejpumda ku ve'e je jayu nmo'yumda juu' jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu juu' xmo'yumda."

³⁶Ku ve'e ve'em vyankujx, van'it tse'e kyoxkténidi je Pablo jets nujom je'eda, jetse'e chapkojstsi. ³⁷Ooy tse'e anañujoma dutunnuyaaxti je Pablo, jetse'e dutsee'ndi, jetse'e dutsoo'kxti, ³⁸ooy tse'e tyuntsaachvinmapyajkti kux ve'eme'e ña'muxjada jets ka'a ve'e du'uk'íxtinit yaja naxviijn. Van'it tse'e ojts dúnasvo'vidini joma ve'e je barco.

Ku je Pablo ñujkx jep Jerusalén

21 Ku aatse'e nmasaak je jaanchja'vivatajk jem Mileto, van'itts aatse'e nnujkk jem barco jootm ix jatyu'v jets aatse'e nje'y joma ve'e je it duxaaja Cos. Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem Rodas. Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e Pátara nnujkk. ²Jemts

aatse'e Pátara mpaaty to'k je barco juu' ve'e jem feníciat y'it jootm tso najkxp, je'ets aatse'e xyaknajkx. ³Mpaa'najxts aatse'e jem Chipre, anajts aats je'e ve'e nmasaak, jets aatse'e nuujkx jem siiriat y'it jootm. Jemts aatse'e nje'y tiirovit kyajpun kajxm, je'e kajx ku ve'e jem je barco je tsum dumas'okut. ⁴Van'litts aatse'e n'ixti je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem, je'ets aatse'e nmaattsuunidu vuxtojtuk xaaj. Ax je'eda tse'e je Espíritu Santo kajx dunuujmidu je Pablo jets ka'a ve'e ñajkxut jem Jerusalén. ⁵Ku ve'e ñajxy je vuxtojtuk xaaj, tsoo'nnuts aatse'e. Nujom je jaanchja'vivatajk maat je y'ónukta je ñuda'axta, je'ets aatse'e ojts xnasvo'vidini jem kajpun pa'am. Jemts aatse'e nkoxkteni jets aatse'e ntsapkajts.

⁶Van'litts aatse'e xnuujmidini:

—Dioose'e mmaadajadap.

Jets aatse'e n'atsoovdinuva:

—Nay ve'empa miitsta, Dios maate'e mtaandini.

Van'litts aatse'e jem barco jootm ntajki jets je'e ve'e vyimpjittini jem tyak'am.

⁷Van'litts aatse'e ntsaa'n jem Tiro jets aatse'e nje'y jem Tolemaida. Ku aatse'e je barco ntukvaach, van'litts aatse'e nkojtspaa'lkx je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda, jets aatse'e nmaatxanajxti. ⁸Je ku'óxitts aatse'e ntsoo'nnuva jets aatse'e nje'y jem cesaréait kyajpun kajxm. Jemts aatse'e nuujkx je Felipe tyak'am, to'k je'e ve'e juu' ve'e je jayu duvaajnjip je oy kats je oy ayook, je'e ve'e nuto'k je

nuvuxtojtuk yaa'tyajkta juu' ve'e yakvinkoondu jetse'e duputákadat je kukátsivada. Jemts aatse'e nmataajñ. ⁹Je Felipe, numaktaaxk tse'e je ñaax, tum kiixuta'ax je'e ve'eda, je'e tse'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook. ¹⁰Ku aatse'e mejtsk toojk xaaj jem nve'na, van'it tse'e jye'y to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Agabo je'e ve'e xyaaj, jemts je'e ve'e Judea chaa'n. ¹¹Je'ets aatse'e ojts xku'ix. Van'it tse'e dukaa'n je Pablo je tyiintsóm jetse'e ñatyukkatsoojmji ñatyukpaktsoojmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e vya'añ je Espíritu Santo jets jeme'e Jerusalén je israeejlit jáyuda jidu'um dutsómdat pan pan ya'a ve'e jye'e ya tiintsóm, jetse'e jem je viijnk jayu kya'm dupámdat.

¹²Kuts aatse'e n'amotunajxy, van'litts aatse'e je Pablo nmunoo'kxtk jets ka'a ve'e ñajkxut jem Jerusalén. Munoo'kxtkjduva tse'e je cesaréait jayu. ¹³Ax jidu'um tse'e je Pablo y'atsaajv:

—¿Tyajxse'e mya'axta jets atse'e xyaktsaachvinmapyakuva'anda? Pan vaamp xa ve'e je Maja Vintsán Jesús, nnayja'vijinuups atse'e jets atse'e n'oo'kut je'e kajx jem Jerusalén, ka koojyape'e jets atse'e nyaktsómut je'e kajx.

¹⁴Ax kuts aatse'e xka'o'yixju jets aatse'e nnaaxkótsut, van'litts aatse'e nmasookni. Jidu'umts aatse'e nvaajñ:

—Va'an ve'em dutunju pan vintso ve'e je Maja Vintsán dutsak.

¹⁵Van'litts aatse'e nnay'apaajmtkiji jets aatse'e nuujkx jem Jerusalén.

¹⁶Xmujatyoo'iduts aatse'e je cesaréait jaanchja'vivada jem je Mnasón tyak'am paat, chípreit yaa'tyajk je'e ve'e juu' ve'e jékani dujaanchja'vi'ukvaan je Jesucristo, je'ets aatse'e xyakmatánup.

Ku je Pablo ojts duku'ix je Santiago

¹⁷Ku aatse'e nje'y jem Jerusalén, va'ajts xoojntkpts aatse'e je uts je ajch maat je uts je tsa'a xkuvajkti. ¹⁸Je ku'óxitts aatse'e je Pablo ojts ntukmaatku'ix je Santiago, jempa tse'e vye'nada nujom pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Jerusalén. ¹⁹Van'it tse'e je Pablo kyojtspo'o'kxjidi jetse'e tyukmumaajntykjidi ti jatye'e je Nte'yam tyoon je'e kajx joma ve'e ka je israeejlit jáyuvapta. ²⁰Ku ve'e du'amotunajxti, yakmájidu yakjaanchiduts je'e ve'e je Nte'yam. Van'it tse'e je Pablo dunuujmidi:

—M'ixp xa mitse'e jets miijl ámani ve'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ax nujom tse'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e yakkutyónut je Moisés je pyava'nun. ²¹Ta tse'e je kats dumótuda jets je'e mitse'e mtuk'ixp je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsuunidup joma ve'e duka'itjootmada, ve'eme'e xnuujma jets ka'a ve'e dumajapámdat juu' ve'e je Moisés pyavaan, ka'a ve'e dupaajmjadat je ixta'nun je y'ónukta, jets ni ka'a ve'e dutóndat ax jo'n je israeejlit jayu je kyostuumbreda. ²²¿Tise'e yaktónup? Nay'amókajadap xa n'ite'e je numay jayu ku ve'e

dumótudat jets yaja mitse'e tumje'ya. ²³Nuyojk oy xa ya'a ve'e xtónut. Jeja xa ve'e yaja aats maat numaktaaxk je yaa'tyajk juu' ve'e je vaanduk dupaamdu je Nte'yam maat. ²⁴Maatnajkxtats n'it jetse'e xmaatnaajkva'atsjadat. Mits tse'e mkujóyup je tánuk jets juu' jatye'e tsojkjup jetse'e yakyóxut jep maja tsaptujkp, ve'em tse'e y'o'yixjadat jetse'e yakkukee'pstat. Pan mtuump tse'e ve'em, van'it tse'e je israeejlit jayu dunujávadat jets ka'a mitse'e ve'em mjátuka ax jo'n je kats dumótuda, je'e ve'e jets viinme'e xkutyún juu' ve'e je Moisés pyavaan. ²⁵Ax pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup, nnuja'yiduts aatse'e jets ka'a je'e ve'e dutivinmáydats, je'ejeji ve'e tyóndap jetse'e dukaja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, jetse'e dukaja'kxtat je nuu'pun, jetse'e dukaja'kxtuvat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsu'm'oo'kp, jetse'e ni pana je kats dukatukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyaye'jptup.

**Ku je Pablo yakmajch
jep maja tsaptujkp**

²⁶Van'it tse'e je Pablo dumaatnujkk je numaktaaxk yaa'tyajkta. Je ku'óxit tse'e dumaatnaajkvats'ukvaajnidi. Van'it tse'e tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e du'avánat vin'ite'e kyukáxat je xaaj ku ve'e ñaajkva'atsjada, je'e ve'e ku ve'e je yax dupámdat kakje'e.

²⁷Ax kaxuvaannup tse'e je vuxtojtuk xaaj vye'na ku ve'e

ñaaikva'atsjada, van'it tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ásiait y'lit jootm tsoo'ndu, je'e tse'e du'ixtu je Pablo jep maja tsaptujkp. Van'it tse'e nujom je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti, je'e tse'e je Pablo dumajsttu ²⁸jetse'e makk vyaandi:

—iIsraeejlit jáyuda, putákada aats! Ya'a xa ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e nujom je it dutukvittp jetse'e je numay jayu duyak'ixpuk, ve'em tse'e dutuk'ix juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je jaanchja'vin juu' uu'me'e njayejpumdup, ni ka'ats je'e ve'e dupaatpa du'akeeguiva maat je Moisés je pyava'nun ukpu je vintsa'kin juu' ve'e nmo'yumdup ya maja tsaptajk. Ax ka je'ejyap tse'e, ta xa ve'e duyaktajkiva yaja maja tsaptujk pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e tuduyakvintsa'kintóki ya it.

²⁹Je'e kajxele ve'em vyaandi kux y'ixtu ve'e je Pablo ku ve'e jem kajpun jootm dumaatve'na je Trófimo, to'k je éfesovit jayu. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets je Pablo ve'e yaktajkiju jep maja tsaptujkp.

³⁰Ku ve'e yoojmukti y'ajxukti nujom je jayu, van'it tse'e noomp je Pablo dununajkxti. Van'it tse'e dumajstti jetse'e duvaa'mpítsumdini jep maja tsaptujkp. Ku tse'e duvaa'mpítsumdi, van'it tse'e je tsaptajk duyak'atojkti.

³¹Yak'oo'kuvaandinup tse'e vye'na ku ve'e je kats dumotu je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jets yoojmuktup ajxuktupe'e nujom je jayu jem Jerusalén. ³²Van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je tyojpada

jets je'eda pan pan jatye'e dunuvintsánidup numókupx jaty je tojpatajkta, jetse'e noomp ñajkxti joma ve'e je jáyuda. Ku tse'e je jayu du'ix je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk maat je tyojpada, van'it tse'e dutsii'k'atúvidi je Pablo. ³³Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán je Pablo duvinkunajkxi jetse'e duyakjamyajtsji, jetse'e duyakjachoojmji mejtsk je cadena maat. Van'it tse'e du'amotutuvi pan pane'e je Pablo jets pan ti ve'e tudutún. ³⁴Ax makk tse'e je jayu kyotsta, kojtsp tse'e to'k kojtsp tse'e jado'k, je'e kajx tse'e kya'o'yixju je tojpatajk je vyintsán jetse'e juu' duvinmótuvut. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyavijtsji joma ve'e je tojpa chaanada. ³⁵Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je escalera, van'it tse'e je Pablo je tojpa pyatsaajmjidi kux yak'oo'kuvaajnjupe'e je numay jáyuda. ³⁶Jidu'um tse'e makk vyaandi:

—iVa'an du'aa'ku!

Ku je Pablo ñakyukojsji jeja je numay jayu vyinkujk

³⁷Ku ve'e je Pablo duyaktakavaandi jep joma ve'e je tojpa chaanada, van'it tse'e dunuujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk:

—¿Nvaat ats mitse'e nmukótsut?

Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsoojvji:

—¿Tis, mkajtsp mitse'e je griego aaj? ³⁸¿Ka je'ep mitse'e to'k je egítovit jayu juu' ve'e je jayu duyakpojtuik jetse'e numaktaaxk miijl je yakjayu'oo'kpa duyaknujkk joma ve'e je jayu kyatsuuna?

³⁹Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:
—Israeejlit jayu xa atse'e, jem
atse'e Tarso nkukajpuna, ñumájip
tse'e je kajpun jem cilíciat
y'it jootm. Toojnik ats to'k aaj
je maalyun jets atse'e ya jayu
dumukotsta.

⁴⁰Masookju tse'e je tojpatajk
je vyintsán. Ténip tse'e je Pablo
vye'na jeja escalera kujx, van'it
tse'e je kya'aj maat je numay jayu
duyak'ama't. Ku tse'e y'amotkajxti,
van'it tse'e dutukmukajts je hebreo
aaj. Jidu'um tse'e dunuujmi:

22 —Nmu'israeejlit
jáyuda, mújit jayutajkta,
amotunaxta juu' atse'e
nkotsuvaampy.

²Ku ve'e du'amotunajxti jets
je hebreo aaj ve'e myukótsjada,
jaa'k'amot'tu tse'e. Van'it tse'e je
Pablo jyaa'kvaajñ:

³—Israeejlit jayu xa atse'e. Jem
atse'e Tarso nke'x, jem cilíciat y'it
jootm. Ax yájats atse'e Jerusalén
tunyee'k, je Gamaliel atse'e
xyak'ixpajk, ve'em atse'e pu'ukam
xtuk'ix xtuknuja'vi je njujpit
jáyuvamda je pyava'nun. To'k aaj
to'k joot atse'e je Nte'yam nmutún
nmupuk, ve'em ax jo'n miitsta
uxyam je Nte'yam xmutonda
xmupakta jo'n. ⁴Njomtoondup
ntitoondup xa atse'e y'ijt pan pan
jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup
jets atse'e n'ix vintso ve'e y'oo'ktat.
Nyakjamyajtsjuduts atse'e je
yaa'tyajk jets je ta'axtajk, jets atse'e
nyakjapyoxuntakpaajmjidi. ⁵Je
tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta jets nujom je jáyuda juu'
ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp,
ñuja'vidupts je'e ve'e oy jets je'e

atse'e xmooydu je nak jets atse'e
ntukkatákadat je nmu'israeejlit
jáyuvamda juu' ve'e tsuunidup jem
damaascovit kyajpun kajxm. Je'e
atse'e jem najkx n'ixtada pan pan
jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup
jets atse'e kunyakmejtsti yaja
Jerusalén jetse'e kuchaachpaatti.

**Ku je Pablo dumaajntyk vintso ve'e je
Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ**
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶Ax jemts atse'e n'uknunuujkx
vye'na, jeena tse'e too' aajy, je
damaascovit kajpun mutámami, kujk
xaaj jo'n, van'itts atse'e tun to'mayji
je tsapjootmit ajajtk ooy xtunnujaj
xtunnutu'kx. ⁷Van'itts atse'e
nnaxvipp jets atse'e n'amotunajxy
to'k je ayook juu' ve'e vaan: “Saulo,
Saulo, ¿tyajxts atse'e tso'oxpúk?”
⁸Van'itts atse'e n'amotutuvi: “¿Pants
mitse'e?” Van'it tse'e y'atsaajv:
“Je Jesús xa atse'e, je nazarétit
jayu juu' ve'e mtuntso'oxpujkp.”
Jidu'umts atse'e xnuujmi. ⁹Je'eda
juu' atse'e nmaatve'nidup, y'ixtuts
je'e ve'e ku atse'e ooy xtunnujaj
xtunnutu'kx, jetse'e cha'kidi, ax
ka'a tse'e duvinmótudi je ayook
juu' atse'e xtukmukojs. ¹⁰Van'itts
atse'e nvaajñ: “¿Tis atse'e ntónup?,
Maja Vintsán.” Van'itts atse'e je
Maja Vintsán xnuujmi: “Pojtuku
jets najkxu jem Damasco, jem tse'e
myakvaajnat nujom pan ti ve'e
mtónup.” ¹¹Xyakviintsits atse'e ku
atse'e je ajajtk n'ix, je'e kajxts atse'e
xmajtsti je nmujatyoo' yam ats
nka'm jets atse'e pavits xyaknajkxti
jem Damasco.

¹²Jem tse'e vye'na to'k je jayu
juu' ve'e Ananías duxaaj, vyinja'vip

vyints'a'kipts je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, oñukojsijidupts je'e ve'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem Damasco. ¹³ Je Ananíasts atse'e ojts xku'ix. Ku ve'e jy'e'y, van'litts atse'e xnuujmi: “Uts Saulo, vin'ixpajknuva.” Tun játyjiits atse'e nvin'ixnuva jets ats je'e ve'e n'ix. ¹⁴ Van'litts atse'e xnuujmi: “Je Nte'yam, juu' ve'e je njujpit jáyuvamda vyinja'vidup vyints'a'kidup y'ijit, je'e tse'e mvinkoojnju jetse'e x'ixut je Jesús, tuv je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin, jetse'e x'amotunáxut ku ve'e viinm kyótsut. ¹⁵ Mpaajmjap mits je'e ve'e je tuvakojsun je'e kajx jeja nujom je jayu vyinkujk, jetse'e x'avánat juu' ve'e tux'ix tuxmotu. ¹⁶ ¿Ax tits mitse'e m'a'ix? Pojtuku jets napetu, amótuvu je Nte'yam jetse'e je mtokin mtuknuvaatsjinit.”

Ku je Pablo du'ava'ni vintso ve'e yaktuknukejx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹⁷ Ku atse'e nvimpijt yaja Jerusalén, tsapkojspts atse'e nve'na jep maja tsaptujkp, ¹⁸ jets atse'e xyak'ix je Maja Vintsán, jets atse'e xnuujmi: “Jatyji ve'e mpítsumut yaja Jerusalén, ka'a ve'e yaja je jayu dumajapámdat juu' ve'e mkajtsp ats kajx.” ¹⁹ Van'litts atse'e nnuujmi: “Maja Vintsán, oy xa ya'a ve'e dunujávada jets najkxp atse'e n'ijit jep tsaptujkp, jets atse'e nyakjamyátsjada pan pan jatye'e mitse'e mjaanchja'vijidup, jets atse'e nyakjapyoxuntakpámjada, jets atse'e nyakjavyópjada. ²⁰ Ku

ve'e je Esteban y'aa'k, je'e juu' ve'e je tuvakojsun dupaam mits kajx jeja je numay jayu vyinkujk, jemts atse'e nténiva vye'na, n'oyja'vits atse'e ku ve'e duyak'oo'kti, ats tse'e n'ix'ijit je vyitta pan pan jatye'e duyak'oo'ktu.” ²¹ Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: “Najkxu, ntuknukéxtaptsp ats mitse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.”

Ku je Pablo jem je tojpa kya'm tyaaññ

²² Je vaatji tse'e je Pablo yak'amotunajxy. Van'it tse'e makx vyaandinuva:

—iVa'an du'aa'ku! iKa'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e y'ukjoojntykininit!

²³ Makk tse'e jyaa'kkojtsi, jetse'e je vyit dujeendi jetse'e du'ojtkti, jetse'e je naax dutsajvinvajti jetse'e jyajk, kux makx aa'ke'e dutunmu'ékjada je Pablo.

²⁴ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e duyakjatyajkiju je Pablo jep joma ve'e je tojpa chaanada. Jep tse'e du'ukyakyavyopuvaajni kux je'e ve'e chojk jetse'e je Pablo du'avánat pan tyajxe'e je numay jayu makx vyaandi, pan tyajxe'e makx cho'oxpákjada. ²⁵ Tsúmani tse'e je Pablo vye'na jetse'e yakvópút, van'it tse'e dunuujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk:

—¿Yakjatype'e je pava'nun jetse'e xvóptat to'k je rómaít jayu pan ka'anume'e yaktokimpayo'oy?

²⁶ Ku ve'e du'amotunajxy je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, van'it tse'e ojts duvaajña je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip

numiijl je tojpatajk. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Tun ixu juu' ve'e mtonuvaampy, kux rómaít jáyudam xa ya'a ve'e ya yaalt'ya'jk.

²⁷Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dununajkx je Pablo jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tyúvame'e jets rómaít jayu mitse'e?

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e.

²⁸Van'it tse'e je tojpa vyaannuva:

—Va'ajts tsóvax xa atse'e xpítsumji jets atse'e nromaitjáyuva.

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je nke'xtkun kajxts atse'e rómaít jayu.

²⁹Van'it tse'e dvinva'kvaatsti je'eda pan pan jatye'e je Pablo du'ukvopuvaandu; tsá'ki tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk ku ve'e dunuja'vi jets rómaít jayu je'e ve'e je Pablo jets je'e ve'e duyakjachoojmju.

Ku je Pablo dvinveni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

³⁰Je ku'óxit tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e duyakjamyukéjiju je Pablo kux je'e ve'e ñujavavaampy pan ti ve'e yaktukkumajtsip. Je'e kajx tse'e duyaknay'amojkiji je tee' je ñuvintsantajk maat nujom pan pan jatye'e dunumájidupap jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyítsumji joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e duyakjañajkxji jeja je tsaptujkpit jayu vyinkujkta.

23 Van'it tse'e je Pablo dvin'ix je'eda pan pan

jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, jetse'e dunuujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e ti nnatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk xuyam paat.

²Van'it tse'e je tee' Ananías juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e dutukpavaan pan pan jatye'e je Pablo paa'ténijidup jetse'e du'akupa'kxadat. ³Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—iJe Nte'yam xa mitse'e myaktsaachpaa'tjup! Ve'em xa mitse'e ax jo'n to'k je ne'ev juu' ve'e poo'p, ka'a tse'e kye'ex pan ti ve'e jep akujkp. ¿Je'e kajx mits je'e ve'e mtsuuna jetse'e mnatyijju jets atse'e xtokimpayo'oyut ax jo'n je Moisés je pyava'nun? ¿Ax tyajxts atse'e xyakjay'akupa'kxava'añju?, ka'a xa ve'e ve'em pyuma jep je Moisés pyava'nun kujxp.

⁴Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e je Pablo dupaa'ténidup:

—¿Ve'eme'e xvinkojtspét ya tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e je Nte'yam dumutún dumupuk?

⁵Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e nnujava jets tee'dam ya'a ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka'a tse'e xko'oñukótsadat pan pan jatye'e myakkutojkxjudup.”

⁶Van'it tse'e je Pablo je nuja'vin dupujk jets jeme'e juu' ve'e je saduceotajk jets jeme'e juu' ve'e je fariseotajk, je'e kajx tse'e jidu'um makx vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, fariseo xa atse'e, fariséovats atse'e

je chaan je kyooj. Je'e kajxts atse'e nyaktokimpayo'oy kux njaanchja'vip atse'e jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajka.

⁷Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk ñakyojtsvintsov'ukvaajnidi, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dujayepti.

⁸Ve'eme'e je saduceotajk vya'anda jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, jets ka'a ve'e pan ángeles, jets ka'a ve'e pan ko'oyjáyuvap; ax je fariseotajkta, jyaanchja'viduyps je'e ve'e jets jeme'e je ángeles, jets jeme'e je ko'oyjáyuvap, jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajk. ⁹Van'it tse'e makk ñañe'mjidi, jetse'e tyénidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e fariséoda, jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa aats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja. Jets pan je ángeles ijk ya'a ve'e tumyukatsju, kadi je Nte'yam ntso'oxpajkumda — jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁰Ax nuyojk makk tse'e ñakyojtsvintsoojvjidi. Tsa'kipe'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk kux ku ve'e je Pablo makk duyaktsaachadat. Je'e kajx tse'e dunukejxi je tyojpatajk jetse'e jep duyakpítsumdat jetse'e duyaknajkxtinuvat joma ve'e je tojpa chaanada.

¹¹Je tsooj tse'e je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Pablo, jot'amaja. Ve'em ax jo'n je tuvakojsun tuxpum ats kajx yaja Jerusalén, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e ve'em najkx je tuvakojsun xpaampa ats kajx jem Roma.

Ku je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti

¹²Je ku'óxit tse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Va'an je Nte'yam xyaktsaachpaatumda pan ka'yumdup ookumdupe'e ku ve'e je Pablo kya'aa'kna.

¹³Nuvujxtkupx naxye'e je yaa'tyajka juu' ve'e ve'em vaandu.

¹⁴Van'it tse'e ojs du'ixta je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e vyaandi:

—Ta xa aatse'e nva'añ jets ka'ajam aatse'e nkáyut n'oo'kut vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan ntuumps aatse'e ve'em, va'ants aatse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatni.

¹⁵Najkxtats n'it miitse'e jets pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, najkxu x'amótuda je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jetse'e kep duyakmétsut je Pablo, je'e ve'e mtuk'akótstap jets mjaa'knujavavaandupe'e ti je'e ve'e tyoon. Apaamdukanits aatse'e nve'nat jeja too' aajy jets aatse'e nyak'oo'kut.

¹⁶To'k je mix ónuk juu' ve'e je Pablo du'ámip je tyaak kajx, je'e tse'e dumotu ti ve'e tyonuvaandup. Van'it tse'e ñujkx joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e duvaajnji je Pablo.

¹⁷Van'it tse'e je Pablo dunukejxi to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, jetse'e dunuujmi:

—Yaknajkxu to'k aaj ya mix ónuk joma ve'e je tojpa juu'

ve'e dúnvintsánip numiijl je tojpatajk, kux jepe'e juu' ve'e tyukmukòtsuvaampy.

¹⁸Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónuk dumaadi jetse'e dúnuijmi je tojpa juu' ve'e dúnvintsánip numiijl je tojpatajk:

—Je Pablo juu' ve'e nmajtsumdu, je'ets atse'e tuxnuujma jets atse'e ya mix ónuk nmaatmínut kux jepuke'e juu' ve'e mtukmukòtsuvaajnjup.

¹⁹Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónuk dumajts jem kya'm jetse'e apuk duvaajv, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tits atse'e xtukmukòtsuvaamp?

²⁰Van'it tse'e je mix ónuk y'atsaajv:

—Ta xa ve'e je israeejlit jayu dukojtsmókta jetse'e myaknaajmat jets kepe'e xyaknajkxut je Pablo joma ve'e ñay'amókajada pan pan jatye'e dúnunmájidup jep tsaptujkp. Ax je'e tse'e tyuk'akótstap jets jyaa'knujavavaandupe'e pan ti ve'e je Pablo tyoon. ²¹Kádits xjaanchjáva, kux naxy je'e ve'e nuvujxtkupxta je yaa'tyajk y'a'íxtat jeja too' aajy. Ta xa ve'e vya'anda jets ka'ajam je'e ve'e kyáydat y'oo'ktat vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan tyoondupts je'e ve'e ve'em, y'amótuduts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e yaktsaachpaatjidinit. Je'e'jyji tse'e y'a'íxtup pan vintso mitse'e mva'añ.

²²Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dupakejxnu je mix ónuk jetse'e dúnuijmi jets ni pana ve'e dukavaajnjat jets távani ve'e du'avana.

Ku je Pablo yakpakejx jeja je yakkutojka Félix vyinkujk

²³Van'it tse'e dúnukejxi numejtsk je tyojpa juu' ve'e dúnvintsánidup kakmókupx jaty je tojpatajk jetse'e dutukpavaajñ jetse'e du'apaamdúkadat numejtsk mókupx je tojpada juu' ve'e tékum, nutoogupxuk majk juu' ve'e jem caballo ni'kxmda, jets numejtsk mókupx juu' ve'e je lansa dupakajtup, ve'em tse'e ñajkxtat jem cesaréait kyajpun kajxm koo'ts taaxtojtuk yaaxp.

²⁴Yakjay'apaajmtkiju tse'e je caballo juu' ve'e je Pablo tyuktsaanap jetse'e dupavaajñ jetse'e makkatsots je Pablo duyaknajkxtat jeja je yakkutojka Félix vyinkujk.

²⁵Tyukmukejxidú tse'e je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: ²⁶“Ats, je Claudio Lisias, nvinkukojtsip ats mitse'e, ñumájiva yakkutojka Félix. ²⁷Je israeejlit jayu ve'e dumajtstu ya yaa'tyajk jetse'e du'ukyak'oo'kuvaandi. Ku atse'e nnuja'vi jets rómaít jayu ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaadi je ntojpatajk jets aatse'e ojts nyaktsa'ak.

²⁸Nnujavavaampyts atse'e pan ti ve'e tyukkuyak'oo'kavaandup, je'e kajxts atse'e nyaknujx jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dúnunmájidup jep tsaptujkp.

²⁹Je'edam tse'e tyuknuxa'aidup je kats juu' ve'e je'e je pyava'nun kajxta. Ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega jets ya'a ve'e y'oo'kut, ni je'e jetse'e pyoxuntaktsaanat.

³⁰Nnuja'vi atse'e jets y'ukkojtsmojkú ve'e je israeejlit jáyuda jetse'e kuduyak'oo'kti, je'e

kajx̄ts ats mits ya'a ve'e ntuknukex. Tats ats je'e ve'e nnaajmada jets jeja ve'e mits mvinkujk najkx dukotsta pan ti ve'e tyukts'o'xpajktup. Vanxupjits je'e ve'e juu' ats mitse'e ntuknuja'yip. Je nnavyaatumjut."

³¹ Van'it tse'e je tojpa duyaknajkx̄ti koo'ts je Pablo jem Antipatris, ve'em ax jo'n yaktukpavaandi. ³² Je ku'oxit tse'e vyimpijttini je tojpatajk juu' ve'e tekum; pan pan jaty tse'e jem caballo ni'kxmda, jyaa'kmaatnajkx̄tu tse'e je Pablo. ³³ Ku ve'e jye'ydi jem Cesarea, van'it tse'e dumooydi je nak je yakkutojkpa jetse'e dutukkatajkidi je Pablo. ³⁴ Ku ve'e je yakkutojkpa je nak dukojtskujx, van'it tse'e du'amotutuvi je Pablo pan jomit jayu je'e ve'e. Ku ve'e dunuja'vi jets ciliciait jayu je'e ve'e, ³⁵ van'it tse'e dunuujmi:

—Van'it xa ats mitse'e n'amotunaxut ku ve'e myetstat pan pan jatye'e mnuxa'a'ijidup.

Van'it tse'e dupavaajñ jetse'e yakpamut joma ve'e yak'ix'itut jem tajkm juu' ve'e ijt je yakkutojkpa Herodes jye'e.

Ku je Pablo dūvinteni je Félix

24 Kumugoxxaaj tse'e je Ananías, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je'y jem Cesarea maat je israeejlit je myujit jáyuda jets to'k je kojtsaava juu' ve'e Tértulo duxaaj, je'e tse'e najkx̄tu jeja je yakkutojkpa vyinkujk jetse'e dunuxa'a'adat je Pablo. ² Ku ve'e duyakje'ydi je Pablo, van'it tse'e

je Tértulo nuxa'a'iji. Jidu'um tse'e dunuujmi je Félix:

—Numájiva yakkutojkpa, mits kajx xa aatse'e n'it oy joot, ka'a ti muvaampa ka'a ti tso'oxpajkpa, oy tse'e ntsuunimda kuxe'e aats xyakkutujkja je vijin je kejun maat. ³ Numájiva Félix, ooyts aatse'e ntunkejxtuk ya maa'yun juu' aats mitse'e xtoojnjip. ⁴ Ax ka'ats ats mitse'e nyak'atanuva'añ jek, je'e kajx̄ts aats mitse'e nmunoo'kxtuk jets aatse'e to'k mejtsk aaj xkats'amotunaxut. ⁵ Ve'em aatse'e mpaa'ty jets yaknacho'oxpajkjup ya'a ve'e je jayu. Nujom pan vinxupe'e je it je naax joma ve'e je israeejlit jayu chaanada, ve'em tse'e je jayu duyaknapyajkva'kxyju, ñukuvajkip tse'e je jáyuda juu' ve'e yaktijtup nazaréit jáyuda. ⁶ Y'ukyavintsá'kintokiyuvaan tse'e je maja tsaptajk, je'e kajx̄ts aatse'e nmajch jets aatse'e ntokimpayo'oyut ax jo'n aats je mpava'nun vya'añ. ⁷ Ax je tojpa juu' ve'e Lisias duxaaj, juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dutuktajki jets aatse'e akee'y xpajkji, ⁸ jetse'e vyaajñ jets pan pan jaty aats ya'a ve'e nnuxa'a'ip, jets yaja aatse'e nmétsut mits mvinkujk. Viinm tse'e m'o'yixju jetse'e x'amotutuvat, ve'em tse'e xnujávat jets tyúvam je'e ve'e juu' aatse'e ntuknuxa'a'ip. ⁹ Je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ve'nidup, ñukojtspejt̄tu tse'e je Tértulo je y'ayook, ve'eme'e vyaandi jets ve'emam je'e ve'e. ¹⁰ Van'it tse'e je yakkutojkpa je Pablo dutukvinja'vi jetse'e kyótsut. Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—N'oyja'vip atse'e jets atse'e nnakyukótsjut yaja mits mvinkujk, kux nmuja'vinup atse'e jets may joojntani mitse'e myakkutojkipatsuuna yaja naxkujx kajpun kujx. ¹¹Pan mtsajkp, m'o'yixjupts mitse'e jetse'e xnujávát jets uxyaanume'e makmejtsk xaaj y'it atse'e nje'ya jem Jerusalén, je Nte'yam atse'e nvinjavavaan nvintsá'agavaan, ¹²ka'ats atse'e pan nmaatnakyojtsvintsoojvji, ni ka'ats atse'e je jayu nyakyoojmuk nyak'ajxuk jep maja tsaptujkp, ni jem kajpun jootma. ¹³Ka'a xa ya'a ve'e y'o'yixjada jetse'e dutuk'íxtat jets tyúvam je'e ve'e juu' atse'e xtuknuxa'aidup. ¹⁴Ax juu'ts atse'e nkuvujkp, je'ets je'e ve'e jets nvinja'vip nvintsá'kip atse'e je Nte'yam, juu' ve'e aats je njujpit jayu vyinja'vidup vyintsá'kidup y'ijit, je Jesús je tyoo' atse'e nyo'oy, juu' ya'a ve'e tyijitup viijnk xipajkun, kux njaanchja'vip atse'e nujom juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ¹⁵Ve'emts atse'e je Nte'yam njaanchjáva ax jo'n ya'ada, njaanchja'vivapts atse'e jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta, ve'em tse'e juu' ve'e tuv jáyuvídu joojntykídu, nay ve'empa tse'e juu' ve'e jomjáyuvídu tijáyuvídu jetse'e jyomjoojntykídi tyijoojntykídi. ¹⁶Je'e kajxts atse'e juu' ntun vintso atse'e ti nkanatyukjávajat jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja je jayu vyinkujk. ¹⁷May joojnt atse'e n'ijit joma viijnk it viijnk naax, van'litts atse'e nvimpijtnuva jem Jerusalén,

nmo'ovaampyts atse'e je ayooova jayu je putajkin, nay ve'empats atse'e n'ukpamuvaajñ je yax. ¹⁸Je'ets atse'e ntuump vye'na ku atse'e jep maja tsaptujkp xpaatti je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Asia tsuunidup, távani atse'e nnaajkva'achju vye'na, ka je numay jayu maatap, jets ka'a ve'e je jayu yoojmukti y'ajxukti. ¹⁹Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it, tukkadaakjudupts je'e ve'e jetse'e yaja kuy'litta pan pan jaty atse'e x'ixtu jep maja tsaptujkp jets atse'e xnuxa'aadat. ²⁰Pan jep tse'e ats je ntokin kuy'it, va'ants ya'ada juu' ve'e yájada dunukotsta pan ti tokin atse'e xpaatjidu ku atse'e nve'na jeja je'e vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ²¹Ukpu nunjajtp tse'e jetse'e jem je jáyuda juu' ve'e vaandup jets njajejpp atse'e je tokin ku atse'e mak'k jidu'um nvaajñ jeja je'e vyinkujkta: “Je'e xa ats miitse'e xtuktokimpayo'ydup kuxe'e ats njaanchjáva jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta.”

²²Ku ve'e je Félix du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ jets ux'ooknume'e je Pablo dujaa'ktokimpayo'oyut, kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e dujaanchjávada pan pan jatye'e je Cristo dupanajxtup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ve'e myétsut je tojpatajk je vyintsán juu' ve'e Lisias duxaaj, van'litts atse'e njaa'knujávát vintso ve'e ya mkats xyak'íxuvada.

²³Van'it tse'e je Félix dupavaajñ to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip

numókupx je tojpatajk jetse'e je Pablo dujaa'kyakjay'ix'ítjut jetse'e du'itumo'ot pan pan jatye'e myaatnayja'vijup jetse'e kyu'íxjut jetse'e pyattónajat.

²⁴ Vee'n tse'e je it ñajxy ku ve'e jye'y je Félix maat je ñuda'ax Drusila, israeejlit ta'axtajk je ve'e y'íjt, van'it tse'e je Félix dunukejxi je Pablo jetse'e je Pablo vya'nuxji vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. ²⁵ Ku ve'e je Pablo du'ava'ni je tuv joojntykin, je nay'akuvaan'in, jets je tokin payo'yun juu' ve'e miinnup, tsa'kipajk tse'e je Félix jetse'e vyaajñ:

—Nvaatani vanxup. Ku atse'e je tiempo njayéput, van'itts ats mitse'e nnukejxinuvat.

²⁶ Je'e tse'e je Félix chajkp jetse'e je Pablo je meen myo'ojut jetse'e dumaso'okut, je'e kajx tse'e may nax duyaxtsaajv jetse'e dujaa'kmaatnakyótsjut. ²⁷ Je'e tse'e je Félix chojk jetse'e je israeejlit jayu y'oyjávajat, je'e kajx tse'e je Pablo pakmuk duyaktaajñ. Mejtsk joojnt tse'e ve'em je it ñajxy, van'it tse'e je Félix pyitsumni jep kyutojkun jaatp jetse'e tyajki je Porcio Festo.

Ku je Pablo dūvinteni je Festo

25 Ku ve'e je Festo tyajki yakkutojkpa, kutoojk xaajts je'e ve'e jem Cesarea chaa'n jetse'e ñujkx jem Jerusalén. ² Jem tse'e je tee' je ñuvintsantajkta jets je israeejlit jáyuda juu' ve'e dunumájidup, je'e tse'e dunuxa'áidinuva je Pablo. ³ Je'e ve'e y'amótudu je maalyun jetse'e je

Pablo dunukéxat jetse'e ñajkxut jem Jerusalén, y'ukyak'oo'kuvaandu ve'e jeja too' aajy. ⁴ Van'it tse'e je Festo y'atsaajv jets jeme'e Cesarea je Pablo y'it pakmuk jets viinme'e je Festo ñajkxut jem. ⁵ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Miiitsta, pan pan jatye'e yakkutojktup, kippx tse'e nja'mdat jem Cesarea. Pan jyayejppe'e je yaa'tyajk je tokin, m'o'yixjadapts miitse'e jetse'e jem je tyokin xyaknuke'xnatákadat.

⁶ Toodojtuk uk majk xaaj jo'n tse'e je Festo y'íjt jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpijtnuva jem Cesarea. Je ku'óxit tse'e y'ajxtk joma ve'e yakkutuk jetse'e je Pablo dunukejxi. ⁷ Ku ve'e je Pablo tyajki, van'it tse'e ñaajktámijidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu jetse'e mak tyuknuxa'ajidi may viijn, ka'a tse'e tii ti ve'e tyuktokimpámdap. ⁸ Jidu'um tse'e je Pablo ñakyukatsju:

—Ka'a xa atse'e ti tokin ntun. Ka'a atse'e nyakvintsa'kintóki je israeejlit jayu je pyava'nun jets ka'ava je maja tsaptajk, ni je rómaít yakkutojkpa.

⁹ Je'e tse'e je Festo chajkp jetse'e je israeejlit jayu du'oyjávát vintso je'e ve'e juu' dutún, je'e kajx tse'e du'amotutuvi je Pablo:

—¿Mtsajkpe'e jetse'e mnajkxut jem Jerusalén jets ats mitse'e jem ntokimpayo'oyut?

¹⁰ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv: —Yaja xa ve'e dutsak jets atse'e nyaktokimpayo'oyut joma ve'e je rómaít yakkutojkpa tyokimpayo'oy, ka jemáp Jerusalén. Oy xa mitse'e xnujava jets ka'a atse'e

nmotokintún je israeejlit jayu.

¹¹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it juu' ve'e je oo'kun duvinmajtsjup, nvaatts atse'e n'oo'kut; ax pan taayts je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e xtuknuxa'aidup, ni pana tse'e kyatukkada'akyju jets ats je'e ve'e xtukkatákadat. Je'e atse'e n'amótup jets atse'e je yakkutojkpa César viinm xtokimpayo'oyut.

¹² Ku ve'e je Festo dukojtsmojkti maat je jyayu, van'it tse'e je Pablo dunuujmi:

—Pan je'e xa ve'e mtsajkp jetse'e je yakkutojkpa César mtokimpayo'oyjut, mtokimpayo'oyjupts mits je'e ve'e.

**Ku je Pablo duvinteni
je yakkutojkpa Agripa**

¹³ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e jy'e'y je yakkutojkpa Agripa maat je Berenice jem Cesarea, je Festo ve'e ojts duku'ixta. ¹⁴ Ku ve'e jem y'ijtti mejtsk toojk xaaj, van'it tse'e je Festo tyukmumaajntykjidi jidu'um:

—Jeja xa ve'e yaja to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Félix myasook pakmuk.

¹⁵ Ku atse'e jem Jerusalén nve'na, jemts atse'e x'amótudi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda jets atse'e je Pablo nyakjay'oo'kjut. ¹⁶ Van'litts atse'e n'atsoovdi jets ka'a ve'e je rómaait yakkutojkpa pan duyakjay'aa'kju pan ka'a ve'e je yaknuxa'aiva aviinm ah'am dumaatnavyinténaja jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ve'em tse'e y'o'yixjut jetse'e ñakyukótsjut.

¹⁷ Je'e kajx tse'e, ku je'e ve'e myejtsti, ka'ats atse'e je tiempo nyakvintoki. Je ku'óxitts atse'e

n'ajtk joma atse'e nyakkutuk jets atse'e nnukejxi je yaa'tyajk. ¹⁸ Ax je'eda juu' ve'e ojts ñuxa'aajada, ni vinxupa tse'e dukatuknuxa'aidi juu' atse'e n'ukvinmaay; ¹⁹ je'eji ve'e tyuktso'oxpajktup juu' ve'e jyaanchja'vidup, jets to'k je jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, juu' ve'e oo'k, juu' ve'e je Pablo tyijp jets joojntykpajknuva ve'e jado'k nax.

²⁰ Ka'a atse'e nnujava pan ti atse'e ntónup, je'e kajxts atse'e je Pablo n'amotutuvi pan chajkpe'e jetse'e jem Jerusalén ñajxut jets atse'e jem ntokimpayo'oyut. ²¹ Ax ku tse'e du'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokimpayo'oyjut, je'e kajxts atse'e pakmuk nyaktaannuva van'it paat ku ve'e y'óyat jets atse'e ntuknukéxut je yakkutojkpa.

²² Van'it tse'e je Agripa dunuujmi je Festo:

—N'amotunaxuvaampap xa atse'e je yaa'tyajk.

Van'it tse'e je Festo y'atsoojvi:

—Kep xa ve'e x'amotunáxut.

²³ Je ku'óxit tse'e je Agripa maat je Berenice tyajkidi jep je yakkutojkpa tyujkp, ooy tse'e dutunyaknuké'xnatajkidi je majin juu' ve'e jyajeptup. Je'e maat tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kakmiijl je tojpatajk, jets je viijnk jayu juu' ve'e jem dunumájidup kajpun kajxm. Van'it tse'e je Festo dunukejxi je Pablo. ²⁴ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e je Festo vyaajñ:

—Yakkutojkpa Agripa, jets miitsta, jáyuda, pan pan jatye'e yaja tumnay'amókajada, uxyájats je'e ve'e je yaa'tyajk, máyani xa ve'e je israeejlit jayu, ve'em

tse'e jem Jerusalén ve'em tse'e yaja Cesarea, je'ets atse'e makk xnuujmidup jets vyinmajtsjup'e je'tse'e y'oo'kut. ²⁵Ax ve'emts atse'e mpaaty jets ka'a ya'a ve'e dvinmachju jetse'e y'oo'kut. Kux ats ya'a ve'e x'amotu jetse'e tyokimpayo'oyjut je yakkutojkpa César, je'e kajxts ats je'e ve'e ntuknukexava'añ. ²⁶Ax ka'ats atse'e mpaaty ti atse'e ntuknujáyap je yakkutojkpa ya'a kajx. Je'e kajxts atse'e yaja miits mvinkujkta mpum, jets vinkopke'e yaja mits mvinkujk yakpum, yakkutojkpa Agripa, jetse'e to'k aaj x'amotutúvadat jetse'e yak'ixut pan yakpaatpe'e je tyokin jetse'e y'óyat vintso atse'e nnujáyat je yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun dukamip. ²⁷Ve'em atse'e njava jets ni vinxupa ve'e dukapaa'ty dukah'akeega jets atse'e nkéxut to'k je jayu juu' ve'e pakmuk ijtp jets atse'e nkah'avánat pan ti tókin'e'e tudutún.

**Ku je Pablo dutuknuja'vi
je yakkutojkpa Agripa jets
ti ve'e yaktuktso'oxpajk**

26 Van'it tse'e je yakkutojkpa Agripa dunuujmi je Pablo:
—O'yip xa ve'e jetse'e mnakyukótsjut.

Van'it tse'e je Pablo je kya'aj duyakojtuk, jetse'e vyaajñ:

²—Yakkutojkpa Agripa, xoojntkp xa atse'e nnayjávaja ku atse'e yaja mits mvinkujk nmakyukótsjut jets ats mitse'e ntuk'ixut jets xnuvampejttup atse'e je israeejlit jáyuda ku atse'e xnuxa'aada, ³kux mnuja'vinup xa mitse'e nujom je israeejlit jayu je

kyostuumbreda jets je'e juu' aatse'e nnatyukkojtsvintsoojvup. Je'e kajxts atse'e to'k aaj n'amotu jetse'e x'amotunáxut joma vaat atse'e nkats.

**Vintso je Pablo jyoointyki ku
ve'e ka'anum je Jesucristo
dujaanchjáva vye'na**

⁴Van'ítani ku atse'e pi'knun nve'na, ñuja'vidup xa je'e ve'e nujom je israeejlit jayu vintso atse'e njoojntyki joma ve'e ats je n'it je nnaax jets jem Jerusalén. ⁵Pan je'e ve'e kudukotsuva'anda, kudu'avánadats je'e ve'e jets fariséovam atse'e van'ítani ku atse'e mootsknum nve'na; je ixpajkun juu' ve'e pyanajkxtup, je'e tse'e dunutso'oxikajxp juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup. ⁶Ax je'ets atse'e uxym yaktuktokimpayo'yp kux njaanchja'vip atse'e jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajknupap je oo'kpatajkta, ve'em ax jo'n dutukvinva'ni aats je njujpit jayu. ⁷Je'e aatse'e n'a'ixp jetse'e tyónjut kyótsjut juu' aatse'e je Nte'yam xtukvinva'ni, aats, je makmejtsk jak'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam jóvum xaaj jóvum tsooj nvinjava nvints'a'aga. Yakkutojkpa Agripa, je'e kajxts atse'e uxym xnuxa'aada je israeejlit jáyuda kuxe'e ats n'avana jets joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk jado'k nax. ⁸¿Jadi ka'a mitse'e xjaanchjáva jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajknupap je oo'kpatajkta?

**Ku je Pablo dujomtún dutitún
y'ijt je jaanchja'vivatajk**

⁹Viinm atse'e nnasja'vi jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e jets

atse'e njomtónut ntítónut je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús, je nazarétit jayu. ¹⁰Ve'em atse'e ntun y'ijit jem Jerusalén. Je tee'tajk je vyintsanda atse'e xmooydu je kutojkun jets atse'e nyakjapyoxuntakpaajmjidi numay je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Ku aats je'e ve'e ntókimpayo'ydi, vaants atse'e jetse'e y'oo'ktat. ¹¹May naxts atse'e ntsaachtoondi jetse'e ve'em vya'andat jets ka'a ve'e du'ukjaanchja'vidini je Jesús. To'k tsaptajkm jado'k tsaptajkmats atse'e ve'em njátuka y'ijit. Ooyts atse'e ntuntukmu'ejkjidi ntuntukmujot'aajnjidi, je'e kajxts atse'e njomtonda ntitonda y'ijit yaja jets joma ve'e viijnk tsóvit it viijnk tsóvit naax.

Ku je Pablo du'ava'ninuva vintso ve'e je Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ

(Hch 9:1-19, 22.6-16)

¹²Ve'em atse'e mpayo'oy vye'na ku atse'e nnujix jem Damasco je kutojkun maat juu' atse'e xmooydu je tee'tajk je vyintsanda. ¹³Mits, yakkutojkpa, ku atse'e jeja too' aajy nve'na, kujk xaaj jo'n, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit ajajtk, je'ets atse'e maat ats je nmujatyoo'da ooy xtunnujaj xtunnutu'kx, va'ajts makks aats je'e ve'e xtunnujaj xtunnutu'kx jets ka'a ve'e je aampa xaaj je tya'kxun. ¹⁴Van'itts aatse'e nujom nmaxvipppujx jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' atse'e jidu'um xnuujmi je hebreo aaj: "Saulo, Saulo, čt'yajxts atse'e xtso'oxpúk? Viinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em

xtun." ¹⁵Van'itts atse'e n'atsaajv: "¿Pants mitse'e?" Van'itts atse'e xnuujmi: "Ats xa je'e ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujpk. ¹⁶Pojtuku. Je'e kajxts atse'e tunnaajknuke'xnatákaja yaja mits mvinkujk jets ats mitse'e xmutónut xmutákut jetse'e je tuvakojsun xpámüt juu' ve'e ux'yam tux'ix jets je'e juu' ats mitse'e ntukyaknuke'xnatákak ux'ook. ¹⁷N'ixup njayépupts ats mitse'e ku ve'e m'ítüt joma ve'e je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'eda juu' ats mitse'e ux'yam ntuknukexxp. ¹⁸Je'e kajxts ats mits je'e ve'e ntuknukex jetse'e dunujávadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup jets jeme'e je Satanás kya'm y'itta. Ve'emts atse'e ntsak jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda jetse'e pyítsumdinit joma ve'e je Satanás yak'ítjada jetse'e tyajkidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, ntsajkpts atse'e jets atse'e xjaanchja'vidinit, ve'em tse'e je Nte'yam tyokinmee'kxjadat jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu, je jayu juu' je'e ve'e vyinkoon jetse'e dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttu jeja akoo'ts it jaat jetse'e tutyákada jeja ajajtk it jaat." Jidu'umts atse'e nyaknuujmi.

Ku je Pablo dukutyuujn juu' ve'e yak'ixju

¹⁹Yakkutojkpa Agripa, ku atse'e ve'em xyak'ix je tsapjootmit nuja'vin, ka'ats ats je'e ve'e nvintsaajv juu' atse'e n'ix nmotu, ²⁰ñojk'óy atse'e

ntukka'amay'ukvaajñ je oy kats je oy ayook jem Damasco, van'itts jem Jerusalén, jets jem nujom je israeejlit jayu y'it jootmda, nay ve'empa ve'e joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e atse'e nvaajnjidup jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajxtinit, ve'em tse'e duyaknuke'xnatákadat jets ta ve'e vyinmayumpijttini. ²¹Ya'a kajxts atse'e je israeejlit jayu xmajtsti jep maja tsaptujkp jets atse'e x'ukyak'oo'kuvaandi. ²²Ax je Nte'yamts atse'e xputajkip uxyam paat, nvaajnjidupts atse'e nujom je jayu, je mújit je muutskit, juu' ve'e y'ava'nidu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'emts je'e ve'e vyaandi jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e nkats. ²³Je'e tse'e vaandu jets tsaachpaa'tupe'e je Cristo jetse'e muto'k y'ítut pane'e joojntykpajknupav ku ve'e távani y'aa'k vye'na, yaknuke'xnatákapt je'e ve'e je Nte'yam je tyoo' jeja je israeejlit jayu vyinkujkta jets je'e vyinkujktava pan pan jatye'e ka je'epta.

Ku je Pablo dunuujmi je yakkutojkpa Agripa jetse'e je Jesús dujaanchjávát

²⁴Ku ve'e je Pablo ve'em kyajts, van'it tse'e je Festo makk vyaajñ: —iKa'a xa mitse'e mvija, Pablo! Je'e ve'e ku ve'e ooy mtunnakutoonka, je'e kajx tse'e mkoo'kvíjini.

²⁵Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv: —Ka'a xa atse'e nkavija, ñumájiva Festo, juu' xa atse'e nkajtsp,

oy payo'oyani jets tyúvamts je'e ve'e. ²⁶Uxyaja xa ya'a ve'e ya yakkutojkpa Agripa juu' ya'a ve'e nujom dunuja'vikajxp, je'e kajxts atse'e to'k aaj to'k joot yaja ya'a vyinkujk nkats, vinjávani xa atse'e jets nujom ya'a ve'e dunuja'viva, kux ka'a ya'a ve'e y'ayu'utspúma. ²⁷Yakkutojkpa Agripa, ¿mjaanchja'vipts mitse'e juu' ve'e kyojtstu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta? Nnuja'vip xa atse'e jets mjaanchja'vip mits je'e ve'e.

²⁸Van'it tse'e je Agripa y'atsaajv: —Ve'em xa mitse'e xnasjava jets tun jatyi atse'e njaanchjávát jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, ¿ve'em xaja, kadi?

²⁹Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv: —Pan jatyi, uk pan ka'a tun jatyi, je Nte'yam xa ve'e va'anup jets ka mítsjyape'e, ve'empa ve'e nujom pan pan jatye'e uxyam x'amotunajxtup, ve'emts je'e ve'e kuy'ijttuva ax jo'n ats, je'ejiyi ve'e ku ve'e cadena tsum kya'íttat.

³⁰Ku ve'e ve'em je Pablo vyaajñ, van'it tse'e tyénidi je yakkutojkpa Agripa maat je Festo jets je Berenice maat nujom pan pan jatye'e jem tsuunidup vye'na. ³¹Apuk tse'e ñajxxti jetse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu tudútítún juu' ve'e kyu'oo'kap ukpu juu' ve'e kyupoxuntaktsaanap.

³²Van'it tse'e je Agripa dunuujmi je Festo:

—Kuyakmasaak xa ya'a ve'e ya jayu pan viinme'e kudukah'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokim payo'oyjut.

Ku je Pablo yakpakejx jep Roma

27 Ku ve'e dunupaajmtkidi jetse'e je Pablo dupakéxtat jem itáliait y'it jootm, van'it tse'e je Pablo maat je viijnk jáyuda pan pan jatye'e pakmuk ijttuvap, je'e tse'e yakpaamdu jem je tojpatajk je vyintsán kya'm juu' ve'e Julio duxaaaj, numókupx je'e ve'e je tojpa dunuvintsana, je'e tse'e dunuvintsánip to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je yakkutojkpa Augusto César jye'e. Nmaadi ats je'e ve'e je Pablo. ²Tajkits aatse'e jem adramítiovit byaarco jootm juu' ve'e tsoo'mp vye'na, jeme'e ásiat y'it jootm ñujkx. Jemts aatse'e nmaatve'niva je Aristarco, jem Tesalónica je'e ve'e kyukajpuna jem macedóniait y'it jootm. ³Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem sidoonit kyajpun kajxm. Jem tse'e je Julio oy jayu ñapyaajmji maat je Pablo. Van'it tse'e dumasaaak jetse'e je Pablo najkx duku'ix pan pan jatye'e myaatnayja'vijup jetse'e pyutákajadat. ⁴Kuts aatse'e jem Sidón ntsaa'n, anajts aatse'e nmasaaak je Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm taamp, kux xvinkumi'nip aatse'e je poj. ⁵Nnajxts aatse'e jem maaxy najootm jem cilíciat jets panfliat myu'avinkojkm. Van'titts aatse'e nje'y jem Mira, to'k je kajpun juu' ve'e jem líciat y'it jootm.

⁶Jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e dupaat to'k je alejandriait barco, jem Italia je'e ve'e ñujkx, jemts aatse'e xyaktajki. ⁷May xaaajts aatse'e

otyún nyo'y, jets aatse'e akeey nje'y jem gnídovit myu'avinkojkm. Xvinkumi'nipnats aatse'e je poj, je'e kajxts aatse'e nnajxy jem salmoonit myu'avinkojkm, naa'najxts aatse'e je crétaít naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ⁸Tso'oxts aatse'e mpaa'yo'y je it, van'titts aatse'e nje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaaj Buenos Puertos, je laséait kajpun mutam.

⁹Jékani tse'e je it ñaxy vye'na, kutsa'agani ve'e jetse'e je jayu jem maaxy najootm yo'oyut kux táminupe'e je to'aats je poj aats, je'e kajx tse'e je Pablo jidu'um ña'muxjidi:

¹⁰—Miits, yaa'tyajkta, nnuja'vip xa atse'e jets ooye'e ntuntsaaachpaatumdat pan jaa'kja'mdupe'e; ka ya baarcojyap ka ya tsúmnyap tse'e vintókiyup, nay ve'empa uu'me'e nvintókimduvat.

¹¹Ax munuyojkts je'e ve'e je tojpatajk je vyintsán dumajapuujm je barco je vyintsán jets je barco je yakyo'yva je ñuvintsán jets ni ka'a ve'e je Pablo. ¹²Ka'a tse'e du'oyja'vidi je it jetse'e jem duyaknáxtat je xox aats, je'e kajx tse'e du'ukvinmaaydi jetse'e jem Fenice kujye'ydi, jem je'e ve'eva crétaít y'it jootm. Je maja na'akaya juu' ve'e kuyo'yip je maaxy naaj jem tso joma ve'e je xaaaj pyítsum, jeja je'e ve'e je'e pya'ayi je feníceit kyajpun tyañ.

Ku je makk poj jye'y joma ve'e ñaxta vye'na jem barco jootm

¹³Ku ve'e vee'n pyoj'ukvaajñ, noortets je'e ve'e je poj ñujkx, je

naaxe'e vyinkunajkxip, van'it tse'e y'lukvinmaaydi jets kuy'o'yixjidi ve'e jetse'e kuñajxiti jem Fenice. Tsoo'nts aatse'e jem jets aatse'e njaa'knujkx jem crétaít ñaxpa'am. ¹⁴Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e tun to'mayji makk tyumpaj juu' ve'e yaktijp Nordeste, jeja je'e ve'e naxkujx chaa'n je poj. ¹⁵Kux tse'e je poj dukayak'o'yi jetse'e je barco yo'oyut joma ve'e je naax dumutamá, je'e kajxts aatse'e nyakjajty jets aatse'e je poj xyaknajkxut pan joma ve'e dutsak. ¹⁶Najxts aatse'e jep cláudait y'it janaadup juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm, joma ve'e makk kyatumpaj. Manutsaachts aatse'e je barco ónuk nyaktajki jep maja barco jaatp. ¹⁷Ku aatse'e nyaktajki je barco ónuk, van'it tse'e je maja barco dumutso'midi dumujokkidi. Tsa'kidup tse'e kux ku ve'e je barco cha'kxnit jep po'o jaatp, je'e kajx tse'e duyakvajntki je vit juu' ve'e je barco yakyo'yjup ku ve'e tyukpoja jets aatse'e ve'emji mpapójut. ¹⁸Je ku'óxit tse'e makkna pyaj, je'e kajx tse'e je barco je chum dunavaji'ukvaandi jem maaxy najootm jetse'e ve'em duyaktaa'tkadat je barco. ¹⁹Kutoojk xaajts aatse'e ntuktsamvatskujx je barco je pyaamduk. ²⁰May xaaj tse'e kyoo'kke'xni ni je xaaja ni je maatsa, je makk poj je makk toojts aatse'e xtukkoo'yip, ve'emts aatse'e n'ukvinmay jets ka'a aatse'e kuntsaak.

²¹Jékanits aatse'e nakakay, van'it tse'e je Pablo divinkuva'ki je jáyuda jetse'e vyaajñ:

—Miiitsta, yaa'tyajta, nuyojk oy atse'e kuxkats'amotunajxti jetse'e

jem Creta kunkatsoo'numdi. Pan kunta'numdi ve'e jem, ka'a tse'e uxym je xyup njomjajtumda ntijajtumda. ²²Ax kádits mtsaachvinmáyda, óyame'e ya barco vyintókiyut, ni pana tse'e kya'oo'kut. ²³Tsuuj atse'e tuxyak'ix to'k je Nte'yam je y'aangeles, je Nte'yam, juu' atse'e je jyayu, je'e juu' atse'e nvinja'vip nvintsá'kip. ²⁴Jidu'umts atse'e tuxnuujma: “Kadi mtsa'aga Pablo, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jeja je rómaít yakkutojkpa vyinkujk najkx xvintena. Je Nte'yam tse'e tumto'nuxju je maa'yun jetse'e ni pana kya'oo'kut juu' ve'e ijttup mits maat jem barco jootm.” Jidu'umts atse'e tuxnuujma. ²⁵Miiitsta, yaa'tyajta, jot'amájadats. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam njaanchjáva jets ve'em'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e je ángeles tuxnuujma. ²⁶Ax je'yumdapts uu'me'e joma ve'e to'k je it yam maaxy naaj akokjm —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

²⁷To'k tse'e je tsooj ku ve'e tso'm jo'n vye'na, may xaajani aatse'e nyo'oy vye'na, jem aatse'e Adria maaxy najootm nve'na jets aatse'e je poj xtukkoo'ya, van'it tse'e je barco yakyo'yva dunuja'vidi jets yakmutáminupe'e je naax. ²⁸Ku ve'e dukijpxti je tujpx maat vinxupe'e kyaaka je naaj, van'it tse'e du'ixti jets ii'px xajtuk jo'ne'e kyaaka. Ku ve'e javee'n jyaa'kyo'y je barco, van'it tse'e dukijpxtinuva, makmokx xajtuk jo'n tse'e y'ijt. ²⁹Tsa'kidup tse'e ku ve'e je barco myajta'tspétut joma ve'e je tsaaj, je'e kajx tse'e dunasta'yidi

maktaaxk je pojxun jo'kun jep barco naadup jetse'e dūvaa'ntánut. Van'it tse'e du'aixti ku ve'e je it jyajtukut. ³⁰Van'it tse'e je barco yako'yva y'ukke'ekuvaandini, je'e kajx tse'e dukustay'ukvaandi je barco ónuk, ve'em tse'e je jayu duyakinmayda jets je pojxun jo'kune'e yakvajntktup jeja je barco vyinkujk tsov. ³¹Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je tojpatajk je vyintsán maat je tyojpada:

—Pan ka'a xa ve'e je barco yako'yva tyanda yam barco jootm, yam tse'e maaxy najootm n'oo'kumdat.

³²Van'it tse'e je tojpatajk dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e tyukkustaaydup vye'na je barco ónuk jetse'e duyakkustajkidini jem najootm je barco ónuk.

³³Je kujápit tse'e ku ve'e jajviinup vye'na, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jetse'e kyáydat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Makmoxk xaajani xa ve'e mkakayda mkama'ajta. ³⁴Tonda je maa'yun, kayda, ve'em tse'e mmajuváktat, kux ni pana ve'e kya'oo'kut, ni tía ve'e mkajátjadat mkanáxjadat.

³⁵Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Pablo je tsapkaaky dukaaajn jetse'e je Nte'yam dukukojtsji jeja nujom je jayu vyinkujkta. Van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e kyay'ukvaajñ. ³⁶Van'it tse'e nujom jyot'amájidi jetse'e kyaaydi. ³⁷Numejtsk mókupx jatoogupxuk maktojt jáyuts aatse'e nve'na jem barco jootm. ³⁸Ku aatse'e nkooxji, van'it tse'e je barco dutuksamvaatsti,

dujaa'kyaktaa'tkidi, jetse'e je trigo jem maaxy najootm dūnasojkidi.

Ku je barco vyintoki

³⁹Ku ve'e je it jyajtk, ka'a tse'e je barco yako'yva du'ixkajpti je it; ax y'ixtu tse'e to'k je avajts je jeja maaxy napa'ayi juu' ve'e ooy je po'lo dutunmaat. Van'it tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e jem po'lo jootm kuduyaktajkidi je barco. ⁴⁰Van'it tse'e dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e je pojxun jo'kun maat jetse'e dūmasooktini jem maaxy najootm. Van'it tse'e je kup dumukéjidi juu' ve'e je barco dutoo'mooy, jetse'e duyakpojtkuti je vit juu' ve'e jeja je barco vyinkujk jetse'e duyakpapójut, ve'em tse'e je barco tyami'ukvaajñ jeja maaxy napa'ayi. ⁴¹Ka'anumts aatse'e nje'ya vye'na jeja maaxy napa'ayi, van'it tse'e je barco jajp cha'kxni jep maaxy napa'tkup, ka'a ve'e y'ukyoo'kxni. Van'it tse'e je barco ajx cha'px'ukvaanni kux va'ajts makke'e je maaxy naaj yaknape'tsji. ⁴²Van'it tse'e je tojpatajk du'ukyak'oo'kuvaandi je jáyuda juu' ve'e pakmuk ijttup, je'e ve'e vyinmaaydup ku ve'e navaa'mp kukyeektini. ⁴³Ax je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, ka'ats je'e ve'e dutsak jetse'e je Pablo y'oo'kut, je'e kajx tse'e dukamasaak jetse'e ve'em dutóndat, ñojk'óye'e dupavaajñ jets too'vajkpe'e ñatákadat je'eda pan pan jatye'e je navaa'nk dujajttup, ⁴⁴ux'ook tse'e je'eda pan pan jatye'e vintaandup, je'e tse'e dutuknáxtap je kup ukpu je barco pu'u tuktaja. Ve'emts aatse'e nujom nje'y joma ve'e je naax.

**Ku je Pablo vye'na jep
maaltait y'it jaatp**

28 Ku aatse'e jem naxkajxm nje'y, van'litts aatse'e nnuja'vi jets Malta je'e ve'e je it duxaaja. ²Juu' ve'e je jémit jáyuda, oy jayu tse'e ñapyaajmjidi aats maat, pyaamdu ve'e je jaajn kux ooye'e je it tyuntu'uj tyunxux, jets aatse'e xyaaxjidi xaampa. ³Van'it tse'e je Pablo ojts dupakmuk je ta'ajts ja'axy. Jyankajpip tse'e vye'na ku ve'e to'mayji ojts to'k je tsaan pyítsum jep ja'axy jaatp ku ve'e je jaajn dukuke'ek, jetse'e ojts je Pablo je tsaan kyamutso'otsaja, ka'a tse'e je tsaan jatyi myasookji. ⁴Ku ve'e je maaltait jayu du'ixti jets ka'a ve'e je Pablo je tsaan myasa'akju, van'it tse'e ñavyaajnjudi:

—Yakjayu'oo'kpadam xa ya'a n'ite'e ya jayu; óyam ya'a ve'e dujakuke'ek je maaxy naaj, ka'a tse'e je Nte'yam yakjajtuxju jetse'e jyaa'kjoointykat.

⁵Van'it tse'e je Pablo je tsaan dukuxsijit jetse'e dujanvippi, ka'a tse'e vyintsotoojni. ⁶Je'e tse'e nujom y'a'ixtup jetse'e je Pablo je kya'aj kyil'ixut ukpu jatyi y'oo'kut. Ku ve'e du'ixta jets ka'a ve'e vyintsojaty ku ve'e jékani dujah'a'ixta vye'na, van'it tse'e vyinmatyiktsti jetse'e vyaandi jets je'e ve'e to'k juu' ve'e yakvinjávap yakvintsa'agap.

⁷Je it mutam tse'e vye'na je naax juu' ve'e je Publio jye'e, ñumájip je'e ve'e jem. Je'e tse'e oy jayu napyajmju aats maat jets aatse'e toojk xaaj jem tyak'am xyaktsuuni. ⁸Jem tse'e je Publio je tyee' vye'na,

jampa'am jets nuu'pun pa'amts je'e ve'e pajkjud. Van'it tse'e ojts je Pablo kyu'ixju jetse'e dunutsapakjts, jetse'e je kya'aj dutuknukaajn. Ku ve'e ve'em dutuujn, van'it tse'e je Publio je tyee' jyotkadaakni. ⁹Van'it tse'e jye'yduva pan pan jatye'e pajkjudup jem jetse'e je Pablo yakjotkadaakjuduva. ¹⁰Ooyts aatse'e je jayu xtunyakmájidi may viijn. Ku aatse'e je barco mpajknuva, xmooyduts aatse'e juu' aatse'e n'ajootap jeja too' aajy.

Ku je Pablo jye'y jep Roma

¹¹Toojk po'ots aatse'e ntsuuni jem maaltait y'it jootm. Van'litts aatse'e mpajknuva to'k je barco juu' ve'e jem je xox aats duyaknajx, alejandríait barco je'e ve'e. Jeme'e dumaada je xeen ónuk je y'apamnaxta. Je xeen ónuk, mejtsk je'e ve'eda juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsá'kidup: to'k juu' ve'e duxaaj Cástor jets jado'k juu' ve'e duxaaj Pólux. ¹²Van'litts aatse'e nje'y jem Siracusa. Jemts aatse'e ntaajñ toojk xaaj. ¹³Kuts aatse'e jem ntsaa'n, jéjats aatse'e nnujxx maaxy napa'ayi jets aatse'e nje'y jem Regio. Je ku'óxit tse'e jye'ji je poj juu' aatse'e xputajki, noortets je'e ve'e ñujxx, ve'emts aatse'e kumejtsxaaj nje'y jem Puteoli. ¹⁴Jemts aatse'e nmaatnavyaatji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada, je'e aatse'e x'amótudu jets aatse'e ntánut je'e maat vuxtojtuk xaaj. Ku ve'e pyuuk je vuxtojtuk xaaj, van'litts aatse'e ntsoo'nni jets aatse'e nnujxx jem rómaait cyiudaaj kajxm. ¹⁵Je utsta je ajchta pan pan jatye'e jemda Roma, je'e tse'e

dumótudu jets je'yap aatse'e, je'e kajxts aatse'e x'amejtsidi je vaat joma ve'e dutijta Foro de Apio jets je it juu' ve'e duxaaj Tres Tabernas. Ku ve'e je Pablo du'ix je utsta je ajchta, kyukojsji tse'e je Nte'yam jetse'e jyot'amaji. ¹⁶Ku aatse'e jem Roma nje'y, yakjajttuts je'e ve'e je yakkutojkpada jetse'e je Pablo apuk chaanat, je'ejyji ve'e to'k je tojpa ix'ijtju.

Ku je Pablo kya'amaajy jep Roma

¹⁷Kutoojk xaaj tse'e je Pablo dunukejxi je israeelit jáyuda juu' ve'e dunumájidup jem Roma. Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Mii'tsta, nmu'israeelit jáyuda, óyam atse'e nkamutokintún je njáyuvamda jets atse'e nkayakvintsá'kintóki je njujpit jáyuvam je pyava'nunda, yakmajtsts atse'e jem Jerusalén jets atse'e jem je róma'it jayu kya'm nyakpuujm.

¹⁸Ku atse'e nyaktokimpayo'y, x'ukmaso'okuvaanduts atse'e kux ka'a ve'e dupaatti pan ti atse'e xtukkuyak'oo'kadap. ¹⁹Ax ka'a tse'e ve'em dutsojkti je njáyuvamda, je'e kajxts atse'e n'amotu jets atse'e je yakkutojkpa César xtokimpayo'oyut. Ka je'e kajxapts atse'e nmin jets atse'e nnuxa'aadat uu'm je njáyuvamda. ²⁰Je'e kajx ats miitse'e tunnukéxada jets ats miitse'e n'ixtat jetse'e nmukótstat, kux je'e kajx atse'e uxyam cadena tsum n'it kuxe'e je Nte'yam njaanchja'vimda, uu'm, je israeelit jáyuda.

²¹Van'it tse'e vyaandi:

—Ka'a xa aatse'e ti nak xje'yja juu' ve'e jem Judea tsoo'mp

jetse'e dukats mits kajx, jets aats je njáyuda juu' ve'e jem tuchoo'nda jetse'e yaja jye'yada, ni pánats aatse'e xkavintsonuujma mits kajx.

²²N'amotunaxuvaampy xa aatse'e pan ti mitse'e mjaanchja'vip, kux nmuja'vinup aatse'e jets oyjoma ve'e yaktso'oxpúk ya nam ixpajkun.

²³Nupaajmtkidu tse'e to'k je xaaj ku ve'e je Pablo myukótsjadat. Van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je Pablo vye'na. Tun japyji tse'e je Pablo tyukmukojs'tukvaajnidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, taka xaaj paat tse'e tyukmukojs'jidi, tyuk'ixtu tse'e juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ve'em tse'e je Pablo dutuujn jetse'e je jayu dujaanchja'vidinit jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁴Jem tse'e juu' ve'e dukuvajktup juu' ve'e je Pablo kyojts; jempa tse'e juu' ve'e dukakuvajktup. ²⁵Ku tse'e ñakyojtsvintsoojviji aje'ejyjida, van'it tse'e choo'ndini, távani ve'e je Pablo jidu'um ña'muxjada vye'na:

—Oy xa ve'e je Espíritu Santo dutukkojtsnajxy je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaiás ku ve'e je njujpit jáyuvamda dunuujmi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²⁶Najkxu xnaajmada je numay jayu:

Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda,
ka'a tse'e xvinmótudat;
mja'ixtaptsts miitse'eda,

ka'a tse'e xvinjávadat.

²⁷ Je'e kajx ku ve'e makx je
vyinma'yunda tuvvyimpijtni,
ka'a tse'e dumotuvuva'anda
jetse'e je vyiijn duyakpi'itsta.

Ve'em tse'e dutonda jetse'e
duka'íxtat,

jetse'e je tyaatsk
dukatuk'amotunáxtat
jetse'e jem jya'vin kajxm
dukavinmótudat.

Je'e kajx tse'e ve'em dutonda
kuxe'e ats xkah'aminava'anda
jets atse'e nyaktso'oktat.

Jidu'um tse'e je Espíritu Santo je
Isaías tyukkojtsnajxji.

²⁸ Nujávadats n'it jets
yakvaajnjadape'e ya oy kats
ya oy ayook pan pan jatye'e ka

je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je
Nte'yam myo'ojadat je joojntykin
juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e je
Jesucristo dujaanchjávada, je'e tse'e
tuu'v du'amotunáxtap.

²⁹ Ku tse'e ve'em vyaajñ je
Pablo, van'it tse'e je israeejlit
jayu ñajkxtini jetse'e ooy
tyunnakyojtsvintsoojvjidi.

³⁰ Jem tse'e je Pablo chuuni mejtsk
joojnt joma ve'e tyak'ajotyujk,
kyuvujkp tse'e nujom pan pan
jatye'e najkx kyu'íxjada, ³¹ je'e tse'e
je jayu duvaajnjip vintso je'e ve'e
ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam
y'am kya'm, tyuk'ixp tse'e je jayu je
Maja Vintsán Jesucristo jye'e. Ka'a
tse'e pan panele nunakaykajjtuxjup
jetse'e ve'em dutónut.